

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

ŘEŠENÍ SPORŮ ZE SPOTŘEBITELSKÝCH SMLUV

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jiří Písečka

Autor:

Bc. Božena Sekaninová

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Božena SEKANINOVÁ**
Osobní číslo: **E10756**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Řešení sporů ze spotřebitelských smluv**
Zadávající katedra: **Katedra práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je popsat, analyzovat a porovnat ekonomické a právní aspekty, výhody a nevýhody při řešení spotřebitelských smluv v řízení před soudy a v rozhodčím řízení. Dále porovnat českou právní úpravu s úpravou vybraného členského státu EU. Dále popsat a analyzovat problémy vyskytující se při řešení těchto sporů v praxi a navrhnout jejich řešení, včetně případných vhodných změn právní úpravy respektující oprávněné zájmy na straně spotřebitelů i dodavatelů.

Metodický postup:

1. Studium právních předpisů a odborné literatury.
2. Analýza rozhodčího řízení jako alternativy řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů.
3. Analýza soudního řízení jako alternativy řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů.
4. Ekonomické aspekty řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů.
5. Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi.
6. Návrhy de lege ferenda.

Rámcová osnova:

1. Úvod.
2. Literární rešerše.
3. Cíl metodika, hypotézy.
4. Výzkum zaměřený na řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů v rozhodčím řízení a v řízení před soudem - vybrané ekonomické a právní aspekty.
5. Zhodnocení právní úpravy a její realizace v praxi.
6. Návrhy de lege ferenda.
7. Závěr.
8. Přehled literatury.
9. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Bělohávek, A.: Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, komentář, Praha, C.H.Beck, ISBN: 80-7179-629-8, 2004.
2. Růžička K.: Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. 2. vydání. Aleš Čeněk, Plzeň, 2005.
3. Rozehnalová, N.: Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku, Praha, ASPI, ISBN: 978-80-7357-324-9, 2008.
4. Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád, komentář. Praha, C.H. Beck, ISBN: 978-80-7400-107-9, a literatura zde uvedená.
5. Další odborná literatura a současná periodika zabývající se tématem.

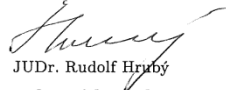
Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jiří PÍSEČKA**
Katedra práva

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **29. dubna 2012**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
L.S.
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentůvé 10 (25)
370 05 Česká Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Řešení sporů ze spotřebitelských smluv vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, dne

Božena Sekaninová

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Jiřímu Písečkovi za cenné rady, připomínky a vstřícné vedení diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat vedení společnosti XY a rozhodcům arbitrážních center a stálého rozhodčího soudu za spolupráci a poskytnutí cenných informací.

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Cíl a metodika práce.....	8
2.1	Cíl práce.....	8
2.2	Metodický postup.....	8
3	Literární rešerše.....	10
3.1	Občanské soudní řízení.....	10
3.1.1	Pravomoc a příslušnost soudu.....	11
3.1.2	Účast na řízení.....	11
3.1.2.1	Účastníci, zástupci účastníků.....	11
3.1.2.2	Úkony soudu a účastníků.....	12
3.1.2.3	Doručování.....	12
3.1.2.4	Neúčinnost doručení.....	13
3.1.3	Lhůty.....	13
3.1.4	Smírčí řízení.....	14
3.1.5	Předběžná opatření.....	14
3.1.6	Řízení před soudem.....	14
3.1.6.1	Zahájení a účastníci řízení.....	14
3.1.6.2	Průběh řízení.....	15
3.1.6.3	Zkoumání podmínek řízení.....	15
3.1.6.4	Příprava jednání.....	15
3.1.6.5	Jednání.....	16
3.1.6.6	Dokazování.....	16
3.1.6.7	Náklady na řízení.....	16
3.1.7	Rozhodnutí.....	18
3.1.7.1	Rozsudek.....	18
3.1.7.2	Rozsudek pro zmeškání.....	19
3.1.7.3	Usnesení.....	19
3.1.7.4	Platební rozkaz.....	20
3.1.8	Opravné prostředky.....	20
3.1.8.1	Odvolání.....	20
3.1.8.2	Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost.....	21
3.1.8.3	Dovolání.....	22
3.2	Spotřebitelské smlouvy.....	22
3.2.1	Spotřebitelský úvěr.....	24
3.3	Rozhodčí řízení.....	24
3.3.1	Právní úprava rozhodčího řízení dle zákona č. 216/1994 Sb.	26
3.3.1.1	Rozhodčí smlouva.....	26
3.3.1.2	Rozhodci.....	27
3.3.1.3	Zahájení rozhodčího řízení.....	27
3.3.1.4	Rozhodnutí.....	29
3.3.1.4.1	Rozhodčí nález.....	29
3.3.1.4.2	Usnesení.....	30
3.3.1.5	Právní moc, vykonatelnost.....	30
3.3.1.6	Ukládání spisů.....	31
3.3.1.7	Přezkoumání a zrušení rozhodčího nálezu.....	31
3.3.1.7.1	Přezkoumání rozhodčího nálezu.....	31
3.3.1.7.2	Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí.....	31

3.3.1.7.3	Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí.....	33
3.3.2	Právní úprava rozhodčího řízení dle zákona č. 19/2012 Sb.	34
3.3.2.1	Rozhodčí smlouva.....	34
3.3.2.2	Rozhodce.....	35
3.3.2.3	Stálé rozhodčí soudy.....	37
3.3.2.4	Rozhodování o pravomoci	37
3.3.2.4.1	Způsob řízení	37
3.3.2.5	Rozhodnutí.....	38
3.3.2.6	Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí.	38
3.3.2.7	Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí.....	40
3.3.2.8	Přechodná ustanovení.....	40
4	Praktická část	41
4.1	Srovnání rozhodčího a soudního řízení.....	41
4.1.1	Náklady	41
4.1.2	Rychlost	55
4.1.3	Řízení	57
4.1.4	Rozhodnutí.....	58
4.1.5	Výhoda a nevýhody soudního a rozhodčího řízení	58
4.2	Srovnání české právní úpravy s úpravou Slovenské republiky.....	59
4.2.1	Analýza a srovnání.....	60
4.2.1.1	Předmět úpravy	60
4.2.1.2	Rozhodčí smlouva.....	60
4.2.1.3	Osoba rozhodce.....	60
4.2.1.4	Rozhodčí soud.....	61
4.2.1.5	Stálý rozhodčí soud.....	61
4.2.1.6	Rozhodčí řízení	61
4.2.1.7	Rozhodnutí.....	62
4.2.1.8	Uznání a výkon rozhodčího rozsudku.....	63
4.2.2	Srhnutí.....	66
4.3	Problematika platné právní úpravy rozhodčího řízení do 31.3.2012 (před novelou)..	66
4.4	Právní úprava rozhodčího řízení po novele (od 1.4.2012)	74
4.5	Návrhy změn stávající právní úpravy	81
5	Závěr	84
	Summary	90
	Použitá literatura	91
	Seznam tabulek	102
	Seznam příloh	102
	Přílohy.....	103

Seznam použitých zkratek

CEO	Centrální evidence obyvatel
HK a AK ČR	Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
novela zákona	pokud není přesně uvedeno, má se na mysli zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
NS ČR	Nejvyšší soud České republiky
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
stálý rozhodčí soud	Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
zákon	pokud není přesně uvedeno, má se na mysli zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů ve znění pozdějších předpisů
ZRŘ	zákon č. 216/1996 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

1 Úvod

Řešení sporů a prosazování práva provází lidstvo od dávných dob. Původním prostředkem prosazení práva byla svémoc. Následně byl ustanovován právní řád jako základní podmínka lidské existence každé lidské společnosti. Jakmile se vyvinula a zesílila státní moc, ujala se prosazování a zjišťování právního řádu a jejím prostředkem se stalo řízení před soudem. (Stavinohová, Schellová, 1993).

Alternativu k rozhodování sporů soudy přináší rozhodčí řízení, procesněprávní institut, který lze považovat za efektivní nástroj výkonu práva.

Téma diplomové práce Řešení sporů ze spotřebitelských smluv bylo zpracováno s ohledem na zadané cíle ve vztahu k řízení soudními a řízení rozhodčímu. Rozhodčí řízení a ochrana spotřebitele jsou v poslední době velmi diskutovaná témata. V kombinaci s mou praxí ve finanční společnosti poskytující spotřebitelské úvěry se jedná o téma z mého pohledu zajímavé.

Cílem diplomové práce je popsat, analyzovat a porovnat ekonomické a právní aspekty, výhody a nevýhody při řešení spotřebitelských smluv v řízení před soudy a v rozhodčím řízení. Dále porovnat českou právní úpravu s úpravou vybraného členského státu EU. A následně popsat a analyzovat problémy vyskytující se při řešení těchto sporů v praxi a navrhnout jejich řešení, včetně případných vhodných změn právní úpravy.

Práce začíná přehledem řešené problematiky, tedy vymezením soudního řízení, pojmů spotřebitelská smlouva a spotřebitelský úvěr a rozhodčí řízení.

V první kapitole praktické části diplomové práce byly definovány obecně platné výhody rozhodčího řízení. Cílem bylo zjištění, zda tyto výhody skutečně platí i pro spory ze spotřebitelských smluv, resp. spory ze spotřebitelských úvěrů. Dále bylo porovnáno rozhodčí a soudní řízení a vydefinovány výhody a nevýhody obou těchto řízení.

V následující kapitole je provedeno srovnání české právní úpravy rozhodčího řízení se slovenskou právní úpravou. Nejprve byla popsána slovenská právní úprava rozhodčího řízení, ke které bylo doplněno srovnání s českou právní úpravou a závěr kapitoly byl zaměřen na rozdílnost rozhodčího řízení v obou právních úpravách ve sporech ze spotřebitelských smluv.

Ve třetí kapitole praktické části byla analyzována problematika právní úpravy rozhodčího řízení do nabytí účinnosti novely zákona o rozhodčím řízení, se zaměřením na rozhodčí doložky a rozhodčí centra. Dále byla provedena studie za účelem zjištění, zda nebankovní finanční společnosti poskytující úvěry využívají rozhodčí doložky, zda v nich jmenují rozhodce ze seznamu rozhodčího centra a zda rozhodčí doložky budou využívat i po novele ZRŘ.

Předposlední kapitola této práce je zaměřena na právní úpravu rozhodčího řízení ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských úvěrů po novele ZRŘ. S ohledem na skutečnost, že novela bude v době odevzdání diplomové práce účinná pouze měsíc a z mého pohledu není možné hodnotit její přínos, byly za účelem hodnocení osloveni rozhodci rozhodčích center a stálého rozhodčího soudu, aby vyjádřili svůj názor jako odborníci z praxe.

V závěrečné kapitole byly navrženy změny týkající se problematiky spotřebitelských smluv a řešení sporů ze spotřebitelských smluv v rozhodčím řízení.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je popsat, analyzovat a porovnat ekonomické a právní aspekty, výhody a nevýhody při řešení spotřebitelských smluv v řízení před soudy a v rozhodčím řízení. Dále porovnat českou právní úpravu s úpravou vybraného členského státu EU. Dále popsat a analyzovat problémy vyskytující se při řešení těchto sporů v praxi a navrhnout jejich řešení, včetně případných vhodných změn právní úpravy respektující oprávněné zájmy na straně spotřebitelů i dodavatelů.

2.2 Metodický postup

Základem teoretické části bylo studium legislativy a odborné literatury.

Praktická část zpracovává získaná primární a sekundární data. Primární data byla získávána různými způsoby:

- pozorováním při výkonu praxe ve finanční společnosti poskytující úvěry,
- rozhovorem s právníkem finanční společnosti,
- písemnou (emailovou) diskuzí s odborníky v dané oblasti,
- telefonickým dotazem vybraných finančních společností.

Sekundární data byla čerpána z literárních a internetových zdrojů.

V první kapitole praktické části diplomové práce jsou definovány obecně platné výhody rozhodčího řízení. S ohledem na tyto výhody byly určeny čtyři oblasti – náklady, lhůty, řízení a rozhodnutí, jejichž podrobným rozbohem má být zjištěno, zda tyto výhody skutečně platí i pro spory ze spotřebitelských smluv, resp. spory ze spotřebitelských úvěrů. Dále bylo provedeno porovnání rozhodčího a soudního řízení a vydefinovány výhody a nevýhody obou těchto řízení. V následující kapitole je provedeno srovnání české právní úpravy rozhodčího řízení se slovenskou právní úpravou. Nejprve byla popsána slovenská právní úprava, ke které bylo doplněno srovnání s českou právní úpravou a závěr byl zaměřen na rozdílnost rozhodčího řízení v obou právních úpravách ve sporech ze spotřebitelských smluv.

Ve třetí kapitole praktické části byla analyzována problematika právní úpravy rozhodčího řízení do účinnosti novely, tedy zákona č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb.,

o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na rozhodčí doložky a rozhodčí centra. Dále byla provedena studie za účelem zjištění, zda finanční společnosti poskytující spotřebitelské úvěry využívají rozhodčí doložky, zda v nich jmenují rozhodce ze seznamu rozhodčího centra a zda rozhodčí doložky budou využívat i po novela ZRŘ. Studie byla provedena studiem obchodních podmínek osmi vybraných finančních, nebankovních společností, v případě nejasností či nedohledání potřebných údajů byla finanční společnost oslovena telefonickým dotazem.

Předposlední kapitola je zaměřena na právní úpravu rozhodčího řízení ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských úvěrů po novele ZRŘ. V této části byly vydefinovány celkem čtyři oblasti, které mají řešit sporné otázky platné právní úpravy rozhodčího řízení nebo naopak mohou dle mého názoru přinést další nejasnosti a spory. Na základě uvedeného byly sepsány dotazy, které byly zaslány prostřednictvím emailu náhodně vybraným 25 rozhodcům z rozhodčích center i stálého rozhodčího soudu za účelem zjištění jejich odborného názoru. Názory rozhodců, kteří byli ochotni se vyjádřit, jsou uvedeny v plném znění.

V závěrečné kapitole byly navrženy změny týkající se problematiky sporů ze spotřebitelských smluv.

Práce je zaměřena na spory ze spotřebitelských smluv, v některých částech je tato problematika zúžena na spory ze smluv o spotřebitelském úvěru.

V práci byly využity metody indukce a dedukce.

3 Literární rešerše

Moderní státy vytvářejí právní řády, jejichž prostřednictvím upravují lidské chování a současně zajišťují náležité zachování právních předpisů. Původním prostředkem prosazování práva byla u všech primitivních národů svépomoc. Jednotlivec si v nezbytných případech musel sám zjednat nápravu v případě porušení svého práva. V průběhu historického vývoje se prostředkem prosazování práva stalo řízení před zvláštním orgánem státu, totiž soudní proces.

Postup soudů, popř. jiných jako orgánů, na které byla přenesena pravomoc soudů, je chápán jako civilní proces. Základním pramenem občanského práva procesního je občanský soudní řád (Stavínová, Schellová, 1993, s. 3, 4, 6).

3.1 Občanské soudní řízení

Občanské soudní řízení, někdy označované jako civilní proces, je řízení, které se od jiných soudních řízení (řízení trestního a soudního řízení správního) liší tím, že v něm soud vykonává civilní pravomoc.

Právo civilního procesu je kodifikováno, tj. upraveno komplexním právním předpisem. Tímto předpisem je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v platném znění (dále jen OSŘ). OSŘ upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachování zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob (Winterová, 2011, s. 43)

V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci, a provádějí výkon rozhodnutí. Přitom soudy dbají, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob, a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob.

Základní principy soudnictví a civilního procesu jsou zakotveny v čl. 81, 82, 95, 96 Ústavy, čl. 36-38 Listiny, §1-6 OSŘ, v zákoně o soudech a soudcích, některé nejsou v právních předpisech výslovně vyjádřené.

Občanský soud řád upravuje následující oblasti:

3.1.1 Pravomoc a příslušnost soudu

V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud zákon neurčuje jinak.

Příslušnost soudu rozlišuje OSŘ na věcnou, místní a funkční.

Věcná příslušnost vymezuje okruh působnosti mezi jednotlivými druhy soudů; určuje, který stupeň soudů má rozhodovat o určitých věcech v prvním stupni (§ 9 OSŘ). Nestanoví-li zákon jinak, jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy. Kromě toho OSŘ definuje v jakých sporech a věcech jsou v prvním stupni příslušné krajské soudy (např. ochrana osobnosti, spory z autorských práv, ve věcech obchodního rejstříku ad.)

Funkční příslušnost vymezuje rozsah působnosti mezi soudy různého druhu při projednání téže věci po sobě (§ 10 OSŘ), tedy určuje pravidla pro funkční příslušnost soudů jak v řízení odvolacím, tak v řízení dovolacím. O dovolání proti rozhodnutím krajských soudů nebo vrchních soudů jako soudů odvolacích rozhoduje Nejvyšší soud.

Místní příslušnost vymezuje rozsah působnosti mezi jednotlivými obecnými soudy téhož druhu a úrovně. Obecným soudem fyzické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má osoba bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje (§ 11 OSŘ). Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale. Obecným soudem fyzické osoby, která je podnikatelem, je ve věcech vyplývajících z obchodních vztahů okresní soud, v jehož obvodu má místo podnikání. Obecným soudem právnické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má sídlo.

3.1.2 Účast na řízení

3.1.2.1 Účastníci, zástupci účastníků

Účastníci mají v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve svém mateřském jazyce. Způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, jinak jen ten, komu ji zákon přiznává.

Zástupce účastníků OSŘ rozděluje na zástupce na základě zákona, kteří zastupují osoby neschopné samostatně jednat a nebo kteří zastupují účastníky na základě zákona; a dále na zástupce na základě plné moci. Zástupcem na základě plné moci je fyzická osoba, kterou účastník zvolil, dále advokát, notář nebo patentový zástupce, pokud to zákon dovoluje.

3.1.2.2 Úkony soudu a účastníků

Mezi úkony soudu dle OSŘ patří obsazení soudu, dožádání, poučení o utajovaných informacích a vedení spisu.

V řízení před soudem jedná a rozhoduje senát nebo jediný soudce (samosoudce) dle § 36 OSŘ.

Účastníci mohou provádět své úkony jakoukoliv formou, pokud zákon nepředepisuje určitou formu (ust. § 41 OSŘ). Každý úkon posuzuje soud podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen. Úkon může účastník učinit jen výslovně, pokud zákon nestanoví jinak.

Podání je možno učinit písemně nebo ústně (dle § 42 OSŘ). V případě podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, vyzve předseda senátu účastníka k jeho opravě nebo doplnění a to usnesením. Zároveň určí lhůtu a poučí účastníka, jak je třeba opravu nebo doplnění provést.

Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do soudního spisu, s výjimkou protokolu o hlasování, činit si z něho výpisy a opisy (§ 44 OSŘ).

3.1.2.3 Doručování

Kapitola „Doručování“ OSŘ (ust. § 45 – § 50l) definuje způsoby doručování, adresu pro doručování, postup při doručování.

Písemnost doručuje soud při jednání nebo jiném soudním úkonu. Pokud nedošlo k doručení, doručí písemnost soud prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Pokud není možné doručit písemnost do datové schránky, nařídí ji předseda soudu doručit prostřednictvím doručujícího orgánu nebo účastníka řízení či jeho zástupce. Doručovacími orgány jsou dle § 48 OSŘ:

- soudní doručovatelé,
- orgány Justiční stráže,
- soudní exekutoři,
- provozovatelé poštovních služeb, ad.

Občanský soudní řád rozlišuje doručování do vlastních rukou, doručování a doručování jiných písemností.

Do vlastních rukou se doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud. Nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o doručení nedověděl (fikce doručení). Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do

domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud vyloučí vhození písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu (§ 49 OSŘ).

V případech, kdy zákon nebo předseda senátu vyloučí náhradní doručení (tj. fikce doručení nenastává) se písemnost po marném uplynutí lhůty 10 dnů k vyzvednutí vrátí odesílajícímu soudu.

Za doručení do vlastních rukou se považuje také doručení prostřednictvím veřejné datové sítě.

V případech, kdy není doručováno do vlastních rukou, se doručuje vhozením do schránky, není-li adresát doručujícím orgánem zastižen. Písemnost se považuje za doručenou vhozením do schránky, přičemž doručující orgán vyznačí datum vhození do schránky na doručence a na písemnosti. Nelze-li doručit vhozením do schránky (např. z důvodu, že adresát schránku nemá, v adrese je uvedena neexistující budova atd.) doručující orgán písemnost vrátí soudu, který ji doručí vyvěšením na úřední desce soudu.

3.1.2.4 Neúčinnost doručení

Občanský soudní řád obsahuje ke zmírnění tvrdosti následků fikce doručení institut neúčinnosti doručení (§ 50d OSŘ). Pokud se účastník nebo jeho zástupce nemohl z omluvitelného důvodu s písemností seznámit, rozhodne soud na návrh účastníka, že doručení je neúčinné. Návrh je třeba podat do 15 dnů ode dne, kdy se s doručovanou písemností seznámil nebo mohl seznámit. V návrhu musí být uveden důvod, pro který se adresát s písemností nemohl seznámit. Omluvitelným důvodem nemůže být skutečnost, že se fyzická osoba trvale nezdržuje na adrese pro doručování či v případě podnikající fyzické osoby a právnické osoby skutečnost, že se nikdo nezdržuje na adrese pro doručování této osobě. Rozhodl-li soud o tom, že doručení písemnosti je neúčinné, považuje se písemnost za doručenou dnem právní moci rozhodnutí o neúčinnosti.

3.1.3 Lhůty

Občanský soudní řád dále určuje lhůty, a to lhůty zákonné a soudcovské (ust. § 55 OSŘ), počítání a přerušení běhu lhůty.

Lhůty pro řízení (procesní lhůty) jsou lhůty, v nichž může nebo musí strana řízení nebo jiný účastník řízení provést určitý procesní úkon.

Zákonné procesní lhůty stanoví přímo zákon, nelze je měnit rozhodnutím soudu. Důsledkem nedodržení lhůty k provedení úkonu ze strany účastníka (podání odporu, odvolání, dovolání) je

ztráta možnosti úkon s úspěchem provést. Jde o tzv. lhůtu propadnou, prekluzivní. Soud může prominout zmeškání lhůty, jestliže k němu došlo z omluvitelného důvodu. O tom, co je omluvitelným důvodem rozhoduje soud.

Soudcovské procesní lhůty nejsou stanoveny zákonem, určuje je soud k provedení úkonu a je možné tuto lhůtu prodloužit (nikoliv prominout zmeškání). Nedodržení procesní lhůty může mít za následek uložení sankce.

3.1.4 Smírčí řízení

Účelem smírčího řízení je uzavření smíru (ust. § 67 – 69 OSŘ). Připouští-li to povaha věci, lze navrhnout u věcně příslušného soudu, aby provedl pokus o smír. V případě, kdy dojde k uzavření smíru, lze navrhnout, aby soud rozhodl o jeho schválení.

3.1.5 Předběžná opatření

Predběžné opatření může nařídít předseda senátu před zahájením řízení, je-li to třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníku, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen (ust. § 74 OSŘ).

3.1.6 Řízení před soudem

3.1.6.1 Zahájení a účastníci řízení

Řízení se zahajuje na návrh dle § 79 OSŘ a to dnem, kdy došel soudu návrh na jeho zahájení (nebo dnem, kdy bylo vydáno usnesení, podle něhož se řízení zahajuje bez návrhu). Pokud se tento návrh týká dvoustranných právních vztahů mezi žalobcem (navrhovatelem, stranou žalující) a žalovaným (odpůrcem, stranou žalovanou), nazývá se žalobou. Návrh, resp. žaloba, musí obsahovat obecné náležitosti dle § 42 odst. 4 OSŘ a další náležitosti dle § 79 OSŘ. Těmito náležitostmi jsou:

- označení soudu – žalobce vyjadřuje určení věcné a místní příslušnosti soudu.
- označení účastníků řízení, případně jejich zástupců;
 - u právnických osob se uvádí název, právní forma, IČ, sídlo;
 - u fyzických osob se uvádí jméno a příjmení, rodní číslo nebo datum narození, bydliště, zaměstnání.
- vyličení skutkové podstaty – popsání, které věci se návrh týká, vyličení rozhodujících skutečností, označení důkazů a jejich doložení v písemné nebo elektronické podobě.

- žalobní petit, tj. žalobní návrh - čeho se žalobce dovolává nebo čeho se domáhá (co sleduje), jak má být rozhodnuto.
- podpis žalobce – u právnických osob musí být žaloba podepsána statutárním orgánem nebo prokuristou, popřípadě podpis může být nahrazen podpisem zmocněnce (otiskem podpisového razítka advokáta, jehož vzor je uložen u soudu) za současného doložení plné moci.
- datum a místo sepsání žaloby, i přesto, že procesní účinky jsou spojeny až s podáním žaloby u soudu, nikoli jejím sepsáním.

Zahájení řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení, tzv. překážka litispendence (§ 83 OSŘ).

Účastníci řízení v obchodní věci se mohou písemně dohodnout na místní příslušnosti jiného soudu prvního stupně dle § 89a OSŘ, tzv. prorogace, pokud zákon nestanoví příslušnost výlučnou.

3.1.6.2 Průběh řízení

Jakmile bylo řízení zahájeno, postupuje v něm soud tak, aby věc byla co nejrychleji projednána a rozhodnuta. Přitom soud usiluje především o to, aby spor byl vyřešen smírně (§ 100 OSŘ).

Účastníci řízení jsou povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí významné skutečnosti, plnit důkazní povinnost a dbát pokynů soudu. Soud může věc projednat a rozhodnout v nepřítomnosti účastníka, v případě, že se řádně předvolaný účastník nedostaví k jednání a včas nepožádá z důležitého důvodu o odročení.

3.1.6.3 Zkoumání podmínek řízení

Soud zkoumá procesní podmínky, zda jsou splněny a může na základě nich rozhodnout. V případě zjištění nedostatku podmínky řízení, který lze odstranit, učiní opatření k jejich odstranění, jinak řízení zastaví.

Dále soud zkoumá věcnou příslušnost.

3.1.6.4 Příprava jednání

Po zahájení řízení předseda senátu zkoumá, zda jsou splněny podmínky řízení a zda byly odstraněny případné vady v žalobě. Pokud nebylo řízení skončeno pro nedostatek podmínky,

který není možné odstranit nebo z jiných důvodů stanovených zákonem a nebo byl návrh odmítnut, připraví předseda senátu jednání tak, aby bylo možné rozhodnout, zpravidla při jediném jednání (ust. § 114 OSŘ).

3.1.6.5 Jednání

K projednávání věci samé je předsedou senátu nařízeno jednání, nestanoví-li zákon jinak (ust. § 115 OSŘ). Veřejnost, řízení a průběh jednání upravuje § 116 – § 118 OSŘ.

Jednání není třeba nařizovat ve věci, ve které lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání vzdali nebo s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí, pokud zákon nestanoví jinak.

Ve věci, o které nelze rozhodnout bez nařízení jednání, mohou účastníci řízení uvést důkazy:

- do skončení přípravného jednání, pokud byla provedena příprava jednání dle § 114c OSŘ;
- do skončení prvního jednání, pokud nebyla provedena příprava jednání.

K později uvedeným skutečnostech a označeným důkazům smí soud přihlídnout, jen pokud jde o skutečnosti nebo důkazy, které nastaly po přípravném jednání nebo které nemohl účastník uvést bez své viny včas. Tento popsany procesní institut, tzv. koncentrace řízení, byl přijat v roce 2000 novelou OSŘ jako efektivní nástroj pro rychlé vedení řízení.

Odročení jednání upravuje ust. § 119 OSŘ. Jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny.

3.1.6.6 Dokazování

Účastníci řízení jsou povinni označit důkazy k prokazování svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede (ust. § 120 OSŘ). Kromě toho může soud provést jiné než navrhované důkazy a to v případech, kdy jsou tyto důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu nebo pokud vyplývají z obsahu spisu.

Dokazování provádí soud při jednání. Účastníci mají právo vyjádřit se ke všem důkazům, které byly provedeny i k návrhům na důkazy.

Mezi důkazní prostředky patří výpověď svědka, výpověď statutárního orgánu právnické osoby, znalecký posudek, notářské a exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků.

3.1.6.7 Náklady na řízení

Náklady řízení jsou zejména:

- hotové výdaje účastníků a jejich zástupců,

- soudní poplatky,
- ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců,
- náklady důkazů,
- odměna notáře za prováděné úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje,
- tlumočné,
- náhrada za daň z přidané hodnoty a to jen v řízení, je-li zástupcem advokát, notář, patentový zástupce, který je plátcem daně z přidané hodnoty.
- odměna za zastupování v případě, že zástupcem je advokát nebo notář, popř. patentový zástupce, v rozsahu svého oprávnění stanoveného zvláštními právními předpisy¹.

Každý účastník platí náklady řízení, které vznikají jemu osobně a náklady svého zástupce (ust. § 140 OSŘ). Společné náklady platí účastníci podle poměru účastenství na věci a na řízení, pokud poměr nelze určit, platí rovným dílem. Účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přiznává soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatnění nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku, jestliže mohlo být řízení zahájeno i bez návrhu, skončilo smírem nebo bylo zastaveno (jedná se o tzv. vyloučenou náhradu dle § 146 OSŘ).

O povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodne soud bez návrhu v rozhodnutí, jímž se řízení u něho končí. O náhradě zaviněných nákladů řízení (dle § 147 a § 148 odst. 2 OSŘ) může rozhodnout soud již v průběhu řízení, zpravidla jakmile tyto náklady vzniknou.

Při rozhodování o náhradě nákladů řízení soud určí výši odměny za zastupování advokátem nebo notářem anebo patentovým zástupcem² podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., v platném znění) nebo se postupuje podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (dle § 6 a následujících vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) v platném znění).

Advokátní tarif stanoví sazbu za úkon právní služby podle hodnoty sporu a určuje, co je takovým úkonem. Výše mimosmluvní odměny se stanoví podle sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby a podle počtu úkonů právní služby, které advokát ve věci vykonal. Sazba mimosmluvní odměny se odvozuje od tarifní hodnoty věci, kterou je zásadně výše

¹ Dle zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti a dle zákona č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích.

² Dle zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti a dle zákona č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích.

peněžitého plnění nebo cena věci anebo práva a jejich příslušenství v době započetí úkonu právní služby. Za úkon se považuje:

- převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb,
- první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem,
- další porada s klientem přesahující jednu hodinu,
- písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé,
- účast při vyšetřovacích úkonech v přípravném řízení, a to každé započaté dvě hodiny,
- prostudování spisu při skončení vyšetřování, a to každé započaté dvě hodiny,
- účast při úkonu správního nebo jiného orgánu, účast na jednání před soudem nebo jiným orgánem, a to každé započaté dvě hodiny,
- sepsání právního rozboru věci,
- jednání s protistranou, a to každé dvě započaté hodiny,
- návrh na předběžné opatření, dojde-li k němu před zahájením řízení, odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření a vyjádření k nim,
- odvolání, dovolání, návrh na obnovu řízení, popřípadě stížnost proti rozhodnutí o návrhu na obnovu řízení a vyjádření k nim,
- podnět k podání stížnosti pro porušení zákona a vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona,
- sepsání listiny o právním úkonu.

3.1.7 Rozhodnutí

3.1.7.1 Rozsudek

Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem, pokud zákon nestaví, kdy má být rozhodnuto usnesením (ust. § 152 OSŘ). Rozsudek se vyhláší vždy veřejně, vyhláší jej předseda senátu jménem republiky. V písemném vyhotovení rozsudku musí být uvedeny tyto náležitosti:

- označení soudu, jména a příjmení soudců a přísedících,
- přesné označení účastníků a jejich zástupce,
- označení projednávané věci,
- výrok,

- odůvodnění – soud uvede, čeho se žalobce domáhal, z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný. Jasně a stručně uvede, které skutečnosti byly prokázány, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil.
- poučení o tom, zda je přípustný opravný prostředek a o lhůtě a místu pro jeho podání,
- poučení o možnosti výkonu rozhodnutí,
- den a místo vyhlášení.

Doručený rozsudek, který již nelze napadnout odvoláním, je v právní moci.

Pokud soud uložil v rozsudku povinnost, je třeba ji splnit do tří dnů od právní moci rozsudku, (do patnácti dnů jde-li o vyklizení bytu), pokud soud neurčil jinak.

Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplynula lhůta k plnění.

3.1.7.2 Rozsudek pro zmeškání

Soud může rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání, v případě, že žalovaný zmešká první jednání bez důvodné a včasné omluvy (kdy žalovanému byly řádně doručeny do jeho vlastních rukou žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů před termínem jednání), žalovaný byl o následcích nedostavení se k jednání řádně poučen, a žalobce, který se dostavil k jednání navrhne vydání rozsudku pro zmeškání.

Rozsudek pro zmeškání nelze vydat ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (ust. § 153b odst. 3 OSŘ).

3.1.7.3 Usnesení

Soud rozhoduje usnesením zejména o podmínkách řízení, o zastavení nebo přerušení řízení, o odmítnutí návrhu, o změně návrhu, o vzetí návrhu zpět, o smíru, o nákladech řízení a o věcech, které se netýkají vedení řízení (ust. § 167 OSŘ). Náležitosti usnesení jsou:

- označení soudu, jména a příjmení soudců a přísedících,
- přesné označení účastníků a jejich zástupce,
- označení věci,
- výrok,
- odůvodnění,

- poučení o tom, zda je přípustný opravný prostředek a o lhůtě a místě pro jeho podání,
- den a místo vydání usnesení.

3.1.7.4 Platební rozkaz

Platební rozkaz může vydat soud i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky (ust. § 172 OSŘ). V platebním rozkazu uloží žalovanému soud povinnost zaplatit uplatněnou pohledávku a náklady řízení a to do patnácti dnů od doručení platebního rozkazu. Žalovaný však může v uvedené lhůtě podat odpor proti platebnímu rozkazu.

Platební rozkaz nelze vydat, pokud není znám pobyt žalovaného nebo pokud má být žalovanému doručen do ciziny. Platební rozkaz je potřeba doručit žalovanému do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.

Pokud soud nevydá platební rozkaz nebo platební rozkaz nelze doručit, i jen jednomu ze žalovaných, soud nařídí ve věci jednání a vydaný platební rozkaz zruší v plném rozsahu usnesením. Platební rozkaz soud zruší a nařídí jednání i v případě, že žalovaný podá odpor.

Soud může vydat na návrh žalobce elektronický platební rozkaz. Návrh musí být podán na elektronickém formuláři podepsaném zaručeným elektronickým podpisem žalobce a částka požadovaného peněžitého plnění nesmí přesáhnout 1 000 000 Kč (dle ust. § 174a OSŘ)

Směnečný platební rozkaz vydá soud na návrh žalobce, který předloží v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvod pochybovat a další listiny nutné k uplatnění práva. Rovněž tento rozkaz musí být doručen do vlastních rukou žalovaného.

3.1.8 Opravné prostředky

3.1.8.1 Odvolání

Účastník může napadnout rozhodnutí soudu vydané v řízení v prvním stupni odvoláním, pokud to zákon nevyklučuje. Ustanovení § 202 OSŘ vyjmenovává, ve kterých situacích není přípustné odvolání proti usnesení.

Odvolání se podává do patnácti dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí u soudu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Pokud však rozhodnutí soudu neobsahuje poučení o odvolání, o lhůtě a o soudu, k němuž má být odvolání podáno, nebo tyto informace obsahuje nesprávně, lze podat odvolání do tří měsíců od doručení takového rozhodnutí.

Odvolání musí obsahovat obecné náležitosti (dle § 42 odst. 4 OSŘ) a dále:

- proti kterému rozhodnutí směřuje,
- v jakém rozsahu se napadá,
- v čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí nebo postupu soudu, tzv. odvolací důvod,
- čeho se odvolatel domáhá, tzv. odvolací návrh.

Odvolání má dle ust. § 206 OSŘ suspenzivní účinek, to znamená, že pokud je odvolání podáno včas a oprávněnou osobou, vydané rozhodnutí soudu nenabyde právní moci do doby než o odvolání rozhodne odvolací soud.

Výsledkem odvolacího řízení je, že odvolací soud odvolání

- odmítne,
- zastaví nebo přeruší odvolací řízení,
- rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdí, je-li ve výroku věcně správné,
- rozhodnutí zruší a vrátí věc soud prvního stupně nebo postoupí věc věcně příslušnému soudu,
- rozhodnutí změní.

Odvolací soud rozhoduje rozsudkem, jestliže potvrzuje nebo mění rozsudek soudu prvního stupně, jinak rozhoduje usnesením.

3.1.8.2 Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost

Žalobou na obnovu řízení může účastník napadnout pravomocný rozsudek nebo pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé. Důvody pro obnovu řízení a důvody zmatečnosti včetně případů, kdy žaloba není přípustná, vyjmenovává ust. § 228 – § 230 OSŘ.

Žaloba na obnovu řízení musí být podána do tří měsíců od doby, kdy se ten, kdo obnovu navrhuje, dozvěděl o důvodu obnovy nebo od doby, kdy jej mohl uplatnit. Soud žalobu na obnovu řízení usnesením zamítne nebo povolí obnovu řízení. Povolením obnovy řízení se odkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

Žaloba pro zmatečnost musí být podána ve lhůtě tří měsíců od doručení napadeného rozhodnutí. Soud žalobu pro zmatečnost usnesením zamítne nebo povolí obnovu řízení a napadené rozhodnutí zruší.

Po nabytí právní moci usnesení o obnově řízení nebo po zrušení rozhodnutí pro zmatečnost, soud věc bez dalšího návrhu projedná a rozhodne.

3.1.8.3 Dovolání

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Přípustnost dovolání je řešena v ust. § 237 – § 239 OSŘ. Dovolání může podat účastník do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu prvního stupně, který ve věci rozhodoval. Dovolatel musí být podle OSŘ zastoupen advokátem nebo notářem, pokud účastník nemá právnické vzdělání a tato osoba musí dovolání sepsat.

Dovolání lze podat jen ze zákonem stanovených důvodů. Dovolací soud rozhodne o dovolání bez jednání. Dovolací soud rozhoduje rozsudkem, jestliže zamítá dovolání proti rozsudku odvolacího soudu nebo jestliže zrušuje rozsudek odvolacího soudu, jinak rozhoduje usnesením.

3.2 Spotřebitelské smlouvy

Ochrana spotřebitele je poměrně novou právní disciplínou, která se na území České republiky začala ve větší míře rozvíjet současně s přechodem na demokratický právní systém (Hulva, 2006, s. 9).

Právní úprava spotřebitelských smluv je dána potřebou ochrany spotřebitele, jako slabší smluvní strany, před nekalými praktikami ze strany prodávajících, podnikatelů (Janků, 2008, s. 193).

Dle Občanského zákoníku (ust. § 52) jsou spotřebitelskými smlouvami smlouvy kupní, smlouvy o dílo, případně jiné smlouvy, pokud smluvními stranami jsou na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel.

Dodavatelem je dle právní úpravy osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele, to znamená, že spotřebitel se nemůže vzdát práv, která mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení.

Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran. Nepřípustná jsou zejména smluvní ujednání, která

- vylučují nebo omezují odpovědnost dodavatele za jednání či opomenutí, kterým byla spotřebiteli způsobena smrt nebo újma na zdraví,
- vylučují nebo omezují práva spotřebitele při uplatnění odpovědnosti za vady či odpovědnosti za škodu,
- stanoví, že smlouva je pro spotřebitele závazná, zatímco plnění dodavatele je vázáno na splnění podmínky, jejíž uskutečnění je závislé výlučně na vůli dodavatele,
- dovolují dodavateli, aby spotřebiteli nevydal jím poskytnuté plnění i v případě, že spotřebitel neuzavře smlouvu s dodatkem či od ní odstoupí,
- opravňují dodavatele odstoupit od smlouvy bez smluvního či zákonného důvodu a spotřebitele nikoli,
- opravňují dodavatele, aby bez důvodů hodných zvláštního zřetele vypověděl smlouvu na dobu neurčitou bez přiměřené výpovědní doby,
- zavazují spotřebitele k plnění podmínek, s nimiž se neměl možnost seznámit před uzavřením smlouvy,
- dovolují dodavateli jednostranně změnit smluvní podmínky bez důvodu sjednaného ve smlouvě,
- stanoví, že cena zboží či služeb bude určena v době jejich splnění,
- dodavatele opravňují ke zvýšení ceny zboží či služeb, aniž by spotřebitel byl oprávněn od smlouvy odstoupit, je-li cena sjednaná v době uzavření smlouvy při splnění podstatně překročena,
- přikazují spotřebiteli, aby plnil všechny závazky i v případě, že dodavatel nesplnil závazky, které mu vznikly,
- dovolují dodavateli převést práva a povinnosti bez souhlasu spotřebitele, dojde-li převodem ke zhoršení dobytnosti nebo zajištění pohledávky spotřebitele.

Pokud by spotřebitelská smlouva obsahovala tato ujednání, považuje se za relativně neplatnou. Jestliže takové ujednání ovlivňuje i další ujednání smlouvy, může se spotřebitel dovolat

neplatnosti celé smlouvy. V pochybnostech o významu spotřebitelských smluv platí výklad pro spotřebitele příznivější.

V rámci úpravy spotřebitelských smluv reguluje ObčZ pravidla pro smlouvy uzavírané na dálku (ust. § 53) a smlouvy uzavírané mimo provozovnu (ust. § 57). Od 1. 7. 2002 jsou do ObčZ zařazena i zvláštní ustanovení o ochraně spotřebitele při uzavírání smlouvy o užívání budovy nebo její části na časový úsek (tzv. time sharing).

3.2.1 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelským úvěrem se rozumí poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba např. ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit. Zvláštní úprava podmínek pro poskytování spotřebitelských úvěrů chrání spotřebitele, jako fyzickou osobu, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je úvěr sjednáván, je-li věřitelem fyzická nebo právnická osoba poskytující takový úvěr v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo sdružení takových osob. Pro tyto případy je stanovena písemná forma a zvláštní obsahové náležitosti. Tyto jsou definovány v zákoně č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb.

Vznikne-li mezi stranami spotřebitelské smlouvy spor, na jehož řešení se strany samy nejsou schopny dohodnout, je k jeho řešení příslušný soud, pokud zákon nestanoví něco jiného. Vyplývá to z ustanovení § 4 ObčZ a § 7 odst. 1 OSŘ.

Alternativou k soudnímu řízení je v ČR především rozhodčí řízení, které upravuje zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

3.3 Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení je tradičně považováno za alternativu k řízení soudnímu, které se vyznačuje jednak dobrovolností tomuto řízení se podřídit a jednak zajištěním účinků rozhodčího řízení mocí veřejnou (Rozeňalová, 2008, s. 13).

Rozhodčí řízení je v České republice upraveno zákonem o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů č. 216/1994 Sb. (dále ZRŘ) ze dne 1.11.1994.

Dne 20.12.2011 byl schválen zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela je účinná od 1.4.2012.

Rozhodčí řízení lze vymezit jako dobrovolné postoupení řešení sporu neutrální třetí straně, rozhodcům či rozhodčímu soudu (tj. soukromým osobám či nestátní instituci), která vydá po provedeném řízení závazné a vykonatelné rozhodnutí (Rozehnalová, 2008, s. 42).

Základními podmínkami realizace rozhodčího řízení jsou přípustnost projednání sporu v tomto řízení z pohledu dotčených právních řádů a platná dohoda stran o podřízení řešení sporu rozhodcům (Rozehnalová, 2008, s. 42).

Platná právní úprava České republiky umožňuje, aby se smluvní strany dohodly, že o majetkových sporech mezi nimi bude rozhodovat jeden nebo více rozhodců. Taková dohoda se nazývá rozhodčí smlouva. Tím, že smluvní strany uzavřou platnou rozhodčí smlouvu, vyloučí, aby o takovém majetkovém sporu mohl rozhodovat soud (Kamplach, 1995, s. 30).

Podstatou zákona o rozhodčím řízení je přenesení projednávání a rozhodování těchto sporů z pravomoci soudů na nezávislého rozhodce - arbitra, a to se stejnými právními účinky, jako v případě obecného soudu.

Zákon o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů stejně jako občanský soudní řád pojem „majetkový spor“ nevymezuje. Lze říci, že je to takový spor, ve kterém se žalobce domáhá, aby mu žalovaný poskytl majetkové plnění – peněžité či nepeněžité, např. dodání zboží, vydání věci, provedení určité činnosti, nebo naopak zdržení se této činnosti, případně jiné plnění reálné povahy, a zároveň podmínkou přípustnosti uzavřít rozhodčí smlouvu a tedy řešit spor v rozhodčím řízení, je možnost uzavřít o předmětu sporu smír dle § 99 OSŘ.

V rámci rozhodčího řízení lze tedy řešit a rozhodnout majetkové spory plynoucí z oblasti,

- práva občanského
- práva obchodního
- práva rodinného
- práva pracovního
- včetně tzv. sporů s mezinárodním prvkem,

pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Zákon vylučuje možnost sjednat rozhodčí smlouvu v majetkových sporech vzniklých v souvislosti s exekucí a nepřipouští možnost rozhodčí smlouvy ani v incidenčních sporech (sporech, které jsou vyvolány prováděním konkurzu a vyrovnání, resp. insolvenčním řízením).

Zákon o rozhodčím řízení rozhodčí smlouvu dále vylučuje (Mothejzíková, Steiner, 1996, s. 11), pokud se jedná o:

- spory, kde je smír vyloučen povahou sporu – příkladem je dohoda o úpravě práv a povinností rodičů k dětem, která ve své platnosti vyžaduje souhlas soudu (§ 26 zákona o rodině), např. péče o nezletilé a určení výživného;
- spory ve věcech dědických a spory o vyloučení věci z dědického řízení apod.
- spory o zrušení podílového spoluvlastnictví nebo o zrušení bezpodílového vlastnictví manželů (dle § 142 a § 148 ObčZ), dnes se jedná o společné jmění manželů. Manželé však mohou uzavřít smlouvu o vypořádání společného jmění, neboť se v těchto věcech mohou dohodnout i mimosoudně, což usnadní rozvodové řízení.
- spory týkající se právních nároků k nemovitostem.

3.3.1 Právní úprava rozhodčího řízení dle zákona č. 216/1994 Sb.

3.3.1.1 Rozhodčí smlouva

Základní a první podmínkou pro to, aby určitý spor byl projednán a rozhodnut rozhodci, je uzavření smlouvy. Tato smlouva se souhrnně nazývá rozhodčí smlouva. Je to písemná dohoda o tom, že se strany dohodly, že o majetkových sporech mezi nimi, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (ust. § 2 ZRŘ). Jak již bylo uvedeno, rozhodčí smlouvu lze uzavřít jen v případě, kdy k předmětu sporu lze uzavřít smír dle § 99 OSŘ.

Rozhodčí smlouva musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná (ust. § 3 ZRŘ). Rozhodčí smlouva musí být uzavřena svobodně, vážně, určitě a srozumitelně. Není-li splněna i jedna z těchto podmínek, je rozhodčí smlouva neplatná.

Pod pojmem rozhodčí smlouva je skryto několik možností:

- 1) uzavření rozhodčí smlouvy, kdy již mezi stranami právního vztahu vznikl spor – smlouva o rozhodci (dle § 2 odst. 3a) ZRŘ).
- 2) uzavření rozhodčí smlouvy, kdy z určitých právních vztahů ještě spor nevznikl, avšak strany vznik do budoucna nemohou vyloučit – rozhodčí doložka (dle § 2 odst. 3b) ZRŘ).

3.3.1.2 Rozhodci

Rozhodcem může být občan České republiky, který je zletilý a způsobilý k právním úkonům.

Zákon dále stanoví, že spor je rozhodován nezávislými a nestrannými rozhodci (dle § 10 ZRŘ). Nezávislost a nestrannost jsou obecně známé pojmy, které však odborná literatura ani judikatura pro výkon rozhodce nedefinuje. Z toho důvodu jsou někdy obtížně aplikovatelné na konkrétní osobu. U pojmu „nezávislost“ jde o to, na kom nebo na čem má být rozhodce nezávislý. Rozhodce nesmí být existenčně ani jinak závislý na tom, kdo ho zvolil. Neměl by to tedy být zaměstnanec jedné či druhé strany, právní zástupce nebo odborný poradce strany. Dále by se nemělo jednat o osobu, která je v příbuzenském či obdobném poměru jedné ze stran, společníkem či členem statutárního nebo dozorčího orgánu. Porušení těchto zásad by mohlo vést k vznesení námítky pro podjatost rozhodce či být důvodem k tomu, aby se rozhodce vzdal funkce. Najít vhodného rozhodce nemusí být lehké. Při výběru mohou pomoci seznamy rozhodců vedené u některého stálého rozhodčího soudu nebo seznamy odborníků či doporučení některých zprostředkovatelských agentur.

Pojem „nestrannost“ znamená, že rozhodce nesmí stranit („nadržovat“) žádné straně a v žádném případě nesmí prosazovat zájem jen jedné strany. Je v lidské povaze a do jisté míry s tím počítají i právní předpisy, že za objektivně nestranného člověka se nepovažuje nikdo, kdo je v takovém postavení. Rozhodce nesmí nahrazovat advokáta, jehož zákonnou povinností je naopak všemi zákonnými způsoby prosazovat zájmy svého klienta. Je zde však domněnka, že rozhodce by se mohl cítit v jistém smyslu zavázán vůči tomu, kdo ho za rozhodce zvolí a od něhož obdrží honorář. Tento pocit, pokud vznikne, musí rozhodce i strana, které ho zvolila rozhodně potlačit. Je pravdou, že některé strany jmenují stále stejného rozhodce, což má zpravidla dva důvody, mají důvěru v jeho odborné znalosti a zkušenosti, a ovládá jejich jazyk.

3.3.1.3 Zahájení rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení se zahajuje žalobou a je zahájeno dnem, kdy žaloba došla stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci (ust. § 14 ZRŘ), který byl určen nebo jmenován. Zákon neukládá

náležitosti žaloby, odkazuje na přiměřené použití občanského soudního řádu (ust. § 14 ZRR). Žalující strana se nemusí striktně držet ustanovení občanského řádu, ale k tomu, aby se rozhodci mohli věcně zabývat žalobou, je nutné, aby minimálně obsahovala:

- označení rozhodce, rozhodců nebo stálého rozhodčího soudu, pro které je žaloba určena;
- označení účastníků řízení, případně jejich zástupců;
- u právnické osoby se uvádí název, právní forma, IČ, sídlo;
- u fyzických osob se uvádí jméno a příjmení, rodné číslo nebo datum narození, bydliště, zaměstnání. Je nutné uvést všechny údaje přesně, .
- vylíčení skutkové podstaty sporu – poukázat na sporné body a navrhnout, jaké důkazy o tvrzení žalobce by měly být provedeny (např. odkázat na přiložené dokumenty).
- poukázat na založení pravomoci rozhodce uvedením konkrétní rozhodčí smlouvy.
- pečlivě formulovaný tzv. žalobní petit, tj. návrh, jak mají rozhodci rozhodnout. Rozhodci nemohou přiznat nic, co je nad rámec návrhu, takže je třeba uvést, čeho se žalobce domáhá, tzn. zda žalobce žádá i přiznání příslušenství (tj. úroků, smluvní pokuty) apod. Rozšíření žaloby v průběhu řízení je možné, ale je spojeno s dodatečnými výdaji.
- podpis – u právnických osob musí být žaloba podepsána statutárním orgánem nebo prokuristou, případně zástupcem, kterému žalobce udělil plnou moc. Zmocněnec pak podepisuje žalobu jménem žalobce. Plná moc se připojuje k vyhotovení žaloby určenému pro rozhodce.
- místo a datum sepsání žaloby, i přesto, že pro její účinky je rozhodující datum doručení rozhodci.

Pokud má žaloba vady a nedostatky, které bude nutno odstranit, musí rozhodce posoudit, zda jde o vady, v jejichž důsledku by nemohlo rozhodčí řízení pokračovat, nebo o vady méně závažné. Rozhodce následně vyzve žalobce k odstranění vad žaloby a musí žalobci sdělit, v čem spočívá neúplnost nebo nesprávnost žaloby, jak má být vada odstraněna a stanoví lhůtu, ve které má žalobce tuto vadu odstranit.

Rozhodci jsou oprávněni zkoumat svou pravomoc. Dospěje-li rozhodce k tomu, že podle rozhodčí smlouvy jeho pravomoc není dána, rozhodne o tom usnesením. Námitku nedostatku pravomoci, která se zakládá na neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy, pokud se

nejedná o neplatnost z důvodu, že ve věci nebylo možno uzavřít smír, může strana vznést nejpozději při prvním úkonu v řízení.

Rozhodčí řízení se koná v místě dohodnutém stranami. Pokud není místo stranami určeno, koná se v místě určeném rozhodci s přihlédnutím k oprávněným zájmům stran.

Strany mají v rozhodčím řízení rovné postavení a musí jim být dána plná příležitost k uplatnění práv (ust. § 18 ZRŘ).

Strany se mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení. Strany se tak mohou dohodnout na ústním jednání nebo na řízení bez ústního jednání. Pokud se strany nedohodnou na vedení řízení, postupuje rozhodce v řízení postupem, který považuje za vhodný, bez zbytečných formalit, tak aby byla všem stranám poskytnuta stejná příležitost uplatnění práv a tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci pro rozhodnutí sporu.

Rozhodci mohou vyslyšet svědky, znalce a strany, jen když se k nim dobrovolně dostaví a poskytnou výpověď. Procesní úkony, které nemohou rozhodci sami provést, provede soud na jejich dožádání. Soud je povinen žádosti vyhovět, pokud není žádáno o úkon nepřijatelný.

Rozhodci působí během řízení na strany, aby se dohodly na smírném vyřešení sporu. Na žádost stran lze smír uzavřít formou rozhodčího nálezu (§ 24 ZRŘ).

3.3.1.4 Rozhodnutí

Rozhodčí řízení končí vydáním rozhodčího nálezu nebo vydáním usnesení.

3.3.1.4.1 Rozhodčí nález

Rozhodčí nález je konečným rozhodnutím rozhodců ve věci samé a má stejné účinky jako soudní rozsudek. Věcí samou se rozumí nárok uplatněný v rozhodčím řízení. Obsah rozhodčího nálezu je v zákoně upraven stručně, výrok v rozhodčím nálezu má být určitý a rozhodčí nález musí obsahovat odůvodnění (ustanovení § 25 ZRŘ), ledaže se strany dohodly, že odůvodnění není třeba. Samotný rozhodčí nález lze rozdělit na dvě části:

- 1) část úvodní, která musí obsahovat
 - jména rozhodců s označením předsedajícího rozhodce
 - místo a datum vydání rozhodčího nálezu
 - jména a adresy stran sporu

- označení předmětu sporu – obvykle jeho stručný popis
- 2) část výroková (enunciát), v níž jsou uvedeny povinnosti odsouzené strany k určitému plnění, lhůta pro splnění této povinnosti, rozhodnutí o příslušenství (úroky, jejich výše a datum, od kterého se úroky počítají) a rozhodnutí o nákladech rozhodčího řízení. Tato část je velmi důležitá pro další postup.

Rozhodčí nález může dále obsahovat odůvodnění. Odůvodnění v rozhodčím nálezu není povinné, strany se mohou domluvit, že ho rozhodčí nález nemusí obsahovat.

Odůvodnění slouží zpravidla jen k tomu, aby strany, popřípadě další rozhodci při přezkoumání rozhodčího nálezu, znali myšlenkový postup rozhodců. Je vhodné zde uvést, že rozhodci rozhodovali za nepřítomnosti žalovaného, nebo že bylo rozhodováno podle zásad spravedlnosti.

Rozhodčí nález musí být podepsán, nejlépe všemi rozhodci nebo většinou, která se na nálezu usnesla. Rozhodce, který byl přehlasován a nález podepíše, může připojit ke svému podpisu poznámku, že hlasoval proti nálezu a může připojit poznámku s uvedením svého názoru.

Doručením nabývá rozhodčí nález účinky pravomocného soudního rozsudku, pokud však nebyla v rozhodčí smlouvě dohodnuta možnost přezkoumání jiným rozhodcem či rozhodci (dle § 27 ZRŘ). Pravomocný rozhodčí nález se tím stane vykonatelný nejen pro strany, ale i pro státní orgány.

3.3.1.4.2 Usnesení

Usnesení je vydáváno v těch případech, kdy není vydán rozhodčí nález. Usnesení musí být podepsáno, odůvodněno a doručeno jako rozhodčí nález. Rozhodci v průběhu rozhodčího řízení mohou vydat předběžné, mezitímní nebo částečné usnesení, tímto se však rozhodčí řízení nekončí, jde často o usnesení rozhodců na postupu v řízení, např. odročení ústního jednání, uložení stranám předložit listiny k důkazu atd.

3.3.1.5 Právní moc, vykonatelnost

Písemné vyhotovení rozhodčího nálezu musí být doručeno stranám a po doručení musí být opatřeno doložkou právní moci (ust. § 28 ZRŘ). Rozhodčí nález nabývá účinku pravomocného soudního rozhodnutí dnem doručení a je soudně vykonatelný, pokud nelze přezkoumat nebo již uplynula lhůta k podání žádosti o přezkoumání dle § 27 ZRŘ.

3.3.1.6 Ukládání spisů

Zákon ukládá, aby spisy rozhodců byly uschovány. Pokud rozhodčí řízení proběhlo před stálým rozhodčím soudem, uchovává tento rozhodčí soud rozhodčí nález opatřený doložkou právní moci a všemi listinami s rozhodčím řízením související po dobu 20 let (dle § 29 ZRŘ).

Pokud rozhodčí řízení proběhlo před rozhodci ad hoc, jsou tyto rozhodci dle zákona (ustanovení § 29 odst. 2 ZRŘ) povinni do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodčího nálezu předat do úschovy rovněž rozhodčí nález opatřený rozhodčí doložkou a všechny listiny prokazující průběh rozhodčího řízení, a to okresnímu (obvodnímu) soudu v jehož obvodu byl rozhodčí nález vydán. Úschova spisů, nahlížení do spisů, činění výpisů a opisů stranami sporu se řídí kancelářským řádem soudu.

3.3.1.7 Přezkoumání a zrušení rozhodčího nálezu

Rozhodčí řízení je zásadně jednoinstanční, to znamená, že proti rozhodčímu nálezu nelze podat žádný opravný prostředek, který by byl následně projednán instancí rozhodcům nadřízenou, na jehož základě by byl rozhodčí nález potvrzen, pozměněn nebo zrušen.

Zákon přeci jen připouští prolomení zásady jednoinstančnosti a to v případě, že se strany o přezkoumání rozhodčího nálezu dohodnou.

3.3.1.7.1 Přezkoumání rozhodčího nálezu

Dle ustanovení § 27 ZRŘ se strany mohou dohodnout v rozhodčí smlouvě, že rozhodčí nález může být k žádosti některé z nich přezkoumán jinými rozhodci. Žádost o přezkoumání musí být zaslána druhé straně do třiceti dnů ode dne, kdy byl straně žádající o přezkoumání doručen rozhodčí nález, pokud nebylo v rozhodčí smlouvě dohodnuto jinak. Přezkoumání rozhodčího nálezu je součástí rozhodčího řízení.

3.3.1.7.2 Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí

Rozhodčí řízení je jednoinstanční a jediný způsob intervence proti rozhodčímu nálezu je dle zákona jen jeho zrušení. Zrušení rozhodčího nálezu je v kompetenci okresního (obvodního) soudu, v jehož obvodu se rozhodčí řízení konalo.

Ke zrušení rozhodčího nálezu může dojít pouze ze zákona taxativně vyjmenovaných důvodů. Důvodem zrušení rozhodčího nálezu však rozhodně není nesprávná aplikace právního předpisu. Kterákoliv ze stran se může ve lhůtě 3 měsíců od dne, kdy jí byl doručen rozhodčí nález, domáhat jeho zrušení u příslušného soudu a to z těchto důvodů:

- a) rozhodčí nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu.

- b) rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná, nebo byla zrušena, anebo se na dohodnutou věc nevztahuje.

Námitku neplatnosti nebo neexistence rozhodčí smlouvy lze dle zákona uvést nejpozději při prvním úkonu v řízení týkajícím se věci samotné. Pokud soud zjistí, že námitka v řízení před rozhodci uplatněna nebyla, nebo byla uplatněna až ke konci řízení, žalobu o zrušení rozhodčího nálezu zamítne.

- c) ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem.

Soud zde rovněž zkoumá, zda strana uplatňující tento důvod ke zrušení uplatnila námitku v rozhodčím řízení dříve, než se pustila do jednání o věci samé. Pokud soud rozhodčí nález zruší, rozhodčí smlouva není dotčena a zůstává v platnosti.

- d) rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců.

Je-li rozhodčí nález z tohoto důvodu zrušen, zůstává rozhodčí smlouva v platnosti.

- e) straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat.

Jde o případ, kdy rozhodci porušili svým postupem zásadu rovnosti stran a povinnost dát stranám plnou příležitost k uplatnění jejich práv. V případě zrušení rozhodčího nálezu, platnost rozhodčí smlouvy zůstává.

- f) rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému.

Rozhodci nemohou v nálezu přisoudit něco, co žalobce nežádal. Plnění podle tuzemského práva nemožné je např. plnění v neexistující měně či věci. Nedovolené plnění je plnění, které zákon zakazuje. Rovněž zrušením rozhodčího nálezu, zůstane v platnosti rozhodčí smlouva.

Dle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.10.2009 sp. zn. 33 Cdo 2675/2007 nelze přezkoumávat skutkové ani právní závěry rozhodčího nálezu, to znamená, že nelze zrušit rozhodčí nález s odkazem na § 3 odst. 1 občanského zákoníku ani v případě, že výkon práva na plnění podle něho přiznané (s ohledem na konkrétní okolnosti věci) odporuje dobrým mravům a je tak podle tuzemského práva nedovolené.

g) jestliže se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení.

První z důvodů, kdy lze žádat o obnovu řízení, je, existují-li skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které účastník nemohl bez své viny používat v původním rozhodčím řízení, pokud pro něho mohou přivodit příznivější rozhodnutí.

Druhým důvodem je, lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny v původním řízení, pokud mohou pro účastníka přivodit příznivější rozhodnutí.

Ve všech případech, kdy došlo ke zrušení rozhodčího nálezu a rozhodčí smlouva zůstává v platnosti, může rozhodčí řízení proběhnout znovu, avšak rozhodci, kteří se původního řízení zúčastnili, jsou z nového projednání vyloučeni.

3.3.1.7.3 Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí

Strana, proti které byl nařízen výkon rozhodčího nálezu, může podat návrh na zastavení výkonu rozhodčího nálezu (exekuce) a to z důvodů uvedených v zákoně dle § 35 odst 1 ZRŘ. Důvody jsou následující:

- rozhodčí nález byl vydán ve věci, v níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,
- rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců,
- rozhodčí nález odsuzuje k plnění, které nebylo žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému nebo nedovolenému,
- strana, která musí mít zákonného zástupce, nebyla v rozhodčím řízení zástupcem zastoupena,
- ten, kdo vystupoval v rozhodčím řízení jménem strany nebo jejího zákonného zástupce, nebyl k tomuto zmocněn.

Obecné důvody pro zastavení výkonu rozhodčího nálezu (zastavení exekuce) jsou upraveny občanským soudním řádem (ustanovení § 268 OSŘ).

Soud se při výkonu rozhodnutí nezabývá řešením námitek uplatněných v exekučním řízení, řízení o výkonu rozhodčího nálezu však přeruší a uloží povinnému, aby do 30 dnů podal u příslušného soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu. Exekuční řízení je poté přerušeno na dobu, po kterou trvá řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Pokud návrh na zrušení rozhodčího

nálezu není ve lhůtě podán, pokračuje soud v řízení o výkonu rozhodčího nálezu (dle § 35 odst. 2 ZRŘ). Pokud je rozhodčí nález zrušen, soud zastaví jeho výkon.

3.3.2 Právní úprava rozhodčího řízení dle zákona č. 19/2012 Sb.

Zákon č. 19/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl přijat dne 20.12.2011 s účinností od 1.4.2012.

Novela ZRŘ má dva základní cíle – zvýšit ochranu spotřebitele jakožto slabší strany ve spotřebitelských sporech a obnovit důvěru veřejnosti v rozhodčí řízení, která byla v nedávné době pošramocena zřetelným zneužíváním rozhodčího řízení v neprospěch spotřebitele při řešení sporů ze spotřebitelských smluv (Jelínek, 2011).

K dosažení výše uvedených cílů se novelou zákona, která vychází z německého modelu rozhodčího řízení, navrhuje zavést zejména následující mechanismy ochrany spotřebitele (Jelínek, 2011):

- a) povinnost uzavírat rozhodčí smlouvu na samostatném listině a nikoli jako součást hlavní smlouvy upravující práva a povinnosti stran,
- b) povinnost uvádět v rozhodčí smlouvě určité údaje obligatorně,
- c) zpřísnění kvalifikačních podmínek na osobu rozhodce,
- d) povinnost rozhodců rozhodovat spotřebitelské spory v souladu s právními předpisy na ochranu spotřebitele, a
- e) zavedení možnosti soudního přezkumu, zda v rozhodčím řízení bylo rozhodnuto v souladu s právními předpisy na ochranu spotřebitele.

Změny, ke kterým novelou ZRŘ dochází, se týkají následujících oblastí:

3.3.2.1 Rozhodčí smlouva

Rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv musí být od 1.4.2012 sjednána samostatně a nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní. V případě, že by rozhodčí smlouva byla součástí podmínek spotřebitelské smlouvy, je taková rozhodčí smlouva neplatná.

Novela dále ukládá podnikateli poskytnout spotřebiteli s předstihem před uzavřením rozhodčí doložky náležitě vysvětlení, následky a důsledky plynoucí z uzavření rozhodčí doložky, tak, aby je spotřebitel byl schopen posoudit.

Rozhodčí smlouva pro řešení spotřebitelských sporů musí obsahovat pravdivé, přesné a úplné informace o

- rozhodci nebo o tom, že rozhoduje stálý rozhodčí soud,
- způsobu zahájení a formě vedení rozhodčího řízení,
- odměně rozhodce a předpokládaných druzích nákladů, které mohou spotřebiteli v rozhodčím řízení vzniknout a o pravidlech pro jejich přiznání,
- místu konání rozhodčího řízení,
- způsobu doručení rozhodčího nálezu spotřebiteli,
- tom, že pravomocný rozhodčí nález je vykonatelný.

3.3.2.2 Rozhodce

Na osobu rozhodce jsou novelou ZRŘ kladeny větší nároky, vzhledem k tomu, že rozhodčí řízení je jednoinstanční a jeho výsledkem může být vykonatelný rozhodčí nález. Stát by měl být určitým garantem, aby osoba rozhodce byla důvěryhodná. Z tohoto důvodu došlo k úpravě požadavků na osobu rozhodce.

Rozhodcem může být občan České republiky, který je zletilý, bezúhonný a způsobilý k právním úkonům. Právě bezúhonnost se nově stala obecně nutným předpokladem.

Novela ZRŘ dále zavádí institut vedení seznamu rozhodců, kteří mohou být určeni rozhodčí doložkou pro rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv. Seznam rozhodců povede Ministerstvo spravedlnosti na svých internetových stránkách a bude obsahovat tyto údaje o rozhodci – jméno a příjmení, kontaktní adresu, číslo osvědčení, den zápisu do seznamu a den a důvod vyškrtnutí ze seznamu.

Rozhodcem, který bude moci rozhodovat spory ze spotřebitelských úvěrů a který bude zapsán do seznamu rozhodců, musí být fyzická osoba, která:

- je způsobilá k právním úkonům,
- je bezúhonná,
- má vysokoškolské vzdělání v oboru právo,

- nebyla v posledních pěti letech na základě rozhodnutí ministerstva vyškrtuta ze seznamu,
- uhradila správní poplatek ve výši 5 000 Kč.

Tato osoba rozhodce jako uchazeč o zápis do seznamu rozhodců musí podat žádost k Ministerstvu spravedlnosti a dále doložit doklad o vzdělání, výpis z rejstříku trestů a doklad o zaplacení správního poplatku. Rozhodce je povinen oznámit ministerstvu veškeré změny údajů a změny skutečností, na jejichž základě byl do seznamu rozhodců zapsán, a to nejpozději do osmi dnů.

V případě splnění uvedených podmínek, provede ministerstvo zápis uchazeče do seznamu rozhodců a vydá tomuto rozhodci do 30 dnů od zápisu osvědčení o zápisu.

Podmínku zápisu do seznamu rozhodců nemusí splňovat rozhodce, který může být určen pro řešení sporů ze spotřebitelských sporů, po dobu šesti měsíců od nabytí účinnosti novely ZRŘ. Do seznamu rozhodců budou ministerstvem bezplatně zapsáni ti rozhodci, kteří jsou zapsáni na seznamu rozhodců pro spotřebitelské spory vedeném Rozhodčím soudem při HK AK ČR a kteří splňují podmínky dle nové právní úpravy a neoznámí svůj nesouhlas.

Kromě toho lze rozhodce ze seznamu rozhodců vyškrtnout a to v těchto případech, kdy rozhodce:

- zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého,
- byl pravomocně odsouzen za trestný čin,
- byl pravomocně zbaven nebo omezen způsobilosti k právním úkonům,
- nemůže být rozhodcem podle jiných právních předpisů,
- podal Ministerstvu spravedlnosti písemnou žádost o vyškrtnutí ze seznamu.

Ministerstvo samo může rozhodce vyškrtnout, pokud rozhodlo, že rozhodce závažně nebo opakovaně porušil povinnosti stanovené tímto zákonem.

Dále může ministerstvo rozhodnout o dočasném vyškrtnutí rozhodce a to v případě, že proti rozhodci bylo zahájeno trestní stíhání nebo bylo zahájeno řízení o jeho způsobilosti k právním úkonům.

O vyškrtnutí ze seznamu rozhodců vyrozumí Ministerstvo spravedlnosti do 30 dnů toho, jehož vyškrtnutí se týká, pokud tato osoba nezemřela nebo nebyla prohlášena za mrtvého. Vyškrtnutí pro porušení povinností nebo dočasné vyškrtnutí zaznamená ministerstvo do seznamu bez zbytečného odkladu a o této skutečnosti informuje toho, jehož se vyškrtnutí týká.

Novela ukládá rozhodci, který rozhoduje spory ze spotřebitelských smluv, povinnost, aby před zahájením projednávání věci stranám sdělil, zda v posledních třech letech vydal nebo se podílel na vydání rozhodčího nálezu nebo zda je rozhodcem v dosud neskončeném rozhodčím řízení ve sporu, jehož účastníkem byla či je některá ze stran. Lhůta tří let se počítá od data skončení rozhodčího řízení, na které se informační povinnost vztahuje, do data zahájení rozhodčího řízení, v němž rozhodci vzniká informační povinnost.

3.3.2.3 Stálé rozhodčí soudy

Stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze jiným zákonem nebo jen tehdy, pokud jejich zřízení jiný zákon výslovně připouští.

V České republice působí v současné době tyto rozhodčí soudy:

- Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky,
- Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s.,
- Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno.

Význam obou burzovních rozhodčích soudů je zanedbatelný, takže lze říci, že Rozhodčí soud při HK a AK ČR zaujímá v současné době monopolistické postavení.

Novela zakazuje použití označení, které vyvolává klamnou představu, že se jedná o stálý rozhodčí soud. Stálým rozhodčím soudem může být označen soud, který je určen zákonem o rozhodčím řízení a nebo je oprávněn být takto označen podle jiného právního předpisu nebo mezinárodní smlouvy.

3.3.2.4 Rozhodování o pravomoci

Novela ZRŘ pro spory ze spotřebitelských sporů ruší lhůtu pro podání námítky nedostatku pravomoci, která se zakládá na neexistenci, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy.

Námítka nedostatku pravomoci musí být vznesena nejpozději při prvním úkonu řízení. Pro spotřebitelské spory je možné tuto námitku vznést kdykoliv (ust. § 15 zákona č. 19/2012 Sb.).

3.3.2.4.1 Způsob řízení

Dle ZRŘ se strany mohou dohodnout na postupu vedení řízení rozhodcem. Dle novely si strany mohou určit tento postup již v pravidlech pro rozhodčí řízení, která jsou přiložena k rozhodčí smlouvě.

3.3.2.5 Rozhodnutí

Novela ZRŘ specifikuje, že rozhodčí řízení končí právní mocí rozhodčího nálezu, nikoliv jen vydáním rozhodčího nálezu. Rozhodčí řízení samozřejmě může skončit vydáním usnesení, v případech, kdy se nevydává rozhodčí nález.

Rozhodčí nález musí být vyhotoven písemně a musí být podepsán alespoň většinou rozhodců. Výrok rozhodčího nálezu musí být určitý a musí obsahovat již popsané náležitosti. Nová právní úprava však zavádí, že rozhodčí nález, který se týká sporu ze spotřebitelských smluv, musí vždy obsahovat odůvodnění a poučení o právu podat návrh na jeho zrušení soudu. Není tedy možné, aby se strany ve sporech se spotřebitelských smluv dohodly, že odůvodnění není třeba.

Novela zákona dále zakotvuje jedno z pravidel stanovených ve směrnících na ochranu spotřebitele, tj. povinnost státu zakázat spotřebiteli vzdát se svých zákonných práv a práv garantovaných právem Evropské unie (dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 93/13/ES ze dne 5.4.1993, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách a dalších směrnice na ochranu spotřebitele). Dle dosud platné úpravy rozhodčího řízení je možné spor rozhodovat pouze podle zásad spravedlnosti, pokud k tomu strany rozhodce výslovně zmocní. Ve sporech ze spotřebitelských smluv budou nově rozhodci povinni vždy přihlížet k právním předpisům stanoveným na ochranu spotřebitele, i když je strany výslovně zmocní, aby spor rozhodovali podle zásad spravedlnosti (Jelínek, 2011).

3.3.2.6 Zrušení rozhodčího nálezu soudem a zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí

Novela ZRŘ zavádí další dva důvody, pro které okresní (obvodní) soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález. Kromě již uvedených důvodů v kapitole 3.3.1.7.2, to jsou tyto dva:

- rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem.
- rozhodčí smlouva týkající se sporu ze spotřebitelské smlouvy neobsahuje informace, které jsou předepsány novou právní úpravou (dle § 3 odst. 5 ZRŘ), nebo jsou tyto informace neúplné, nepřesné či nepravdivé.

Návrh na zrušení rozhodčího nálezu musí být podán do tří měsíců od doručení rozhodčího nálezu straně, která se zrušení domáhá. Novela ukládá, že soud musí vždy prozkoumat, zda nejsou dány důvody pro zrušení rozhodčího nálezu, který byl vydán ve sporu ze spotřebitelské

smlouvy a návrh na jeho zrušení podal spotřebitel. Dále soud přezkoumá, zda nejsou dány důvody pro odložení vykonatelnosti rozhodčího nálezu, aniž by o to spotřebitel žádal. O odložení vykonatelnosti rozhodne soud do sedmi dnů od podání návrhu, to znamená, že po tuto dobu nelze rozhodčí nálezu vykonat. Kromě toho může soud na žádost povinného vykonatelnost rozhodčího nálezu odložit, jestliže by neprodleným výkonem rozhodčího nálezu hrozila závažná újma nebo jestliže je z návrhu na zrušení rozhodčího nálezu možné usuzovat, že je důvodný.

Pokud soud zruší rozhodčí nálezu z těchto důvodů

- rozhodčí nálezu byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,
- rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná nebo byla zrušena, nebo se na danou věc nevztahuje,
- rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem,
- rozhodčí smlouva týkající se sporů ze spotřebitelských smluv neobsahuje informace, které jsou předepsány novou právní úpravou (dle § 3 odst. 5 ZRŘ), nebo jsou tyto informace neúplné, nepřesné či nepravdivé,

vydá rozsudek a po nabytí právní moci tohoto rozsudku na návrh některé ze strany soud pokračuje v jednání ve věci samé a tuto věc rozhodne. Věc již nelze projednat v rozhodčím řízení (dle § 34 novely ZRŘ).

Novela zákona dále ukládá soudu, který zrušil rozhodčí nálezu vydaný ve sporu ze spotřebitelské smlouvy, aby stejnopis svého rozhodnutí doručil Ministerstvu spravedlnosti.

Pokud soud zruší rozhodčí nálezu z jiného důvodu než jsou tyto důvody

- rozhodčí nálezu byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu,
- rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná nebo byla zrušena, nebo se na danou věc nevztahuje,

zůstává rozhodčí smlouva v platnosti. Věc je tedy nově rozhodována novými rozhodci, kteří jsou jmenováni způsobem určeným v rozhodčí smlouvě nebo podpůrně dle nové právní úpravy.

3.3.2.7 Návrh na zastavení výkonu rozhodnutí

Nová právní úprava ZRŘ rozšiřuje důvody, pro které lze podat návrh na zastavení výkonu rozhodčího nálezu, kromě důvodů uvedených v kapitole 3.3.1.7.3 jsou to:

- důvody pro zrušení rozhodčího nálezu, který byl vydán ve sporu ze spotřebitelské smlouvy nebo
- důvody, kdy byl rozhodčí nález vydán v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem; a dále v případech, kdy rozhodčí nález neobsahuje poučení o právu podat návrh na jeho zrušení soudu.

3.3.2.8 Přejídná ustanovení

Novela ZRŘ stanoví, že rozhodčí řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 19/2012 Sb., tedy zahájená do 31.3.2012, včetně sporů ze spotřebitelských smluv, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Platnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle zákona č. 216/1994 Sb., ve znění účinném v době uzavření rozhodčí smlouvy.

4 Praktická část

4.1 Srovnání rozhodčího a soudního řízení

V odborné literatuře se uvádí, že rozhodčí řízení má oproti soudnímu řízení řadu výhod. Rozehnalová (2008) definuje tyto výhody, nižší náklady rozhodčího řízení ve srovnání s řízením soudním, zásada jednoinstančnosti, kratší doba řízení, neformální komunikace, jednodušší procesní pravidla, neveřejnost řízení. Kromě toho ale upozorňuje, že výhody a nevýhody rozhodčího řízení jsou relativní a závislé na konkrétních podmínkách případu a chování stran. Je otázkou, zda opravdu všeobecně uváděné výhody platí i pro spory ze spotřebitelských smluv, resp. ze smluv o spotřebitelském úvěru a jaké výhody či nevýhody přináší soudní řízení.

Pro analýzu právních a ekonomických aspektů obou řízení, tedy rozhodčího a soudního, a následně stanovení výhod a nevýhod byly vybrány tyto oblasti:

- náklady – za účelem ekonomického porovnání rozhodčího a soudního řízení,
- lhůty – za účelem zjištění rychlosti a porovnání obou řízení,
- řízení – za účelem zjištění základních rozdílů mezi rozhodčím a soudním řízením,
- rozhodnutí.

4.1.1 Náklady

Názory na ekonomickou výhodnost rozhodčího řízení v porovnání s řízením soudním z pohledu nákladů se rozcházejí.

V bakalářské práci bakalářské bylo provedeno nákladové srovnání rozhodčího řízení vedeného stálým rozhodčím soudem a rozhodci ad hoc s občanskoprávním řízením. Z této studie vyplynulo, že přímé náklady, tedy poplatek za podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu je o polovinu menší než poplatek za návrh na zahájení soudního řízení a je o několik tisíc nižší než poplatek za rozhodčí řízení, pokud se jednalo o spory s finančním plněním do 250 000,- Kč.

Od té doby byl zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích novelizován a některá arbitrážní centra i Rozhodčí soud při AK HK ČR své ceníky či sazebníky změnili.

S ohledem na uvedené bude v této kapitole provedeno nákladové srovnání rozhodčího a soudního řízení a to nejen z pohledu přímých nákladů, ale i z pohledu nepřímých nákladů týkajících se zastoupení strany sporu.

Pro studii za účelem zjištění přímých nákladů rozhodčího řízení a následné porovnání s náklady soudního řízení byly vybrány čtyři nejznámějších a největších instituce působících v oblasti rozhodčího řízení a samozřejmě Rozhodčí soud při HK AK ČR. Těmito institucemi jsou Rozhodčí společnost, s. r. o., Společnost pro rozhodčí řízení a. s., Sdružení rozhodců, a. s. a Rozhodčí soud při IAL SE.

Základem rozhodčího poplatku je cena předmětu řízení vyjádřená peněžní částkou. Ve studii nebyly řešeny poplatky a příplatky za urychlené řízení rozhodčího řízení.

Rozhodčí společnost, s. r. o.

Poplatek za rozhodčí řízení činí 3 % z předmětu hodnoty sporu, nejméně 3 000,- Kč plus DPH. Maximální výše poplatku je 1 000 000,- Kč.

Společnost pro rozhodčí řízení a. s.

Poplatek za podání žaloby činí 4 % z hodnoty předmětu sporu, nejméně 600,- Kč, a to až do výše hodnoty předmětu sporu 200 000,- Kč. Z částky přesahující 200 000,- Kč činí poplatek 8 000,- Kč + 1 % z částky, přesahující 200 000,- Kč, a to až do částky 300 000,- Kč. Z částky přesahující hodnotu sporu 300 000,- Kč činí poplatek 3 % z hodnoty předmětu sporu. Maximální výše poplatku činí 1 000 000,- Kč.

Sdružení rozhodců, a. s.

Poplatek za rozhodčí řízení před jediným rozhodcem činí 2 % z hodnoty předmětu sporu, minimálně však 5 000,- Kč.

Rozhodčí soud při HK AK ČR

Poplatek za rozhodčí řízení činí 4 % z hodnoty předmětu sporu do 50 milionů Kč pro vnitrostátní spory, nejméně však 10 000,- Kč.

Rozhodčí soud při IAL SE

Poplatek za rozhodčí řízení před jediným rozhodcem a při dvou účastnících sporu činí 3 % ze sporu, avšak u sporů v hodnotě do 10 000,- Kč činí poplatek minimálně 3 000,- Kč, při hodnotě předmětu sporu vyšší 10 000,- Kč a do 25 000,- Kč činí 4 000,- Kč, při hodnotě předmětu sporu vyšší 25 000,- Kč a do výše 75 000,- Kč činí poplatek 5 000,- Kč, poplatek 6 000,- Kč je účtován při hodnotě sporu vyšší než 75 000,- Kč do výše 125 000,- Kč a poplatek 7 000,- Kč je

účtován při hodnotě předmětu sporu vyšší než 125 000,- Kč do výše 250 000,- Kč. Maximální částka poplatku je 500 000,- Kč.

Občanské soudní řízení

Za návrh na zahájení občanského soudního řízení, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 20 000,- Kč, činí poplatek 1 000,- Kč. Je-li částka peněžitého plnění větší než 20 000,- Kč, činí poplatek 5 % z této částky.

Poplatek za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 20 000,- Kč včetně, činí 800,- Kč; v částce vyšší než 20 000,- Kč činí poplatek 4 % z této částky, respektive 5 % pokud bude podán odpor.

Poplatek za odvolání proti rozhodnutí soudu ve věci samé, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 20 000,- Kč, činí 1 000,- Kč. Je-li částka peněžitého plnění větší než 20 000,- Kč, činí poplatek 5 % z této částky. Za dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, jehož předmětem je peněžité plnění do částky 100 000,- Kč včetně, činí poplatek 5 000,- Kč.

Pro lepší přehlednost bylo zvoleno pět hodnot předmětu sporu, na základě kterých je možné zjistit výši poplatku všech rozhodčích center a dalších subjektů a jejich hodnoty následně porovnat s poplatky za občanské soudní řízení.

Tabulka 1 - Přehled poplatků za rozhodčí a soudní řízení

Poplatky za rozhodčí řízení					
Hodnota sporu	10 000 Kč	25 000 Kč	100 000 Kč	250 000 Kč	1 000 000 Kč
Rozhodčí společnost, s.r.o.	3 600 Kč	3 600 Kč	3 600 Kč	9 000 Kč	36 000 Kč
Společnost pro rozhodčí řízení a.s.	600 Kč	1 000 Kč	4 000 Kč	8 500 Kč	30 000 Kč
Sdružení rozhodců, a.s.	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	20 000 Kč
Rozhodčí soud při HK AK ČR	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	40 000 Kč
Rozhodčí soud při IAL SE	3 000 Kč	4 000 Kč	6 000 Kč	7 000 Kč	30 000 Kč

Poplatky za soudní řízení					
Hodnota sporu	10 000 Kč	25 000 Kč	100 000 Kč	250 000 Kč	1 000 000 Kč
Zahájení občanského soudního řízení (peněžité plnění)	1 000 Kč	1 250 Kč	5 000 Kč	12 500 Kč	50 000 Kč
Elektronický platební rozkaz (nebude podán odpor)	800 Kč	1 000 Kč	4 000 Kč	10 000 Kč	40 000 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Dle tabulky 1 nelze jednoznačně potvrdit, že rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní. Rozhodčí řízení ve sporu o peněžitě plnění ve výši 10 000,- Kč, kdy bude rozhodovat rozhodce ad hoc zapsaný na seznamu rozhodců u Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. je z pohledu přímých nákladů ekonomicky výhodnější než řízení občanskoprávní, kdy by byl podán návrh na vydání elektronického platebního rozkazu. Toto tvrzení však neplatí pokud by ve věci samé rozhodoval rozhodce stálého rozhodčího soudu.

Tvrzení, že rozhodčí řízení je méně nákladné než soudní řízení by dle tabulky 1 platilo v případě sporů s peněžitým plněním 250 000,- Kč a více, kdy je ve věci rozhodováno rozhodcem ad hoc. V případě, že by bylo rozhodováno stálým rozhodčím soudem, jsou náklady rozhodčího řízení stejné jako náklady na podání návrhu na elektronický platební rozkaz, a to jen v případech, kdy nebude podán odpor proti vydanému elektronickému rozkazu.

Pokud by došlo k podání odporu proti elektronickému platebnímu rozkazu nebo by soud elektronický platební rozkaz nevydal, je účastníkovi řízení doměřen poplatek odpovídající poplatku za návrh na zahájení občanskoprávního řízení.

Tabulka 2 - Přehled poplatků za rozhodčí a soudní řízení (odvolání, dovolání, návrh na zrušení rozhodčího nálezu)

Poplatky za rozhodčí řízení					
Hodnota sporu	10 000 Kč	25 000 Kč	100 000 Kč	250 000 Kč	1 000 000 Kč
Poplatek za rozhodčí řízení (nejnižší ze 4 rozhodčích center)	600 Kč	1 000 Kč	3 600 Kč	5 000 Kč	20 000 Kč
Návrh na zrušení rozhodčího nálezu vydaného ve sporu ze spotřebitelské smlouvy	1 000 Kč	1 250 Kč	5 000 Kč	12 500 Kč	50 000 Kč
Poplatky celkem	1 600 Kč	2 250 Kč	8 600 Kč	17 500 Kč	70 000 Kč
Rozhodčí soud při HK AK ČR	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	40 000 Kč
Návrh na zrušení rozhodčího nálezu vydaného ve sporu ze spotřebitelské smlouvy	1 000 Kč	1 250 Kč	5 000 Kč	12 500 Kč	50 000 Kč
Poplatky celkem	11 000 Kč	11 250 Kč	15 000 Kč	22 500 Kč	90 000 Kč

Poplatky za soudní řízení					
Hodnota sporu	10 000 Kč	25 000 Kč	100 000 Kč	250 000 Kč	1 000 000 Kč
Zahájení občanského soudního řízení (peněžitě plnění)	1 000 Kč	1 250 Kč	5 000 Kč	12 500 Kč	50 000 Kč

Odvolání	1 000 Kč	1 250 Kč	5 000 Kč	12 500 Kč	50 000 Kč
Poplatky celkem	2 000 Kč	2 500 Kč	10 000 Kč	25 000 Kč	100 000 Kč
Dovolání	5 000 Kč	5 000 Kč	5 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč
Poplatky celkem	7 000 Kč	7 500 Kč	15 000 Kč	35 000 Kč	110 000 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce 2 jsou uvedeny náklady rozhodčího řízení v případě, kdy v souladu s novelou ZRŘ bude podán k soudu návrh na zrušení vydaného rozhodčího nálezu ve sporu ze spotřebitelské smlouvy. Dále jsou v tabulce uvedeny přímé náklady na soudní řízení, kdy je účastníkem řízení podáno odvolání a následně i dovolání proti rozhodnutí soudu.

Ze záznamů v tabulce 2 vyplývá, že v případě, kdy bude spor ze spotřebitelské smlouvy řešen v rozhodčím řízení prostřednictvím některého ze zkoumaných rozhodčích center a bude počítáno s tím, že žalovaný podá k soudu návrh na zrušení rozhodčího nálezu, je rozhodčí řízení v porovnání se soudním řízením, kdy žalovaný podá odpor proti vydanému platebnímu rozkazu, méně nákladné.

Z porovnání, kdy rozhodčí řízení bude vedeno Rozhodčím soudem při HK AK ČR a bude podán návrh na zrušení rozhodčího nálezu, a soudní řízení bude ukončeno pravomocným rozhodnutím soudu II. stupně, vyplývá, že rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní, ve sporech, kdy částka peněžitého plnění činí 250 000,- Kč a více. V případě, kdy je v soudním řízení podáno dovolání a předmětem sporu je peněžité plnění ve výši 100 000,- Kč, pak by náklady takového soudního řízení byly shodné s náklady rozhodčího řízení u stálého rozhodčího soudu, kdy by byl podán návrh na zrušení rozhodčího nálezu.

Co se týče dalších nákladů rozhodčího a soudního řízení, tedy nákladů na právní zastoupení strany sporu, je nutné nejprve nastínit právní úpravu této problematiky.

Pokud je účastník řízení zastoupen, je v drtivé většině případů jeho zástupcem advokát. Dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“), je odměna advokáta smluvní nebo mimosmluvní. Smluvní odměna je ujednána mezi klientem a advokátem a je to částka, za kterou advokát poskytne právní službu a nebo způsob určení částky odměny. Výše mimosmluvní odměny je stanovena podle sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby, která je násobená počtem poskytnutých úkonů právní služby. Sazba mimosmluvní odměny je stanovena z tarifní hodnoty. Za tarifní hodnotu se považuje výše peněžitého plnění

nebo cena věci anebo práva a jejich příslušenství v době započetí úkonu právní služby, jichž se právní služba týká; za cenu práva se považuje jak hodnota pohledávky, tak i závazku, pokud není stanoveno jinak.

Dle ust. § 7 advokátního tarifu činí sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby z tarifní hodnoty:

- do 500,- Kč 300,- Kč,
- přes 500,- Kč do 1 000,- Kč 500,- Kč,
- přes 1 000,- Kč do 5 000,- Kč 1 000,- Kč,
- přes 5 000 Kč do 10 000,- Kč 1 500,- Kč,
- přes 10 000,- Kč do 200 000,- Kč 1 500,- Kč a 40,- Kč za každých započatých 1 000,- Kč, o které hodnota převyšuje 10 000,- Kč,
- přes 200 000,- Kč do 10 000 000,- Kč 9 100,- Kč a 40,- Kč za každých započatých 10 000,- Kč, o které hodnota převyšuje 200 000,- Kč,
- před 10 000 000,- Kč 48 300,- Kč a 40,- Kč za každých započatých 100 000,- Kč, o které hodnota převyšuje 10 000 000,- Kč.

Za úkony právní služby (dle § 11 advokátního tarifu), které jsou poskytnuty advokátem při vymáhání peněžité pohledávky a za které přísluší advokátovi odměna ve výši sazby stanovené v ust. § 7, jsou zejména:

- převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb,
- porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby a další porada s klientem přesahující jednu hodinu,
- písemné podání soudu týkající se věci samé,
- účast na jednání před soudem a to za každé započaté dvě hodiny,
- sepsání právního rozboru věci,
- sepsání odvolání či vyjádření k odvolání,
- sepsání dovolání či vyjádření k dovolání,
- podnět k podání stížnosti pro porušení zákona a vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona
- sepsání listiny o právním úkonu.

Advokát má mimo uvedené odměny nárok také na náhradu nákladů dle § 13 advokátního tarifu, které účelně vynaložil na vyřešení věci klienta. Pokud není ujednáno jinak, činí náhrada za

vnitrostátní poštovné, přepravné a místní hovorné částku 300,- Kč za jeden úkon právní služby (tzv. režijní paušál).

S uvedenou věcí souvisí dále vyhláška č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „paušální vyhláška“). V souladu s citovanou vyhláškou rozhoduje soud o náhradě nákladů řízení, kdy určí výši odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem v občanském soudním řízení podle sazeb a za uvedených podmínek.

Účelem přijetí paušální vyhlášky bylo urychlit soudní řízení a zjednodušit soudům práci při výpočtu náhrady nákladů právního zastoupení úspěšné straně sporu tak, aby soudy nemusely složitě zjišťovat, které úkony právní služby advokát v soudním řízení učinil. Této povinnosti se ovšem paradoxně soudci nezbavili, neboť advokát má mimo odměny za právní zastoupení nárok také na náhradu hotových výdajů ve výši 300,- Kč dle § 13 odst. 1 advokátního tarifu, která náleží advokátovi za každý úkon právní služby (Písečka, 2011).

Sazbu odměny advokáta v občanském soudním řízení při vymáhání peněžité pohledávky v řízení před soudem prvního stupně upravuje § 3 odst. 1 paušální vyhlášky, v řízení před soudem odvolacím je to § 10 odst. 3 paušální vyhlášky. Sazba odměny advokáta dle § 3 odst. 1 paušální vyhlášky, kdy předmětem řízení je zaplacení peněžitého plnění, činí:

- do 1 000,- Kč 4 500,- Kč,
- přes 1 000,- Kč do 5 000,- Kč 6 000,- Kč,
- přes 5 000 Kč do 10 000,- Kč 9 000,- Kč,
- přes 10 000,- Kč do 200 000,- Kč 9 000,- Kč a 17 %
z částky přesahující 10 000,- Kč,
- přes 200 000,- Kč do 10 000 000,- Kč 41 300,- Kč a 2 %
z částky přesahující 200 000,- Kč,
- přes 10 000 000,- Kč 237 300,- Kč a 0,15 %
z částky přesahující 10 000 000,- Kč.

Z uvedeného vyplývá, že náhrada nákladů úspěšnému účastníku soudního řízení dle § 151 odst. OSŘ je přiznána ve výši stanovené vyhláškou č. 484/2000 Sb., tedy podle sazeb stanovených

paušálně pro řízení v jednom stupni, nikoliv ve výši mimosmluvní odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb.

O náhradě nákladů odpovídající výši mimosmluvní odměny advokáta dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, rozhoduje soud v případech, kdy rozhoduje o zaviněných nákladech dle § 147 OSŘ, o nákladech advokáta dle § 149 odst. 2 OSŘ a nebo odůvodňují-li to okolnosti případu. Za okolnosti případu nelze považovat jednoduchost sporu, nízký počet právních úkonů žalobce, ekonomicky silnější subjekt jako jednu stranu sporu, ani skutečnost, že jeden z účastníků využil služeb advokáta.

Náklady soudního řízení ve smyslu nákladů na zastoupení advokáta jsou několikanásobně vyšší než mimosmluvní odměna advokáta dle vyhlášky č. 177/1996 Sb.

Důvod lze spatřit v tom, že podstatou pro určení částky nákladů účastníka řízení na odměnu za zastoupení advokátem v jednom stupni soudního řízení byl předpoklad Ministerstva spravedlnosti, že advokát učiní v řízení před soudem jednoho stupně průměrně 4 až 5 úkonů právní služby. Uvedená premisa však zdaleka vždy neplatí právě u vymáhání peněžitých pohledávek prostřednictvím návrhu na vydání platebního rozkazu (popř. elektronického platebního rozkazu), kdy advokát může v „ideálním případě“ učinit pouze dva úkony právní služby (převzetí zastoupení klienta a podání návrhu na vydání platebního rozkazu), pokud dlužník nepodá odpor proti vydanému platebnímu rozkazu. Dle platné paušální vyhlášky přitom soud žalobci na nákladech právního zastoupení přiznává odměnu stanovenou dle § 7 paušální vyhlášky, a to v plné výši počítané z průměrného předpokládaného počtu úkonů v řízení před soudem jednoho stupně (Písečka, 2011).

V případě, že strana sporu je dále zastupována ve věcech výkonu rozhodnutí nebo exekuce (dále jen „výkon rozhodnutí“) činí sazba odměny advokáta dle § 12 paušální vyhlášky 50 % sazby odměny dle § 3 odst. 1 paušální vyhlášky, nejméně 750,- Kč při nařízení výkonu rozhodnutí a jde-li o vymožení peněžité částky.

Dne 24.2.2012 vydalo Ministerstvo spravedlnosti vyhlášku č. 64/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Účinnost vyhlášky č. 64/2012 Sb. je od 1. března 2012.

V citované vyhlášce č. 64/2012 Sb. se mění sazby odměny advokáta, kdy předmětem soudního řízení je zaplacení peněžitého plnění (soud rozhoduje o náhradě nákladů řízení dle § 147 OSŘ) a tyto nově činí:

- do 100,- Kč 1 000,- Kč,
- přes 100,- Kč do 500,- Kč 1 500,- Kč,
- přes 500,- Kč do 1 000,- Kč 2 500,- Kč,
- přes 1 000,- Kč do 2 000,- Kč 3 750,- Kč,
- přes 2 000,- Kč do 5 000,- Kč 4 800,- Kč,
- přes 5 000 Kč do 10 000,- Kč 7 500,- Kč,
- přes 10 000,- Kč do 200 000,- Kč 7 500,- Kč a 17 %
z částky přesahující 10 000,- Kč,
- přes 200 000,- Kč do 10 000 000,- Kč 39 800,- Kč a 2 %
z částky přesahující 200 000,- Kč,
- přes 10 000 000,- Kč 235 800,- Kč a 0,15 %
z částky přesahující 10 000 000,- Kč.

A rovněž dochází ke změně odměny advokáta za vymození peněžité částky při nařízení výkonu rozhodnutí a to 50 % sazby odměny dle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 64/2012 Sb., nejméně 500,- Kč.

V souvislosti s uvedeným je nutné dále zmínit odměnu a náhradu nákladů soudního exekutora při vymáhání pohledávek, které jsou upraveny vyhláškou č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora.

Odměna exekutora za provedení exekuce na zaplacení peněžité částky dle § 6 odst. 1 cit. vyhlášky do částky základu 3 000 000,- Kč činí 15 % z vymožené částky plus DPH, nejméně 3 000,- Kč. Exekutorovi dále náleží náhrada hotových výdajů v souvislosti s výkonem exekuce ve výši 3.500,- Kč.

V případě, že exekutor upustil od provedení exekuce, náleží mu odměna ve výši 50 % dle § 6 odst. 1 cit. vyhlášky. Pokud však exekutor upustil od provedení exekuce, ale poté co vyzval písemně povinného ke splnění povinnosti dle exekučního titul a povinný splnil dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul, náleží exekutorovi odměna v plné výši dle § 6 odst. cit. vyhlášky.

Dne 24.2.2012 vydalo Ministerstvo spravedlnosti vyhlášku č. 63/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění

odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. března 2012.

Dle uvedené vyhlášky se exekutorovi sníží výše náhrady hotových výdajů s výkonem exekuce o polovinu, nově činí Kč 1 750,- Kč, a to v případě, že povinný splní ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti vymáhaný nárok, vymožené plnění nepřevyšuje 10 000,- Kč a povinný uhradil zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného.

V souvislosti s otázkou nákladů právního zastoupení je nutné uvést nedávný náleží Ústavního soudu spis. zn. I. ÚS 3923/2011, ze dne 29. 3. 2012. Ústavní soud v citovaném náleží sjednocuje rozhodování o náhradě nákladů řízení ve sporech o peněžité plnění do výše 10 000,- Kč (tzv. bagatelní věc) v případech „formulářových“ žalob, když nabádá obecné soudy k dodržení principu proporcionality mezi výší vymáhané částky a náhrady nákladů, a tedy k tomu, aby výše odměny za zastupování žalobce advokátem byla určena jako ekvivalent jednonásobku vymáhané jistiny. Pojem "formulářová žaloba" vysvětluje Ústavní soud takto: *„zpravidla se bude jednat o návrh, mající podobu využitého vzoru, jenž se od něj bude odlišovat jen v minimální míře, a to právě takové, aby mohl být návrh co do určitosti osob účastníků a předmětu řízení dostatečně individualizován; základ právní argumentace, včetně její stylizace a formálního vyjádření však bude totožný či jen s drobnými odchylkami. Soudy prvního stupně jej "odhalí" i díky jednotě v osobě žalobce, jejího právního předchůdce, anebo jejího advokáta. Z takových okolností je nutné uzavřít, že sepsání tzv. formulářové žaloby představuje spíš administrativní úkon, než provedení úkonu právní služby.“*

Obecné soudy tak mají přistoupit k překlenutí mezery v platném právním řádu, kdy touto mezerou je míněna paušálně stanovená náhrada ve vyhlášce č. 484/2000 Sb., která nezohledňuje povahu dané věci, délku řízení, náročnost ani rozsah poskytovaných služeb advokáta v průběhu řízení.

Výše popsaná právní úprava týkající se nákladů na zastoupení a nákladů exekutora je nyní zpracována do konkrétního příkladu za účelem zjištění nákladů na vymáhání peněžitého plnění v soudním řízení, následně pak v rozhodčím řízení.

Věřitel postoupí pohledávku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 15 000,- Kč k vymáhání občanskoprávní cestou advokátovi, který jménem věřitele podá návrh na vydání elektronického platební rozkazu. Soud I. stupně vydá elektronický platební rozkaz, proti němuž povinný nepodá odpor a ve stanovené lhůtě neuhradí pohledávku spolu s náklady na řízení.

Advokát následně věřitele zastupuje v exekučním řízení. Povinný uhradí pohledávku na výzvu exekutora.

a) věc byla předána advokátovi i exekutorovi v termínu do 1.3.2012 (do doby účinnosti vyhlášky č. 63/2012 Sb. a č. 64/2012 Sb.). Náklady na vymáhání peněžitého plnění činí 26 330,- Kč, viz tabulka 3.

Tabulka 3 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění (do 1.3.2012)

Soudní poplatek za elektronický platební rozkaz	800,00 Kč
Odměna advokáta v nalézacím řízení dle vyhl. 484/2000 Sb.	9 850,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 484/2000 Sb.	4 925,00 Kč
DPH advokáta	2 955,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	26 330,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

b) věc byla předána advokátovi i exekutorovi v termínu po datu 1.3.2012. Náklady na vymáhání peněžitého plnění jsou uvedeny v tabulce 4 a činí 23 630,- Kč.

Tabulka 4 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění (od 1.3.2012)

Soudní poplatek za elektronický platební rozkaz	800,00 Kč
Odměna advokáta v nalézacím řízení dle vyhl. 64/2012 Sb.	8 350,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 64/2012 Sb.	4 175,00 Kč
DPH advokáta	2 505,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 63/2012 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	23 630,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Dále je nutné zjistit náklady na rozhodčí řízení, kdy lze uvést tento příklad:

Věřitel postoupí pohledávku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 15 000,- Kč k vymáhání advokátovi, přičemž ve smlouvě o spotřebitelském úvěru byla sjednána rozhodčí doložka (problematika rozhodčí doložky bude podrobně analyzována v následující kapitole). Advokát převezme případ a podá jménem věřitele žalobu k rozhodci arbitrážního centra, popř. rozhodci stálého rozhodčího soudu. Rozhodcem byl vydán pravomocný rozhodčí nález. Povinný ve stanovené neuhradí pohledávku spolu s náklady na řízení. Advokát následně věřitele zastupuje v exekučním řízení. Povinný uhradí pohledávku na výzvu exekutora. Pro vzájemné srovnání nákladů na vymáhání, kdy spor byl nejprve rozhodován v rozhodčím řízení, jsou uvedeny náklady jednotlivých rozhodčích center a stálého rozhodčího soudu.

Náklady na vymození peněžitého plnění ve výši 15 000,- Kč, kdy bylo ve věci rozhodováno rozhodcem ze seznamu Rozhodčí společnosti s. r. o. a následně byla částka vymáhána v exekuci, jsou uvedeny v tabulce 5 a činí 17 520,- Kč. V porovnání s náklady, kdy o věci bylo rozhodováno v soudním řízení, jsou tyto náklady o 6 110,- Kč menší.

Tabulka 5 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčí společnosti s. r. o.

Poplatek Rozhodčí společnosti s. r. o.	3 600,00 Kč
Odměna advokáta dle vyhl. 177/1996 Sb. za 2 právní úkony	3 400,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 177/1996 Sb.	1 700,00 Kč
DPH advokáta	1 020,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	17 520,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Náklady na vymáhání v rozhodčím řízení vedeném rozhodcem ze Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. včetně nákladů exekutora jsou v porovnání se soudním řízením o 9 110,- Kč nižší, (tj, o 38,55 %), viz. tabulka 6.

Tabulka 6 Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Společnosti pro rozhodčí řízení a. s.

Poplatek Společnosti pro rozhodčí řízení a. s.	600,00 Kč
Odměna advokáta dle vyhl. 177/1996 Sb. za 2 právní úkony	3 400,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 177/1996 Sb.	1 700,00 Kč
DPH advokáta	1 020,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	14 520,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Pokud porovnáme celkové náklady soudního řízení (dle tabulky 4) s náklady rozhodčího řízení u Sdružení rozhodců, a. s. (uvedené v tabulce 7) lze říci, že náklady na rozhodčí řízení jsou o 4 710,- Kč (o 19,93 %) nižší než náklady soudního řízení. Na základě uvedeného lze potvrdit, že rozhodčí řízení je z hlediska nákladů výhodnější než řízení soudní.

Tabulka 7 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Sdružení rozhodců, a. s.

Poplatek Sdružení rozhodců, a. s.	5 000,00 Kč
Odměna advokáta dle vyhl. 177/1996 Sb. za 2 právní úkony	3 400,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 177/1996 Sb.	1 700,00 Kč
DPH advokáta	1 020,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	18 920,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Rovněž náklady na vymáhání, kdy věc byla řešena prostřednictvím rozhodce Rozhodčího soudu při IAL SE a následně v exekuci (tabulka 8) jsou menší než náklady na vymáhání v soudním řízení. Rozdíl činí Kč 5 710,- Kč.

Tabulka 8 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčí soudu při IAL SE

Poplatek Rozhodčího soudu IAL SE	4 000,00 Kč
Odměna advokáta dle vyhl. 177/1996 Sb. za 2 právní úkony	3 400,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 177/1996 Sb.	1 700,00 Kč
DPH advokáta	1 020,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	17 920,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Jiná situace nastává v případě, kdy věc byla řešena u stálého rozhodčího soudu – viz. tabulka 9. Náklady na soudní řízení jsou v tomto případě o 290,- Kč nižší než náklady na vymáhání v rozhodčím řízení. Tato skutečnost je dána vysokým poplatkem Rozhodčího soudu při HK AK ČR za rozhodčí řízení.

Tabulka 9 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčího soudu při HK AK ČR

Poplatek Rozhodčí soud při HK AK ČR	10 000,00 Kč
Odměna advokáta dle vyhl. 177/1996 Sb. za 2 právní úkony	3 400,00 Kč
Odměna advokáta v exekučním řízení dle vyhl. 177/1996 Sb.	1 700,00 Kč
DPH advokáta	1 020,00 Kč
Odměna exekutora dle vyhl. 330/2001 Sb. (při dobrovolné platbě povinného při výzvě exekutora)	3 000,00 Kč
Paušální náklady exekutora	3 500,00 Kč
DPH exekutora	1 300,00 Kč
Celkové náklady	23 920,00 Kč

Zdroj: Vlastní šetření

Z uvedeného porovnání vyplývá, že v případě vymáhání pohledávky ve výši 15 000,- Kč v rozhodčím řízení vedeném rozhodcem ad hoc ze seznamu rozhodčího centra a následně v exekučním řízení, jsou náklady na vymáhání až o 9 110,- Kč nižší, (tj. o 38,55 %) než vymáhání stejné částky v soudním a exekučním řízení. Tato skutečnost neplatí v případě, že je věc rozhodována u stálého rozhodčího soudu. Pak jsou celkové náklady na vymáhání o 290,- Kč vyšší než náklady na soudní a exekuční řízení.

Ani v tomto případě tedy nelze jednoznačně potvrdit, že rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní. Při rozhodování z hlediska nákladů je nutné brát ohled na výši vymáhané pohledávky, od které se odvíjí výše poplatku za rozhodčí, popř. soudní řízení.

4.1.2 Rychlost

Důvodem rychlejšího postupu u rozhodčího řízení je především jeho jednoinstančnost a neformálnost (Rozeňalová, 2002, s. 60).

Jednoinstančnost spočívá v nemožnosti podání řádného opravného prostředku proti vydanému a doručenému rozhodnutí.

Na rozdíl od řízení před obecnými soudy, není rozhodčí řízení svazováno řadou povinných formálních kroků a procesních otázek, to znamená, že je méně formální než řízení soudní. Kromě toho si strany sporu mohou dohodnout, že rozhodčí řízení má probíhat bez nařízení ústního jednání, pouze na základě písemných důkazů, což by mělo vést k eliminaci rizika nežádoucích průtahů rozhodčího řízení.

Růžička (2005) uvádí, že rozhodci jsou ve své práci často ohraničeni lhůtami, ve kterých musí být nález vydán. Tyto lhůty stanoví přímo stálé rozhodčí soudy ve svých vnitřních předpisech. V některých jednacích řádech existuje také možnost tzv. urychleného rozhodčího řízení, při kterém musí být nález vydán ve velmi krátké lhůtě (v řádu týdnů, či měsíců).

Za účelem zjištění rychlosti, resp. porovnání lhůt v obou řízeních byly prostudovány jednací řády čtyř arbitrážních center a stálého rozhodčího soudu, viz tabulka 10. Chybějící údaj v tabulce znamená, že v jednacím řádu dané společnosti nebyl udán nebo se řídí příslušnými ustaveními OSŘ.

Tabulka 10 - Rozhodčí řízení a lhůty

	zrychlené řízení	lhůta pro podání stanoviska	předvolání k ústnímu jednání	úložní lhůta
Rozhodčí společnost, s.r.o.	ano (21 dnů)	-----	5 dní	10 dní
Společnost pro rozhodčí řízení a.s.	ano (1 měsíc)	10 dní	7 dní	10 dní
Sdružení rozhodců, a.s.	ne	15 dní	3 dny	-----
Rozhodčí soud při HK AK ČR	ano (1 měsíc)	14 dní	10 dní	10 dní
Rozhodčí soud při IAL SE	ne	-----	-----	-----

Zdroj: Vlastní šetření

Z tabulky 10 je patrné následující:

Ze čtyř arbitrážních center poskytují tzv. urychlené rozhodčí řízení dvě centra a stálý rozhodčí soud. Urychlení řízení spočívá v tom, že je vydán rozhodčí nález do 21 dnů, resp. do 1 měsíce v případě Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. a Rozhodčího soudu při HK AK ČR, od uhrazení rozhodčího poplatku. Poplatek za urychlení řízení u Rozhodčí společnosti, s. r. o. činí 5 % z hodnoty sporu, minimálně 5 000,- Kč plus DPH, u Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. se jedná o příplatek k poplatku, který činí 2 % ze základu sporu, minimálně 300,- Kč. Poplatek za zrychlené řízení u stálého rozhodčího soudu se zvyšuje o 75 % poplatku za rozhodčí řízení.

Co se týče lhůt pro předložení stanoviska žalované strany k žalobě, nejdelší lhůtu poskytuje Sdružení rozhodců a. s., nejkratší Společnost pro rozhodčí řízení a. s.

Vzhledem k tomu, že soudní řízení neumožňuje zrychlené řízení a účastníci svá stanoviska a důkazy navrhují v průběhu nařízeného jednání, lze potvrdit, že v tomto směru je rozhodčí řízení pružnější a tedy i rychlejší.

Statistiky o počtu rozhodčích řízení vedených rozhodčími centry ani o průměrné délce rozhodčího řízení se nevedou. Všeobecně se uvádí, že průměrná délka rozhodčího řízení činí 60 dnů.

Průměrná délka soudního řízení je patrná z tabulky 11. V občanskoprávním řízení činila v roce 2010 průměrná délka řízení 282 dnů u okresních soudů, 631 dnů u Krajských soudů.

Tabulka 11 - Průměrná délka občanskoprávního řízení ode dne nápadu do dne právní moci (ve dnech)

Délka občanskoprávního řízení/rok	2005	2007	2008	2009	2010
Okresní soudy	453	408	426	309	282
Krajské soudy	354	1 025	939	699	631

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2011

Ust. § 30 ZRŘ říká, že na řízení před rozhodci se užijí přiměřeně ustanovení OSŘ, pokud zákon nestanoví jinak.

OSŘ stanoví 10 denní úložní lhůtu k vyzvednutí korespondence. Stejnou lhůtou se řídí uvedená arbitrážní centra i stálý rozhodčí soud. To však neplatí u lhůty, ve které má být doručeno předvolání k ústnímu jednání. OSŘ stanoví lhůtu 10 dní před konáním řízení, stejnou lhůtu poskytuje pouze stálý rozhodčí soud. 5 denní lhůtu, kterou poskytuje Sdružení rozhodců a.s., lze dle mého názoru považovat za velmi krátkou.

Z uvedené lze potvrdit, že rozhodčí řízení je rychlejší než řízení soudní. Za jeden z důvodů lze uvést kratší lhůty stanovené v jednacích řádech rozhodčích center a stálého rozhodčího soudu. Dalším důvodem je možnost vedení řízení bez ústního jednání a bez formalit, které stanoví občanský soudní řád.

Zároveň nelze opomenout, že důvodem zkrácení řízení je i nemožnost podání řádného opravného prostředku proti vydanému rozhodnutí, tedy právě jednoinstančnost.

4.1.3 Řízení

Obě řízení, tedy soudní i rozhodčí, je zahájeno podáním žaloby.

V případě soudního řízení je zákonnou úpravou dán přesný soudní aparát, zákonný soudce, věcná, místní a funkční příslušnost soudu a soudní řád.

V rozhodčím řízení je zákonem ustanoven pouze stálý rozhodčí soud, kterým je Rozhodčí soud při HK ČR AK ČR. Kromě toho je pro rozhodčí řízení vyžadována platná rozhodčí smlouva. Rozhodčí řízení je možné vést na rozdíl od soudního řízení bez ústního jednání, pokud si to strany dohodly v rozhodčí smlouvě. Proti tomu lze namítnout, že platební rozkaz je vydán samosoudcem v případě, že se je uplatněno právo na peněžité plnění a to bez slyšení

obžalovaného, tedy ústního jednání. Proti platebnímu rozkazu je možné se odvolat a ve věci je poté nařízeno jednání, takže nelze tvrdit, že je rozhodováno bez ústního jednání.

Jednání u soudu je zpravidla veřejné na rozdíl od jednání v rozhodčím řízení.

V soudním řízení je dokazování prováděno při jednání, kdy strany sporu jsou povinny označit důkazy k prokázání svých tvrzení a soud rozhoduje, které důkazy provede. V rozhodčím řízení mohou rozhodci vyslyšet svědky, znalce a strany, jen když se k nim dobrovolně dostaví. Kromě toho rozhodce nemá přístup do centrální evidence obyvatel a v případě procesních úkonů, např. zjištění adresy trvalého bydliště žalovaného, se rozhodce musí obrátit na soud.

4.1.4 Rozhodnutí

Jak již bylo několikrát uvedeno, soudní řízení je ukončeno vydáním platebního rozkazu, rozsudku nebo usnesení. Proti těmto rozhodnutím je možné podat odvolání a to do 15 dnů od doručení. V opačném případě je zde 3 denní lhůta ke splnění povinnosti uložené v rozhodnutí, pokud není stanovena lhůta jiná. Postup dalšího řízení je přesně stanoven v OSŘ.

V rozhodčím řízení je lhůta k plnění 3 denní, pokud není stanoveno jinak. Proti rozhodčímu nálezu není možné podat řádný opravný prostředek. Právní úprava definuje případy, ve kterých je možné podat návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudu nebo ve kterých je možné podat návrh na zastavení výkonu rozhodnutí.

4.1.5 Výhoda a nevýhody soudního a rozhodčího řízení

Z výše popsaného rozhovoru vyplývá, že výhodou soudního řízení jsou

- podrobná a jednotná pravidla celého řízení včetně pevně dané soustavy soudů a podmínek jmenování soudce,
- není potřeba rozhodčí smlouva,
- provádění důkazů dle svého rozhodnutí, možnost předvolání svědků, náhled do CEO,
- možnost podání opravného prostředku,
- delší lhůta k plnění povinnosti dle pravomocného rozhodnutí než u rozhodčího nálezu.

Nevýhody soudního řízení

- pomalost soudů vyplývající z průměrné délky soudního řízení, přílišná formálnost,
- veřejnost jednání.

Výhody rozhodčího řízení

- rychlost,
- nižší náklady v porovnání s řízením soudním, v případě, že je rozhodováno rozhodcem ad hoc zapsaným na seznamu rozhodců čtyř vybraných rozhodčích center,
- jednoinstančnost,
- neveřejnost,
- nová právní úprava, která by měla vyřešit sporné oblasti týkající se určení osoby rozhodce, nároků na osobu rozhodce a ochranu spotřebitele ve sporech ze spotřebitelských smluv, kdy je vedeno rozhodčí řízení.

Nevýhody rozhodčího řízení

- nutnost rozhodčí smlouvy,
- velké množství judikatury,
- požadavky na osobu rozhodce,
- rozhodce musí žádat soud o provedení procesních důkazů a sdělení informací z CEO,
- přílišná medializace rozhodčího řízení, hlavně jeho negativ, očernění a rozdělení na zastánce a odpůrce tohoto institutu.

4.2 Srovnání české právní úpravy s úpravou Slovenské republiky

Rozhodčí řízení na Slovensku je upraveno zákonem č. 120/1994 Z. z., o rozhodcovskom konaní v obchodných veciach a o výkone rozhodcovských rozhodnutí. Právní úprava rozhodčího řízení prošla několika novelami a to již v roce 1996, kdy novela (zákon č. 218/1996 Z. z.) přinesla možnost snadného zřizování stálých rozhodčích soudů, avšak dle názorů odborné veřejnosti měla nedostatky týkající se vykonatelnosti a platnosti rozhodnutí, otázky určení rozhodců. Tyto nedostatky měly být opraveny zákonem č. 448/2001 Z. z., respektive zákonem č. 224/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní s účinností od 1. července 2002, kdy tento zákon zrušil předchozí zákony č. 218/1996 Z. z. ve znění zákona č. 448/2001 Z.z.

Od 1. července 2009 je účinná novela zákona o rozhodčím řízení, zákon č. 71/2009 Z. z., kterým se mění a doplňuje zákon č. 224/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Ve slovenské odborné literatuře se uvádí, že právě poslední právní úprava rozhodčího řízení patří mezi dosud

nejmodernější a nejdokonalejší druh právního zakotvení rozhodčího řízení ve slovenské právní oblasti.

4.2.1 Analýza a srovnání

4.2.1.1 Předmět úpravy

Slovenská právní úprava rozhodčího řízení stejně jako česká právní úprava říká, že je možné v rozhodčím řízení rozhodovat spory majetkové povahy, u kterých by bylo možné před obecným soudem uzavřít smír. Zároveň definuje stejné spory, které není možné rozhodovat v rozhodčím řízení, tak jak je tomu v české právní úpravě.

4.2.1.2 Rozhodčí smlouva

Zákon o rozhodcovském konání stějně jako ZRŘ určuje náležitosti a formu rozhodčí smlouvy. Požadavky v obou právních úpravách jsou shodné, je tedy vyžadována písemná forma a je definována rozhodčí doložka i rozhodčí smlouva.

4.2.1.3 Osoba rozhodce

Dle slovenské právní úpravy se může stát rozhodcem každá fyzická osoba, na které se strany dohodnou, která je plnoletá, způsobilá k právním úkonům a má zkušenosti ve výkonu funkce rozhodce, a dále je bezúhonná. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů. Do účinnosti novely ZRŘ v České republice právě bezúhonnost nebyla u výkonu funkce rozhodce vyžadována.

Dále je ve slovenské právní úpravě zakotveno, že pokud rozhodce určuje smluvními stranami vybraná právnická nebo fyzická osoba a nebo soud, je tato vybraná osoba povinna přihlížet na kvalifikaci rozhodce požadovanou dle dohody smluvních stran a na okolnosti, které zabezpečí ustanovení nezávislého a nestranného rozhodce. Vybraná osoba musí splňovat stejné podmínky pro výkon jako rozhodce.

Slovenská novela zákona ukládá osobě ve funkci rozhodce zavázat se, že bude tuto funkci vykonávat nestranně a s odbornou pečlivostí, tak, aby byla zabezpečena spravedlivá ochrana práv a právní zájem účastníků rozhodčího řízení, a aby nedocházelo k porušování jejich práv, a aby práva nebyla na jejich úkor nezneužívána.

4.2.1.4 Rozhodčí soud

Rozhodčím soudem se ve slovenské právní úpravě rozhodčího řízení rozumí jediný rozhodce nebo více rozhodců. Na počtu rozhodců se mohou smluvní strany dohodnout, pokud se nedohodnou, je spor rozhodován třemi rozhodci, jejich ustavení je upraveno zákonem.

4.2.1.5 Stálý rozhodčí soud

Ke dni 1.1.1992 došlo na Slovensku k zániku státní arbitráže. Rovněž v České republice není jediný stálý rozhodčí soud, tedy Rozhodčí soud při HK AK ČR), státní institucí (Lisse, 2011).

Slovenská právní úprava rozhodčího řízení umožňuje zřídit stálý rozhodčí soud, upravuje podmínky pro jeho zřízení a povinnosti, které musí plnit. Mezi povinností patří zveřejňování v Obchodním věstníku

- zřízení stálého rozhodčího soudu,
- zřízení poboček stálého rozhodčího soudu,
- zrušení stálého rozhodčí soudu a jeho poboček,
- statutu a jednacího řádu,
- seznamu rozhodců, kteří působí u stálého rozhodčího soudu.

Zákon nově ukládá, že tyto povinnosti musí být splněny ve lhůtě 30 dnů. Dále jsou stanoveny sankce za nesplnění některé z povinností. Kromě toho Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky vede seznam stálých rozhodčích soudů. Ke dni 21. března 2012 jejich počet činil 109.

Z uvedeného vyplývá, že slovenská právní úprava na rozdíl od české právní úpravy vyřešila otázku legálnosti určení rozhodce se seznamu rozhodců rozhodčího centra a zároveň otázku existence rozhodčích center, kdy jasně definuje pojem rozhodčí soud a stálý rozhodčí soud i požadavky na zřízení stálého rozhodčího soudu.

4.2.1.6 Rozhodčí řízení

Stejně jako v české právní úpravě se rozhodčí řízení zahajuje dnem přijetí žaloby rozhodci, stálým rozhodčím soudem nebo rozhodčím soudem. Na rozdíl o české právní úpravy řeší slovenský zákon o rozhodčím řízení otázku doručování a dokazování, kdy se neodkazuje na soudní řád, jak je tomu v Česku.

Co se týče ust. § 27 zákona č. 224/2002 Z. z., dokazování, tak rozhodčí soud vykovává pouze důkazy, které byly navrženy účastníky rozhodčího řízení, kdy výběr a způsob vykonání důkazu uváží rozhodčí soud podle možného přínosu k objasnění sporu. Svědky, kteří mají chránit

utajované skutečnosti, zachovávat obchodní nebo bankovní tajemství, může rozhodčí soud vyslechnout jen v případě, že byli své povinnosti zbaveni. Pokud nemůže rozhodčí soud zabezpečit výkon důkazů sám, požádá o to soud. Rozhodčí soud však uloží účastníkovi řízení, který důkaz navrhl, aby soudu, na který bylo dožádáno o provedení důkazu, uhradil zálohu na úhradu nákladů dožádání.

Novela slovenské právní úpravy doplňuje ust. § 25 zákona č. 224/2002 Z. z., o to, že žaloba a rozhodčí rozsudek musí být účastníkovi řízení vždy doručeny do vlastních rukou, jiné doručení a to i v případě, že se na jiném doručení účastníci dohodnou, je nepřípustné.

Zde je možné si všimnout, že i žaloba musí být doručena účastníkům řízení, ne jen rozhodčí nález, jak ukládá česká právní úprava.

4.2.1.7 Rozhodnutí

Slovenská právní úprava nazývá rozhodčí nález rozhodcím rozsudkem. Rozhodčí rozsudek vydá rozhodčí soud, jestliže rozhoduje ve věci samé nebo na základě smíru uzavřeného účastníky rozhodčího řízení, jinak vydá rozhodčí usnesení.

Rozhodčí soud musí rozhodnout o každém návrhu uvedeném v žalobě nebo uplatněném v průběhu rozhodčího řízení, toto rozhodnutí však nesmí překročit to, co je uplatňováno, tzn. že není možné přisoudit to, co odporuje zákonu, obchází ho nebo se příčí dobrým mravům nebo určuje k plnění, které je nemožné. Nová právní úprava rozšiřuje uvedený výčet o nemožnost přisoudit plnění ze spotřebitelské smlouvy, které je v rozporu s ustanoveními všeobecně závazných právních předpisů na ochranu spotřebitelských práv.

Ve slovenské právní úpravě rozhodčího řízení je definována forma a obsah rozhodčího rozsudku, kde je mj. stanovena povinnost, aby tento rozsudek obsahoval odůvodnění a poučení o možnosti podat žalobu na zrušení k soudu. Kromě toho výroková část musí kromě výroku obsahovat údaj o výši nákladů rozhodčího řízení a určení, kdo z účastníků je povinný je uhradit a dále lhůtu, ve které má být splněna povinnost plnit. Zákon rovněž definuje důvody pro podání žaloby o zrušení rozhodčího rozsudku, kterými jsou:

- a) rozhodčí rozsudek byl vydaný ve věci, která nemůže být předmětem rozhodčího řízení.
- b) rozhodčí rozsudek byl vydán ve věci, o které již předtím právoplatně rozhodl soud a nebo se o ní právoplatně rozhodlo v jiném rozhodčím řízení.
- c) jeden z účastníků rozhodčího řízení popírá platnost rozhodčí smlouvy.
- d) rozhodlo se o věci, na kterou se rozhodčí smlouva nevztahovala a účastník rozhodčího řízení tuto okolnost v rozhodčím řízení namítal.

- e) účastník rozhodčího řízení, který musí být zastoupený zákonným zástupcem, nebyl takto zastoupený a nebo jménem účastníka rozhodčího řízení vystupovala osoba, která na to nebyla zmocněna.
- f) na vydání rozhodčího rozsudku se účastnil rozhodce, který byl rozhodnutím vyloučený pro podjatost a nebo jehož vyloučení účastník rozhodčího řízení před vydáním rozhodčího rozsudku ne svou vinou nemohl dosáhnout.
- g) byla porušena zásada rovnosti účastníků rozhodčího řízení.
- h) důvody, pro které je možné žádat o obnovu řízení podle zvláštního zákona.
- i) rozhodčí rozsudek byl ovlivněn trestným činem rozhodce, účastníků řízení nebo znalce, za který byl právoplatně odsouzený.
- j) při rozhodování byly porušeny všeobecně závazné právní předpisy na ochranu spotřebitele.

V porovnání s českou právní úpravou lze konstatovat, že důvody za a) a h) jsou zcela totožné s českou právní úpravou. Ostatní důvody se liší a např. důvod c) kdy jeden z účastníků popírá platnost rozhodčí smlouvy česká právní úprava nedefinuje. Naproti tomu slovenská právní úprava neobsahuje důvod pro zrušení, kdy účastníkovi nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat ani důvod, kdy rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno a nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému.

Žalobu na zrušení rozhodčího rozsudku je nutno podat do 30 dnů od doručení straně, která se zrušení domáhá. Takto napadený rozhodčí rozsudek nenabude právní moci do doby, kdy o žalobě právoplatně rozhodne soud.

Pokud soud zruší rozhodčí rozsudek z důvodů a) a c) pokračuje v řízení ve věci dle žaloby a v rozsahu, který je uveden v žalobě. Pokud soud zruší rozhodčí rozsudek z jiného důvodu než a) a c) zůstává rozhodčí smlouva v platnosti.

Lhůta pro podání žaloby na zrušení je na rozdíl od české právní úpravy dvakrát tak kratší. V České republice je stanovena lhůta do 3 měsíců od doručení rozhodčího nálezu straně, která se zrušení domáhá.

4.2.1.8 Uznání a výkon rozhodčího rozsudku

Slovenská právní úprava rozlišuje mezi tuzemským a cizím rozhodčím rozsudkem. Kromě toho definuje důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekučního řízení, kterými jsou:

- a) důvody uvedené ve zvláštním předpisu (ust. § 268 Občianskeho súdneho poriadku).

- b) rozhodčí rozsudek byl vydaný ve věci, která nemůže být předmětem rozhodčího řízení nebo byl vydaný ve věci, o které již předtím právoplatně rozhodl soud a nebo se o ní právoplatně rozhodlo v jiném rozhodčím řízení.
- c) rozhodčí rozsudek odsuzuje účastníka rozhodčího řízení k plnění, které je objektivně nemožné, nedovolené nebo odporuje dobrým mravům.

Na návrh účastníka řízení a na základě jednoho z uvedených důvodů soud výkon rozhodnutí nebo exekuční řízení zastaví. Kromě toho soud řízení zastaví i bez návrhu na zastavení řízení, pokud zjistí v rozhodčím řízení nedostatky podle výše uvedeného bodu za b) a c).

V porovnání s českou právní úpravou je možné spatřit rozdíl v tom, že na Slovensku soud sám může zastavit výkon rozhodnutí rozhodčího rozsudku, zatímco v české právní úpravě před novelou byl výkon soudem zastaven jen na návrh účastníka řízení.

Novela ZRR do oblasti důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu a jeho vykonatelnosti přináší ve sporech ze spotřebitelských smluv nové možnosti pro spotřebitele a povinnosti pro soud, jak již bylo pospáno.

Ve výše uvedeném výčtu základního srovnání české a slovenské právní úpravy rozhodčího řízení je možné si všimnout, že pokud je zmíněna problematika sporu ze spotřebitelské smlouvy v rozhodčím řízení, je odkazováno na všeobecně závazné právní předpisy, jinak není zmíněna či výrazně upravena, jak je tomu v nové české právní úpravě.

Důvodem je skutečnost, že rozhodčí řízení ve sporech ze spotřebitelských smluv je na Slovensku zakázané.

Oblast spotřebitelských smluv je ve slovenské právní úpravě řešena zákonem č. 150/2004 Z.z., kterým sa mení a doplňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a je tedy zapracována do slovenského Občanského zákoníku. Kromě toho, že jsou definovány pojmy jako spotřebitelská smlouva, spotřebitel, dodavatel, je určeno, co nesmí obsahovat spotřebitelská smlouva a tzv. nepřijatelné podmínky.

Dle ust. § 52a Občianskeho zakonníka nesmí spotřebitelská smlouva obsahovat ustanovení, která způsobují značnou nerovnováhu v právech a povinnostech smluvních stran v neprospěch spotřebitele. To ujednání neplatí, pokud se týká hlavního předmětu plnění a přiměřenosti ceny, pokud jsou tyto podmínky určité, jasné, srozumitelné a nebo jestliže byly tyto podmínky individuálně dojednané.

Za nepřijatelné se ve spotřebitelské smlouvě považují podmínky:

- kdy spotřebitel má plnit a neměl možnost se s podmínkami plnění seznámit před uzavřením smlouvy.
- dovolující dodavateli převést práva a povinnosti ze smlouvy na jiného dodavatele bez souhlasu spotřebitele, jestliže by převodem došlo ke zhoršení vymahatelnosti nebo zabezpečení pohledávky spotřebitele.
- vylučující nebo omezující zodpovědnost dodavatele za konání nebo zanedbání v důsledku kterého byla spotřebiteli způsobena smrt nebo újma na zdraví.
- vylučující nebo omezující práva spotřebitele při uplatnění zodpovědnosti za vady nebo zodpovědnosti za škodu.
- umožňující dodavateli, aby spotřebiteli nevydal jím poskytnuté plnění i v případě, že spotřebitel neuzavře s dodavatelem smlouvu nebo od ní odstoupí.
- umožňující dodavateli odstoupit od smlouvy bez smluvního nebo zákonného důvodu a spotřebiteli to umožněno není.
- opravňující dodavatele, aby vypověděl smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou bez přiměřené výpovědní lhůty.
- příkazující spotřebiteli, aby splnil všechny závazky i v případě, že dodavatel závazky nesplnil.
- umožňující dodavateli jednostranně změnit smluvní podmínky bez důvodu uvedeného ve smlouvě.
- určující, že cena zboží nebo služby bude určena v době plnění nebo opravňující dodavatele, že cena zboží nebo služby bude zvýšena bez možnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy, jestliže cena dohodnutá v době uzavření smlouvy je podstatně překročena v době plnění.
- požadující od spotřebitele, který nesplnil svůj závazek, aby zaplatil nepřiměřeně vysokou částku jako sankci za nesplnění závazku.
- omezující přístup k důkazům nebo ukládající spotřebiteli povinnost nést důkazní břemeno, které by podle práva, kterým se řídí smluvní vztah, měla nést jiná smluvní strana.
- v případě částečného nebo úplného nesplnění závazku ze strany dodavatele, nepřiměřeně omezující nebo vylučující možnost spotřebitele domáhat se svých práv vůči dodavateli.
- způsobující, že platnost smlouvy uzavřené na dobu určitou se po uplynutí období, na kterou byla uzavřena, prodlouží, přičemž spotřebiteli je dáno nepřiměřeně krátké období na projevení souhlasu s prodloužením platnosti smlouvy.
- které opravňují dodavatele rozhodnout o tom, že jeho plnění je v souladu se smlouvou.
- omezující zodpovědnost dodavatele, jestliže smlouva byla uzavřena zprostředkovatelem, nebo vyžadující uzavření smlouvy prostřednictvím zprostředkovatele ve zvláštní formě.

- vyžadující v rámci dojednané rozhodčí doložky od spotřebitele, aby spory s dodavatelem řešil výlučně v rozhodčím řízení.

I kdyby byla rozhodčí doložka ve spotřebitelské smlouvě, je dle slovenského právní úpravy považována za nepřijatelnou podmínku a je neplatná.

Dále je nutné uvést, že slovenská právní úprava je velmi pečlivá v ochraně spotřebitele, neboť přímo v zákoně zakotvuje, že ustanovení ve spotřebitelských smlouvách i všechna jiná ustanovení, která upravují právní vztahy se spotřebitelem, se použijí vždy, kdy jsou ve prospěch spotřebitele. Kromě toho, i v případě, že by věřitel se spotřebitelem uzavřeli rozhodčí smlouvu, resp. rozhodčí doložku a rozhodčí soud by v rozhodčím řízení vydal rozhodčí rozsudek, který by nabyl právní moci, tak slovenská právní úprava rozhodčího řízení ukládá povinnost soudu, který provádí výkon rozhodnutí nebo exekuční řízení, aby před takovým výkonem zkoumal obsah rozhodčího rozsudku i platnost rozhodčí doložky.

4.2.2 Srhnutí

Lze konstatovat, že hlavní rozdíl v rozhodčí řízení ve sporech ze spotřebitelských smluv je ten, že na Slovensku je rozhodčí řízení v těchto sporech zakázané. Slovenský zákonodárce tento zákaz vysvětluje tím, že splnil závazek vůči Evropské unii, poskytnout spotřebiteli zvýšenou ochranu s ohledem na jeho postavení ve spotřebitelských vztazích.

4.3 Problematika platné právní úpravy rozhodčího řízení do 31.3.2012 (před novelou)

V souvislosti s rozhodčím řízením vyšlo mnoho odborných článků a proběhlo velmi mnoho diskuzí, hlavně v otázkách, které právní úprava před vydáním novely řešila velmi liberálně, otevřeně nebo neřešila vůbec. Vzhledem k tomu, že i přijatá novela ZRŘ stanoví, že rozhodčí řízení zahájená před dnem nabytí účinnosti novely se dokončí podle dosavadních právních předpisů a platnost rozhodčí smlouvy se posuzuje podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění účinném v době uzavření smlouvy, domnívám se, že je nutné se na problematiku právní úpravy rozhodčího řízení do účinnosti novely zaměřit a následně se pokusit zjistit, zda novela řeší právě ty nejdiskutovanější oblasti, kterými jsou

- postavení arbitrážních center,

- rozhodčí doložka.

Otázkou postavení arbitrážních či rozhodčích center byla řešena již v mé bakalářské práci, kdy výsledkem bylo zjištění, že žádná právní norma rozhodčí centra ani jejich činnost nezakazuje. Kromě toho zakládání soukromých rozhodčích soudů postupem podle soukromoprávních norem je běžným trendem v Evropě i ve světě.³

Rozhodčí doložky jsou velmi úzce spojeny s rozhodčími centry. K otázce rozhodčí doložky, resp. platnosti rozhodčí doložky, stanovení způsobu určení rozhodců v rozhodčí doložce, rozhodování rozhodce ad hoc vybraného ze seznamu rozhodců rozhodčího centra, byla vydána řada rozhodnutí soudů, které však přinášejí rozdílný pohled na danou problematiku i na problematiku týkající se platnosti určitého typu rozhodčích doložek. Uvedené je patrné z následujících rozhodnutí soudů, kdy jsou jednotlivá rozhodnutí seřazena chronologicky.

Nejvyšší soud ČR (dále NS ČR) dne 28. března 2007 vydal rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 95/2006, které se týkalo platnosti způsobu určení rozhodce v rámci rozhodčí smlouvy. Toto rozhodnutí patří mezi nejstarší rozhodnutí týkající se této oblasti. NS ČR konstatoval, že na platnost rozhodčí doložky nemůže mít vliv skutečnost, že v rozhodčí doložce se uvádí, že rozhodci se budou řídit rozhodčím řádem neexistujícího subjektu (Rozhodčího soudu při hospodářské komoře ve Vídni). Dále uvedl, že „v případě, že konkrétní rozhodčí smlouva nestanoví způsob určení rozhodců, stanoví jej totiž podpůrně ustanovení § 7 zákona č. 216/1994 Sb., v platném znění, podle něž každá strana jmenuje jednoho rozhodce a tito rozhodci volí předsedajícího rozhodce. Pravidla (postup řízení), kterými se rozhodci mají řídit ve smyslu ustanovení § 19 zákona č. 216/1994 Sb., v platném znění, nejsou podstatnou náležitostí rozhodčí doložky.“

V usnesení ze dne 31. července 2008, sp. zn. 32 Cdo 2282/2008, Nejvyšší soud zaujal názor: „Strany smlouvy si mohou platně dohodnout, že spory vzniklé z jejich smlouvy budou rozhodovány vybraným rozhodcem žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného soukromým subjektem, jenž není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných takovým soukromým subjektem.“

³ Jako evropský soukromý rozhodčí soud lze uvést Evropský soud pro rozhodčí řízení, který byl založen v roce 1959, má své hlavní sídlo ve Štrasburku a vnitrostátní a místní orgány v celé Evropě.

Zcela odlišný názor zaujal NS ČR v rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 2312/2007 ze dne 21. ledna 2009, kdy konstatoval: „*Jestliže byl v daném případě podle odvolacího soudu platně sjednán obsah rozhodčí smlouvy odkazem na v ní uvedená pravidla (Jednací řád pro rozhodčí řízení Společnosti pro rozhodčí řízení a.s.), pak se toto ujednání jeví přinejmenším jako neurčité, když jde o pravidla vytvořená pro rozhodčí řízení ad hoc, která nebyla součástí rozhodčí smlouvy, a která na rozdíl od statutů stálých rozhodčích soudů (§ 13 odst. 2 ZRR) nebyla uveřejněna v Obchodním věstníku.*“

Kromě výše uvedeného rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 2312/2007 se NS ČR zabýval otázkou platnosti rozhodčí doložky v rozhodnutích sp. zn. 32 Cdo 3837/2007 ze dne 6. ledna 2009, kdy spory měl rozhodovat jediný rozhodce ad hoc, jmenovaný správcem seznamu ze seznamu rozhodců vedeného Společností pro rozhodčí řízení a. s. a podle jednacího řádu Společnosti.

V obou uvedených rozhodnutích NS ČR zdůraznil, že neexistují pravidla k vytváření pravidel a statutů arbitrážních center ve srovnání se stálým rozhodčím soudem. Zároveň však NS nestanovil způsob a podmínky pro vytvoření pravidel pro jednání arbitrážních center, která by vyřešila otázka platnosti rozhodčí doložky. Arbitrážní centra na tato rozhodnutí reagovala tím, že svá pravidla včetně jejich změn zveřejnila na internetu i v Obchodním věstníku, jejich znění byla notářsky ověřena, tak, aby nedošlo k nařčení z jejich libovolné změny.

Dne 28. května 2009 vydal Vrchní soud v Praze usnesení č. j. 12 Cmo 496/2008, ve kterém uvedl, že „*Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétní způsob jeho určení, ale jen stanoví, že rozhodce bude určen jednou smluvní stranou ze seznamu rozhodců vedeného právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných touto právnickou osobou, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná pro obcházení zákona.*“ Dále Vrchní soud v Praze judikoval, že „*možnost vést seznam rozhodců je umožněna pouze v řízení vedeném u stálého rozhodčího soudu, nikoliv u soukromé společnosti.*“ Vrchní soud v Praze se tímto rozhodnutím odchýlil zcela zásadním způsobem od dosavadní praxe NS ČR, když zastal zcela odlišný právní názor od rozhodnutí NS. Toto rozhodnutí Vrchního soudu v Praze se stalo široce medializovaným a v lednu 2010 bylo na zasedání Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky rozhodnuto o jeho zařazení do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 45/2010. Tento krok byl pro odbornou veřejnost velice překvapivý, neboť v mezidobí, dne 29. září 2009 NS ČR vydal usnesení č. j. 32 Cdo 519/2007 v němž mj. uvedl, že „*Rozhodčí doložka, v níž se účastníci dohodli, že rozhodce, jenž bude rozhodovat jejich případné spory vyplývající z leasingové*

smlouvy, bude vybrán ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR, je platným ujednáním o způsobu určení počtu a osob rozhodců.“ NS v tomto rozhodnutí dále odkázal na rozhodnutí NS ČR č.j. 32 Cdo 2282/2008, ze dne 31. července 2008 a uvedl, že „nemá důvodu, se od závěru obsaženého v tomto rozhodnutí odchylovat.“ V tomto rozhodnutí NS rozhodl, že „I jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu ust. § 13 ZRŘ mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí. Pravidla těchto soukromoprávních subjektů pro určení rozhodců se považují za dohodu obsaženou v rozhodčí smlouvě ve smyslu ust. § 7 odst. 1 ZRŘ.“ Nejvyšší soud dále uvedl, že „Strany se mohou (nikoli musí) dohodnout na určení konkrétních jmen rozhodců. Nevýhodou takové rozhodčí doložky je skutečnost, že od uzavření této doložky do vzniku sporu může uplynout delší doba a nelze vyloučit, že na straně takto jmenovaného rozhodce dojde ke změně poměrů znemožňujících výkon funkce rozhodce. Proto dochází - stejně jako v souzené věci - ve smyslu ust. § 7 odst. 1 ZRŘ k určení mechanismu, jakým způsobem bude určitý rozhodce pro rozhodování v budoucnosti vzniklých sporů vybrán, přičemž závěr, zda se účastníci rozhodnou pro to, že jejich případné spory bude rozhodovat rozhodce (rozhodci) zapsaný v seznamu vedeného u stálých rozhodčích soudů či jiných soukromoprávních subjektů, je ponechán na dohodě stran.“ V tomto rozhodnutí se NS vyjádřil zcela jednoznačně k možnosti soukromých subjektů vést seznamy rozhodců či vydávat pravidla, když tuto otázku posoudil kladně.

I po publikaci rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, vydal NS ČR několik rozhodnutí, která jsou v rozporu s tímto judikátem. Jedná se mj. o rozhodnutí č. j. 23 Cdo 4895/2009 dne 28. dubna 2010 a rozhodnutí č. j. 2672/2008 ze dne 29. dubna 2010.

V rozhodnutí č. j. 23 Cdo 4895/2009 se jednalo o to, že rozhodčí doložka byla sjednána ve smyslu ust. § 7 odst. 1 ZRŘ, a stanovila mechanismus určení rozhodce prostřednictvím arbitrážního centra, resp. osoby jeho generálního ředitele a zněla „Všecké majetkové spory a nároky vzniklé v souvislosti s uzavřenou leasingovou smlouvou budou rozhodovány podle právních předpisů platných v ČR rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného při Asociaci leasingových společností ČR“. Jednalo se tedy o rozhodčí doložku, která byla totožná v zásadních bodech její textace s rozhodčí doložkou, jejíž platnost byla předmětem přezkumu Vrchního soudu v Praze v usnesení ze dne 28. května 2009 sp. zn. 12 Cmo 496/2008.

V rozhodnutí č. j. 2672/2008 ze dne 29. dubna 2010 NS ČR uvedl, že „*V rozhodčí smlouvě se účastníci mohou dohodnout na mechanismu určení rozhodce (rozhodců), jenž rozhodne veškeré spory vzniklé z určité smlouvy nebo v souvislosti s ní, a to tak, že počet i osoby rozhodců určí osoba v rozhodčí doložce určená, kterou byl v posuzovaném případě generální sekretář Asociace realitních kanceláří Čech, Moravy a Slezska, který též jmenuje nového rozhodce, jestliže se určený rozhodce vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat. K rozhodování sporu může být povolán ad hoc rozhodce zapsaný v seznamu rozhodců určitého soukromoprávního subjektu*“.

A nebyl to jen NS ČR, který rozhodoval v rozporu s judikátem Vrchního soudu v Praze, ale byl to i Vrchní soud v Praze, který dne 11. ledna 2011 vydal rozhodnutí č. j. 5 Cmo 284/2010-102, ve kterém posuzoval platnost rozhodčí doložky arbitrážního centra a uvedl, že „*učinil podrobný rozbor závěrů rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, vydaného pod sp. zn. 32 Cdo 2282/2008 ze dne 31. července 2008 a rovněž rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2682/08 ze dne 31. července 2008, který závěry Nejvyššího soudu ČR, obsažené ve výše uvedeném rozhodnutí označil za konformní s judikaturou Ústavního soudu týkající se autonomie vůle a svobody individuálního jednání. Nejvyšší soud zejména dovodil, že i jiné soukromé subjekty než stálé rozhodčí soudy zřízené ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb. mohou vést seznam rozhodců a vydávat pro účastníky rozhodčího řízení pravidla, kterými se rozhodci řídí.*“

Problematikou změny rozhodovací praxe obecných soudů za nezměněného skutkového stavu a tedy následně i změnou právního názoru NS ČR, který se po roce a půl přihlásil k judikátu Vrchního soudu v Praze, když jej publikoval do tzv. zelené sbírky, se zabýval Ústavní soud. V ústavním nálezu sp. zn. III. ÚS 1275/10 ze dne 22. prosince 2010 uvedl, že „*každá změna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povoláné i k sjednocování judikatury nižších soudů, je ovšem jevem ve své podstatě nežádoucím, neboť takovouto změnou zjevně je narušen jeden z principů demokratického právního stát, a to princip předvídatelnosti soudního rozhodnutí.*“

Mezi zatím poslední rozhodnutí týkající se dané problematiky patří rozhodnutí NS ČR sp. zn. 23 Cdo 4112/2009 ze dne 23. února 2011 a rozhodnutí 23 Cdo 4743/2010 ze dne 23. března 2011. V obou případech učinil NS ČR identické závěry a to, že „*Strany se tak mohou zásadně shodnout, že rozhodce může být vybrán sjednaným způsobem např. ze seznamu rozhodců vedeného soukromým subjektem, např. zájmovým sdružením a že použijí v rozhodčím řízení pravidla vydaná tímto subjektem (§ 19 odst. 1 ZRR - strany jsou oprávněny dohodnout se na*

postupu vedení řízení).“ To znamená, že není v rozporu se ZRR, aby si strany sjednaly a v rozhodčí smlouvě učinily ujednání, že výběr rozhodce bude proveden ze seznamu rozhodců stranami sporu nebo pověřenou osobou. Dále však NS shledal, že *„Je zřejmé, že v rozhodčí doložce je odkazováno na subjekt, který není stálým rozhodčím soudem, a proto pro něho nevyplývá oprávnění vydat Pravidla a jmenovat rozhodce ze seznamu jím vedeného, včetně sazebníku odměn a náhrad. Vzhledem k tomu je nutné dospět k závěru, že sjednání rozhodčí doložky s uvedeným obsahem je neplatné podle § 39 občanského zákoníku pro obcházení ustanovení § 13 zákona (viz též rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 12 Cmo 496/2008, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 45/2010).*“ NS ČR tak sice schvaluje na jednom místě možnost smluvních stran vybrat si (či prostřednictvím pověřené osoby) zvoleným způsobem rozhodce ze seznamu vedeného soukromým subjektem či použít pravidla soukromým subjektem vydaná, ale současně nepřiznává oprávnění takovému soukromému subjektu vést a vydávat takový seznam či pravidla a jmenovat rozhodce.

Na obranu řešení sporů v rozhodčím řízení považuji za nutné uvést názor Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3227/07 ze dne 8.3.2011, který uvedl, že *„Projednání věci v rozhodčím řízení neznamená vzdání se právní ochrany, nýbrž představuje její přesunutí na jiný rozhodující orgán, jenž nalézá právo.*“

A dále *„Rozsah kontrolní funkce obecných soudů ve vztahu k rozhodčímu řízení musí být pečlivě vyvážen tak, aby na jedné straně nebylo popřeno pravidlo, že i v řízení před rozhodci má být poskytována právní ochrana, a na straně druhé, aby tím nebyly setřeny výhody rozhodčího řízení, a tak i jeho praktická využitelnost. Řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem proto nemůže být nikdy koncipováno obdobně jako opravná řízení v rámci civilního řízení soudního, natož řádná opravná řízení. Kontrolní funkce soudů nezahrnuje přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu (rozpor s hmotným právem), neboť by se tím z řízení o zrušení rozhodčího nálezu stávalo kvaziodvolací řízení. Kontrola se proto může zaměřovat pouze na posouzení stěžejních otázek procesní povahy, např. zda rozhodčí řízení vůbec mohlo proběhnout, zda v něm nebyla popřena některá významná procesní práva stran, popř. zda rozhodčí nález sám netrpí vadami procedurálního rázu“*

V souvislosti s rozhodčí doložkou a rozhodčími centry byl dne 1.11.2011 vydán nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 2164/10, ve kterém Ústavní soud konstatoval, že *„na rozhodčí doložky je třeba zejména ve spotřebitelských smlouvách nahlížet přísně a primárně z pohledu práva na ochranu spotřebitele, jehož cílem je ochrana slabší smluvní strany, tj. spotřebitele.*

Z tohoto pohledu je sjednaná rozhodčí doložka ve prospěch sdružení Asociace arbitrářů neplatná, neboť jde o nepřijatelné ujednání naplňující znaky nepřiměřených podmínek, jež jsou podle občanského zákoníku v rozhodčích smlouvách zakázány. Osoba rozhodce musí být vždy jednoznačně a transparentně určena. Podmínky ustavení rozhodce a podmínky rozhodčího řízení musí oběma účastníkům garantovat rovné zacházení, což ve vztahu podnikatel – spotřebitel znamená zvýšenou ochranu slabší strany, tj. spotřebitele. Za přípustný by případně mohl být považován takový postup, pokud by s výběrem rozhodce souhlasili oba účastníci, tzn. výběr by nebyl ponechán pouze na vůli jediného účastníka, neboť jinak by v právech a povinnostech stran mohla vzniknout nerovnováha plynoucí z rozhodčí doložky. Dohodnutá procesní pravidla musí garantovat spravedlivé řízení.“

V závěru citovaného nálezu Ústavní soud uvedl, že „je třeba hodnotit uzavřené rozhodčí doložky a považovat je za neplatné, a to zejména, pokud by byly uzavřeny v režimu spotřebitelských smluv.“

Domnívám se, že právě judikát Vrchního soudu, kterému odporují některá rozhodnutí Nejvyššího soudu, znamená velký zásah do právních vztahů s velkou ekonomickou hodnotou a přináší vážné komplikace. Pro představu, uvádí se, že v roce 2009 dle odhadů bylo vydáno přes 100 000 rozhodčích nálezů (Kos, 2011), přesná statistika o počtu rozhodčích řízení se nevede. Rozhodčí soud při HK AK ČR v roce 2009 rozhodoval 2 250 vnitrostátních sporů. Znamená to tedy, že počet sjednaných rozhodčích doložek mohl v roce 2009 dosahovat několika stovek tisíc nebo dokonce řádově milionů případů. Rozhodčí doložky však byly sjednány v dobré víře, dle platné právní úpravy s ohledem na tehdejší rozhodnutí NS ČR.

V souvislosti s rozhodčími doložkami ve spotřebitelských sporech, resp. spotřebitelských úvěrech, byla provedena studie zaměřená na zjištění

- zda významné nebankovní společnosti poskytující spotřebitelské úvěry využívají rozhodčí doložky,
- zda je v rozhodčí doložce určen konkrétní rozhodce nebo je určen způsob, jakým bude rozhodce ze seznamu rozhodčího centra vybrán,
- zda rozhodčí doložku budou tyto společnosti využívat i po účinnosti novely ZRŘ.

Informace byly zjišťovány z internetových zdrojů, studiem obchodních podmínek vybraných osmi nebankovních finančních společností. V případě nejasností či nedohledání potřebných údajů byla finanční společnost oslovena telefonickým dotazem. Kritériem výběru těchto

společností bylo jejich postavení na trhu nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Zjištěné údaje byly zaznamenány do tabulky 12.

Tabulka 12 - Použití rozhodčí doložky vybranými finančními společnostmi

	2010	do 31.3.2012		od 1.4.2012
Cetelem ČR, a. s.	ano	ano	Sdružení rozhodců a. s.	ano
COFIDIS s. r. o.	ano	ne	-----	ne
Credium, a. s.	ano	ano	Rozhodčí soud při HK AK ČR	ano
eCREDIT s. r. o.	ano	ano	JUDr. Martin Šenkýř	ano
ESSOX s. r. o.	ano	ano	Společnost pro rozhodčí řízení a. s.	ano
Home Credit a. s.	ano	ano (duální)	Společnost pro rozhodčí řízení a. s.	ano
Profi Credit CZECH a. s.	ne	ne	?	?
Provident Financial a. s.	ano	ano	-----	ano

Zdroj: Vlastní šetření

Lze říci, že rozhodčí doložku nevyužívají celkem dvě finanční společnosti z osmi sledovaných. Společnost Profi Credit CZECH a. s. na svých webových stránkách i v médiích několikrát prohlašovala, že rozhodčí doložky ve svých smlouvách se spotřebiteli nevyužívá od 1. 1. 2010, přesto však v telefonickém rozhovoru nebyla tato informace potvrzena ani vyvrácena ani nebyla poskytnuta informace o tom, zda znovu nepřistoupí k využití rozhodčí doložky v souvislosti s novelou ZRŘ. Mgr. Jiří Písečka, vedoucí práce, uvedl, že ze své advokátní praxe může potvrdit, že společnost ProfiCredit CZECH a. s. rozhodčí doložky ve svých smlouvách i po uvedeném datu nadále užívá.

Společnost Credium, a.s. a společnost eCredit s. r. o. využívají rozhodčí doložky, ve kterých je stanoveno, že případné spory se spotřebiteli jsou rozhodovány u stálého rozhodčího soudu nebo je osoba rozhodce uvedena konkrétně. Těmto společnostem nehrozí neplatnost takto sjednané rozhodčí doložky, tak jak vyplývá ze současné judikatury, která byla popsána.

Společnost Home Credit a. s. ve svých smlouvách užívá tzv. duální rozhodčí doložku, kdy v obchodních podmínkách uvádí: „*Případné spory bude rozhodovat jeden jmenovaný rozhodce (rozhodce bude jmenovaný Společností pro rozhodčí řízení a. s.). V případě, že vyzveme klienta k zaplacení celého dluhu, může klient vyjádřit nesouhlas s projednáváním v rozhodčím řízení. V takovém případě bude spor projednávat soud.*“

Zbylé finanční společnosti ve svých rozhodčích doložkách odkazují na rozhodčí centrum, kdy je osoba rozhodce vybrána ze seznamu vedeného tímto rozhodčím centrem. Jak vyplývá z výše popsané judikatury, jedná se o rozhodčí doložky, které jsou neplatné. To znamená, že tyto společnosti by měly spory ze smluv o spotřebitelském úvěru řešit v občanskoprávním řízení.

Dle mého názoru, který jsem pojala po konzultaci výše popsané problematiky s právníkem jedné finanční společnosti poskytující spotřebitelské úvěry, tak finanční společnosti povedenou rozhodčí řízení bez ohledu na judikát Vrchního soud i nález Ústavního soudu, neboť budou spoléhat na to, že ne všichni žalovaní dlužníci napadnou neplatnost rozhodčí doložky či vydaný rozhodčí nález u soudu. A pokud bude počet napadených rozhodčích nálezů v řádech desítek či stovek, oproti několika tisícům řešených případů, finančním společnostem se daný postup stále vyplatí, neboť v krátkém čase získají exekuční titul.

V souvislosti s problematikou rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách se ztotožňuji s názorem JUDr. Ing. Bc. Martina Kohouta (2011), který uvádí, že *rozhodčí řízení jako efektivní nástroj řešení sporů má odbřemenit přetíženým soudcům obecné soudní soustavy a český zákonodárce se k značně liberální stávající právní úpravě nemůže postavit obratem o 360 stupňů a ze dne na den celé rozhodčí řízení zakázat. Proto je třeba identifikovat úskalí stávající právní úpravy, např. otázku předpokladů výkonu funkce rozhodce, nestrannost a nezávislost rozhodce, rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách či ingerence obecných soudů do rozhodčího řízení (především v otázce možnosti zrušení rozhodčího nálezu), a tato úskalí precizní právní úpravou odstranit, resp. zpřesnit.*

4.4 Právní úprava rozhodčího řízení po novele (od 1.4.2012)

Jak již bylo patrné z literární rešerše, nová právní úprava rozhodčího řízení ponechala možnost řešit spory ze spotřebitelských smluv v rozhodčím řízení, avšak výrazně zpřísnila podmínky tohoto řízení ve vztahu ke spotřebiteli a jeho ochraně.

Dalo by se říci, že se nová právní úprava zaměřila na úskalí týkající se předpokladů výkonu funkce rozhodce, kdy byl nově definován požadavek na

- bezúhonnost rozhodce,
- vysokoškolské vzdělání rozhodce,
- zápis rozhodce na seznam rozhodců vedený Ministerstvem spravedlnosti,

- informační povinnost rozhodce;
- rozhodování, kdy ve sporech ze spotřebitelských smluv se rozhodce musí řídit právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele;

i na integraci obecných soudů do rozhodčího řízení v otázce zrušení rozhodčího nálezu či zastavení výkonu rozhodnutí.

Otázkou je, zda novela ZRR skutečně řádně a precizně vyřešila sporné oblasti. Aby bylo možné novelu posoudit po právní stránce, byla provedena studie za účelem zjištění právní názoru odborníků v dané problematice. Rozhodci zapsaní na seznamu rozhodců ve čtyřech rozhodčích centrech (abecedně Rozhodčí soud při IAL SE, Rozhodčí společnost s. r. o., Sdružení rozhodců a. s., Společnost pro rozhodčí řízení a. s.) i rozhodci stálého rozhodčího soudu byli dotázáni na svůj právní názor týkající se

- 1) určování a jmenování rozhodce, vedení seznamu rozhodců rozhodčím centrem – tento dotaz nebyl zaslán rozhodcům stálého rozhodčího soudu,
- 2) informační povinnosti rozhodce,
- 3) povinnosti řídit se ve sporech ze spotřebitelských smluv právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele,
- 4) důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu a pro zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských smluv.

K oslovení rozhodců došlo prostřednictvím emailové korespondence, kdy z každého rozhodčího centra a rozhodčího soudu bylo náhodně vybráno 5 rozhodců, k těmto byl vyhledán emailový kontakt, na který byla zaslána žádost o jejich právní názor (přesné znění je uvedeno v příloze). Dotazy byly zaměřeny na z mého pohledu spornou problematiku nové právní úpravy rozhodčího řízení.

Výsledkem šetření bylo 16 potvrzení o přijetí a přečtení emailu a 9 odpovědí rozhodců, z nichž dva rozhodci uvedli, že již nevykonávají funkci rozhodce a nejsou již kompetentní se k dané problematice vyjadřovat a další dva se omluvili s tím, že se k dané problematice nebudou vyjadřovat. Rozhodcem, který na dotaz odpověděl, byl pan JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M., advokát v Praze a rozhodce Rozhodčího soudu při IAL SE, pan JUDr. Lubomír Fiedler, rozhodce Rozhodčí společnosti s. r. o., pan JUDr. Jiří Veselík, ředitel Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., který přímo osloven nebyl, ale reagoval tak na dotaz zasláný 5 rozhodcům vedeným

u této společnosti, pan JUDr. Vladimír Balaš a pan JUDr. Oldřich Beneš, kteří jsou rozhodci vedenými na seznamu rozhodců stálého rozhodčího soudu.

Na dotaz nereagoval žádný z rozhodců vedený Sdružením rozhodců a. s.

1) k otázce určování a jmenování rozhodce, vedení seznamu rozhodců rozhodčím centrem se vyjádřil

JUDr. Lisse takto: *„Myslím, že novela problémové oblasti týkající se určování a jmenování rozhodce ze seznamu rozhodců u rozhodčího centra vyřešila. Podle mého názoru sice nebylo co řešit, protože tuto otázku již legislativně řešila předchozí právní úprava, a do doby, než se z toho tématu stalo politické téma, nebyl s výkladem jmenování či určení rozhodce problém, přesto je třeba ocenit, že novela ust. § 7 odst. 1 RozŘ zpřesňuje. To však neznamená, že soudní judikatura nemůže opět jasný výklad zákona opět zbytečně zkomplikovat a zvrátit.“*

JUDr. Fiedler: *„Rozhodně by měli mít rozhodci vysokoškolské vzdělání oboru právo a měli by být zapsáni u stálého rozhodčího soudu, tedy Rozhodčí soud při HK AK ČR. Samozřejmě z titulu vůbec principu rozhodčího řízení musí být možnost, aby si strany zvolili někoho ad hoc-myslím ale, že i tito rozhodci by měli být zapsáni v seznamu Ministerstva spravedlnosti. Tedy na speciálním seznamu rozhodců.“*

JUDr. Veselík: *„Samozřejmě, rozhodčí centra žádný seznam nepovedou a rozhodci budou v seznamu Ministerstva spravedlnosti. Problém ovšem byl v interpretaci soudů, nikoliv v zákoně.“*

Rozhodci stálého rozhodčího soudu nebyli na tuto otázkou dotázáni.

2) Názory týkající se informační povinnosti rozhodce jsou následující:

JUDr. Lisse: *„Informační povinnost rozhodce vítám, přispěje určitě k vyšší transparentnosti rozhodčího řízení a určitě omezí, nebo alespoň „posvítí“ na případy, kdy jeden a tentýž rozhodce rozhoduje opakovaně spory např. ve prospěch určité obchodní společnosti. Na druhou stranu nevím, jaké důsledky z toho poplynou, pokud bude např. někdo rozhodovat X- tý sporů úvěrové instituce, které dlužník nevrátil dlužnou částku, kterou po právu dluží. Většina sporů tohoto typu, ne-li všechny totiž nelze rozhodnout jinak než v neprospěch spotřebitele, pokud spotřebitel jako dlužník žalovanou částku skutečně dluží. Bude opět záležet na judikatuře, zda bude důvodem pro podjatost rozhodce skutečnost, že rozhoduje spory opakovaně a kde nastaví judikatura takové případní podjatosti hranici (je to 5 případů rozhodovaných opakovaně anebo*

100, resp. jak vyřeší otázku, zda lze vůbec v opakovaném a po právu rozhodnutém sporu podjatost spatřovat jen proto, že je tam onen prvek opakování, ač je jinak rozhodnuto v souladu s právními předpisy na ochranu spotřebitele, dobrými mravy a veřejným pořádkem).“

JUDr. Fiedler: „Pokud jde o informační povinnost rozhodce tu bych omezil, u soudů také soudci neinformují strany o hmotném nebo procesním právu, na to jsou advokáti. Rozhodce má soudit a ne informovat o právu.“

JUDr. Veselík: „Její úplný význam nám sice není jasný, ale protože tak stanoví zákon, naši rozhodci ji budou samozřejmě respektovat.“

JUDr. Balaš: „Domnívám se, že je to zcela správné. Podobné podmínky o tzv. disclosure platí obecně i podle IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration. Domnívám se, že by takováto podmínka měla být v České republice zavedena obecně, nikoliv pouze pro spotřebitelské spory. Ostatně, rozumný rozhodce by měl případný konflikt zájmů stranám sdělit ve vlastním zájmu sám. V mezinárodní obchodní arbitráži se "disclosure" používá automaticky, ve sporech vedených před RS při HK ČR a AK ČR se případný konflikt zájmů uvádí při přijímání jmenování. Shrnu-li to, jde o základní etický předpoklad pro rozhodčí řízení. Bez toho by rozhodčí řízení zcela ztratilo důvěryhodnost.“

JUDr. Beneš: „Stanovení informační povinnosti rozhodcům nevnímám negativně. Informační povinnost byla zavedena, jak vyplývá z důvodové zprávy k novele z.č. 216/1994 Sb. z důvodu přejímání obecných ustanovení o podjatosti z občanského soudního řádu. Informační povinnost je rozhodci stanovena § 8 odst. 3 z.č. 216/1994 Sb. tak, že rozhodce je povinen před zahájením projednávání věci stranám sdělit, zda v posledních 3 letech vydal nebo se podílel na vydání rozhodčího nálezu nebo zda je rozhodcem v dosud neskončeném rozhodčím řízení ve sporu, jehož účastníkem byla či je některá ze stran. Jedná se v podstatě o informování spotřebitele, zda se rozhodce již s některou stranou sporu setkal, případně zda by zde mohlo být nějaké podezření z podjatosti soudce. De facto tato povinnost je pro rozhodce přísnější než jak je upravena podjatost soudce v o.s.ř. Soudce totiž povinnost sdělovat tyto informace nemá.

Pokud by spotřebitel chtěl vznést námitku podjatosti, jistě by však skutečnost, že rozhodce již několikrát rozhodoval v rozhodčím řízení, kdy jedním z účastníků byla druhá strana nynějšího sporu (a to i v případě, že rozhodoval ve prospěch této strany) dle mého názoru nebyla

dostačujícím důvodem pro podjatost rozhodce. Podjatost rozhodce by musela být prokázána adekvátním způsobem (úzké pracovní styky rozhodce a předmětné firmy atd.).

Na základě výše uvedeného mám za to, že informační povinností rozhodce se zákonodárce snažil vyrovnat podmínky řízení ve prospěch spotřebitele tak, aby spotřebitel, jakožto osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, měl v rozhodčím řízení stejné možnosti jako protistrana.“

3) K povinnosti řídit se ve sporech ze spotřebitelských smluv právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele odpověděl:

JUDr. Lisse: *„Můj názor je jednoznačně kladný.“*

JUDr. Friedler: *„U spotřebitelských smluv je nutno se řídit předpisy o spotřebitelských smlouvách.“*

JUDr. Veselík: *„Naši rozhodci se při rozhodování vždy řídili právními předpisy, proto se řídili i právními předpisy na ochranu spotřebitele a novela v tomto směru nepřinesla nic nového. Podle zásad spravedlnosti naši rozhodci nerozhodují. Zrušení této možnosti u spotřebitelských sporů se jeví vhodné.“*

JUDr. Balaš: *„Poněkud nerozumím tomu, proč se takové ustanovení vůbec zavádí. Považuji používání takovýchto předpisů v rozhodčím řízení ve sporech ze spotřebitelských smluv za samozřejmé. V zásadě jde o to, že při interpretaci konkrétních smluvních podmínek musí rozhodce tak jak tak vycházet ze širšího právního rámce a brát v úvahu zejména kogentní pravidla. Obecně takový postup lze označit za systematickou interpretaci, navíc doplněnou o interpretaci teleologickou. Zákonodárce patrně nabyt dojmu, že systém nefunguje tak, jak jsem jej popsal, proto volil jednoznačnější dikci, kterou zapracoval do zákona.“*

JUDr. Beneš: *„Rozhodčí řízení je rozdílné od soudního řízení právě v tom, že rozhodci při svém rozhodování nejsou vázáni pouze striktně ustanovením zákona, ale mohou rozhodovat i na základě např. principu spravedlnosti, ekvity atd.*

V případech spotřebitelů bylo nově zavedeno, že rozhodce se při svém rozhodování musí řídit právními předpisy na ochranu spotřebitele. Tato povinnost byla pravděpodobně v uvedeném zákoně stanovena proto, aby bylo posíleno postavení spotřebitele jakožto slabší strany

i v rozhodčím řízení. Domnívám se, že zákonodárce nebyl spokojen s dosavadním stavem, kdy ačkoliv je spotřebitel považován za slabší stranu, v rozhodčím řízení mohla nastat situace, že po posouzení však rozhodných skutečností a po přihlednutí např. k principu spravedlnosti bylo rozhodnuto v neprospěch spotřebitele.

Bylo zcela běžné, že spotřebitel podepsal smlouvu, aniž by tušil, že svým podpisem vyloučil obecný soud z rozhodování možných sporů ze smlouvy vycházejících. Takové rozhodnutí je považováno z hlediska soudní praxe za zásah do základních práv a svobod člověka. Domnívám se, že i toto mohlo být důvodem zavedení této povinnosti. Spotřebitel má nyní zajištěno, že pokud bude spor rozhodován před rozhodčím soudem, dostane se mu stejné právní ochrany jakou při soudním řízení.“

4) K dotazu týkající ho se důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu a pro zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských smluv se vyjádřil:

JUDr. Lisse: *„Nové důvody pro zrušení rozhodčího nálezu a pro zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských smluv nevítám. Nevítám přezkum rozhodčího nálezu, neboť to z rozhodčího řízení činí jakousi soudní před-instanci a jeho trvání to jen prodlouží. To samé lze konstatovat i o dalším.“*

JUDr. Fiedler: *„U důvodů zrušení nálezu jsem přesvědčen, že novela není dobrá. To přibude nesmírně mnoho sporů o doložky a nálezy, protože každý, kdo bude odsouzen k plnění, se bude snažit nález napadnout. Není to dobrá myšlenka. Přeci princip rozhodčího řízení je jednoinstanční a důvody pro zrušení mají být minimální asi tak jak v současně platném zákoně o rozhodčím řízení. Podívejte se, co sporů je nepravomocně skončeno právě proto, že existuje dovolání u obecných soudů. Každý se chce dovolat, aby nemusel platit, i když tu dovolací důvody vůbec nejsou. To bude alternativně u rozhodčího řízení, jestli tento zákon nebude časem změněn. Soudy budou přetíženy žalobami na zrušení rozhodčích nálezů. To je proti principu rozhodčího řízení už proto, že rozhodce si strany samy vybírají, mají tedy mít k němu důvěru.“*

JUDr. Veselík: *„Vzhledem k tomu, že se jedná o zásadní důvody neplatnosti, resp. rozporů se zákonem, nemůže toto rozšíření činit "slušným" rozhodcům žádné problémy.“*

JUDr. Balaš: *„V zásadě proti rozšíření důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu ani proti možnosti zastavení výkonu rozhodnutí nelze nic namítat. Pouze může být problematická*

poněkud vágní formulace "ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem". Nemravné totiž je i neplatit své dluhy, případně se nezodpovědně zadlužovat. Možná však, že spíše než rozhodčím řízením se měl zákonodárce zabývat způsobem, jakým společnosti nabízejí své produkty, zejména půjčky.

Otázkou však také zůstává, zda jsou spotřebitelské spory svojí povahou vhodné pro rozhodování před rozhodci. Patrně by bylo nejjednodušší, aby stát zavedl nějaký expeditivní systém rozhodování těchto sporů ve zjednodušeném řízení před stálými soudy. Přílišný formalismus v jednání našich soudů by patrně takové spory neúměrně prodloužil.“

JUDr. Beneš: „Nové důvody pro zrušení rozhodčího nálezu jsou zcela logické. Jestliže v zákoně byly stanoveny obligatorní skutečnosti, které musí rozhodčí doložka obsahovat či jak se má při rozhodování v případě spotřebitelských smluv v rozhodčím řízení postupovat, pak je zcela logické, že nesplnění těchto obligatorních podmínek má za následek zrušení rozhodčího nálezu a zastavení výkonu rozhodnutí.“

Z uvedených odpovědí rozhodců vyplývá, že otázka určení a jmenování rozhodce byla řešena již v předchozí právní úpravě ZRR a to do doby než ji začali interpretovat soudy. S informační povinností všichni rozhodci až na JUDr. Fiedlera na jednu stranu souhlasí a vítají ji, na druhou stranu se JUDr. Lisse obává toho, že otázku podjatosti rozhodce, která z informační povinnosti vyplývá, bude muset řešit judikatura. S povinností řídit se při rozhodování sporů ze spotřebitelských úvěrů předpisy na ochranu spotřebitele všichni rozhodci jednoznačně souhlasí a dodávají, že je to samozřejmé a někteří uvedli, že se jimi již nyní řídili.

V otázce nových důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu se rozhodci neshodují. Dva rozhodci nové důvody nevítají, neboť se domnívají, že se rozhodčí řízení ve sporech ze spotřebitelských úvěrů stane před-instancí soudního řízení. Zbylí rozhodci jsou toho názoru, že proti novým důvodům zrušení nelze nic namítat, neboť se jedná o zásadní důvody neplatnosti a jsou zcela logické. Avšak ze strany JUDr. Balaše byla vyjádřena obava z vágní formulace jednoho z důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu.

4.5 Návrhy změn stávající právní úpravy

Novela zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů bude v době odevzdání mé práce v platnosti pouze měsíc. Jsem toho názoru, že novela ZRŘ byla jistě nutná. Zároveň jsem ráda, že byla zachována možnost řešit spory ze spotřebitelských smluv včetně sporů ze spotřebitelských úvěrů v rozhodčím řízení. Domnívám se však, že novela je v některých bodech přehnaně zaměřena jen na oblast spotřebitelských smluv, kterým určuje jasná a striktní pravidla, přitom však při studii dané problematiky se ne všechny případy sporů a judikátů týkaly jen spotřebitelských smluv.

Již v mé bakalářské práci byla navrhována právní úprava týkající se osoby rozhodce, kdy by mělo jít o člověka bezúhonného, s vysokoškolským vzděláním (případně justiční zkouškou, kdy by tato osoba neměla právnické vzdělání), jehož výkon je pod kontrolou určitého státního orgánu. Je možno říci, že tyto změny novela zákona obsáhla. Přesto se však naskýtají další témata ke změnám. Novela ZRŘ stanoví, že rozhodčí doložka musí obsahovat pravdivé, přesné a úplné informace o rozhodci nebo o tom, že rozhoduje stálý rozhodčí soud.

Domnívám se však, že tato definice není zcela jasná a povede k dalším sporům a to hlavně v souvislosti s tím, že novela neřeší jmenování a činnost rozhodců ad hoc ve vztahu k rozhodčímu centru. A co je míněno přesnou a úplnou informací? Pokud je tím myšleno, že v rozhodčí doložce bude uvedeno jméno a příjmení rozhodce, který je zapsán na Seznamu rozhodců Ministerstva spravedlnosti v době sjednání rozhodčí doložky, tak se domnívám, že bude opět namítáno, že takovýto rozhodce není nestranný a je podjatý, protože je určen věřitelem, resp. dodavatelem ve spotřebitelské smlouvě. Dále vidím problém uvedeného způsobu určení rozhodce v momentě, kdy rozhodce uvedený v rozhodčí doložce bude vyškrtnut ze seznamu rozhodců, například z důvodu úmrtí, v takovém případě je doložka neplatná a není možné spor řešit s rozhodčím řízením a toto riziko je přeneseno pouze na věřitele.

Další změnu lze navrhnout v otázce postavení arbitrážních či rozhodčích center a zřízení stálého rozhodčího soudu. Žádná právní norma rozhodčí centra ani jejich činnost sice nezakazuje, přesto však jejich legálnost byla řešena v několika judikátech Nejvyššího soudu ČR. Na základě studování slovenské právní úpravy rozhodčího řízení by řešení mohlo spočívat v přijetí jejich modelu, kdy přímo zákon definuje, že rozhodčím soudem se rozumí jediný rozhodce nebo více rozhodců a zároveň ten samý zákon určuje podmínky pro zřízení a provozování stálého rozhodčího soudu.

Právě zpřísnění požadavků na osobu rozhodce, jejich zápis na seznam rozhodců, kontrola ze strany Ministerstva spravedlnosti v kombinaci s přetransformováním nynějších rozhodčích center na stálého rozhodčí soudy, které by rovněž byly pod kontrolou ministerstva, by dle mého názoru mohla vést k vyřešení mnoho otázek a sporů týkajících se určení osoby rozhodce a platnosti rozhodčí doložky, postavení rozhodčích center a možná mnoha dalších, které byly do současnosti vedeny a různým způsobem rozhodovány či judikovány.

Třetí změna by se dle mého názoru měla týkat pravomoci rozhodce. Jsem toho názoru, že rozhodce by měl mít přístup do centrální evidence obyvatel za účelem zjištění trvalé adresy účastníka rozhodčího řízení, pokud má být doručován rozhodčí nález do vlastních rukou bez možnosti doručení tzv. fikcí, i přestože novela přináší, že způsob doručení rozhodčího nálezu spotřebiteli bude určen již v rozhodčí doložce. V současné době musí rozhodce v takovýchto případech žádat soud. Soud je tak zatěžován související administrativou a rozhodčí řízení se tak prodlužuje.

V souvislosti s komunikací s účastníky rozhodčího řízení a doručováním je ze strany JUDr. Lisseho (2011), navrhováno zavedení pravidel pro zřízení a užívání datových schránek rozhodci. Dle zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, byla právníkům osobám zapsaným v obchodním rejstříku zřízena datová schránka. Datová schránka je elektronické uložení, které je určeno k doručování orgány veřejné moci a provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci. Soudy v souvislosti se zavedením tohoto institutu doručují své procesní úkony primárně do datových schránek právnických osob.

Lisse a Hrabec (2011) uvádí, že „rozhodčímu řízení však z neznámých důvodů nebyla možnost „pracovat“ s datovými schránkami svěřena, což může opět vnášet nejistotu při doručování procesních úkonů právníkům osobám, a to zejména s ohledem na novelu ust. § 19c zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého se nově nemusí shodovat skutečné sídlo právnické osoby se sídlem zapsaným (tzv. rejstříkovým). Soudní obsílka touto elektronickou cestou s právníky osobami přitom již jistou dobu úspěšně probíhá a zajišťuje efektivní doručování písemností, rozhodci jsou nicméně doposud nuceni provádět doručování písemně na rejstříkovou adresu. Dle názoru autorů tohoto článku není k této dichotomii důvod, zvláště když zřídit datovou schránku komukoliv je nenáročný administrativní úkon. V současné době se rozhodce dostává v případech vrácení zásilky doručované na rejstříkovou adresu právnické osoby s poznámkou poštovního doručovatele, že adresát je na dané adrese neznámý, do patové situace, kterou právě datové schránky sofistikovaně řeší.

Aktuálně rozhodcům nezbyvá, než opět zatížit soudní soustavu a využít institutu dožádání dle ustanovení § 20 odst. 2 ZRR a požádat o provedení doručení do datové schránky.“

Poslední změna by se měla týkat jasné formulace jednoho z nově definovaných důvodů, pro který obecný soud zruší rozhodčí nález. Tímto důvodem je definice „*rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem*“ a z mého pohledu nepřesná formulace „*ve zjevném rozporu s dobrými mravy*“.

Je otázkou, zda je v rozporu s dobrými mravy nehradit poskytnutý úvěr ze strany spotřebitele nebo požadavek věřitele domoci se plnění vyplývajícího z uzavřené smlouvy o spotřebitelském úvěru a to včetně smluvní pokuty, která ze smlouvy plyne jako důsledek jejího nedodržení ze strany spotřebitele. Zároveň je otázkou, zda je v rozporu s dobrými mravy sankce za nehrzení spotřebitelského úvěru ve výši 10 % z dlužné částky nebo 100 % z poskytnutého úvěrového rámce. Definice dobrých mravů není v právní úpravě přesně stanovena, přestože se jedná o jednu z nejstarších právních zásad. A právě proto se domnívám, že takto definovaný důvod pro zrušení rozhodčího nálezu povede k tomu, že spotřebitelé budou této nejasné definice zneužívat a tím záměrně prodlužovat řešení sporu a rozhodčího řízení se tak skutečně stane nultým stupněm soudního řízení, tak jak vyplynulo z některých názorů rozhodců, a tedy ztratí i své výhody.

Přes vše uvedené jsem toho názoru, že ochrana spotřebitele je potřeba, ale měla by mít své meze a nelze jí bránit lehkomyšlnost a neodpovědnost spotřebitele. Spotřebitel, pokud má plnou způsobilost k právním úkonům, je odpovědný za smlouvu, k jejímuž plnění se zavázal a je povinen ji dodržet. Pokud ji nedodrží, je zcela zřejmé, že druhá straně se bude domáhat svého plnění a to tím nejrychlejší a nejlevnější způsobem. Proto si myslím, že než přistupovat k neustálým novelám a diskuzím nad rovností a právem na straně věřitele a spotřebitele, by bylo vhodné se zaměřit i na spotřebitele, naučit ho právnímu vědomí, vzdělávat ho a vést ho k zodpovědnosti. Pokud bude spotřebitel zodpovědný, tak přeci pro něho nevýhodný smluvní vztah s „nepoctivým“ věřitelem neuzavře a bude hledat jinou variantu řešení svého problému či jiného věřitele s výhodnějšími podmínkami pro spotřebitele. Z tohoto důvodu se domnívám, že není řešení věřitelům ukládat formou zákonů nové a nové požadavky, které musí plnit, a zároveň donekonečna obhajovat neférové jednání spotřebitele formou zlepšování jeho právní ochrany.

5 Závěr

Jedním z cílů diplomové práce bylo popsat, analyzovat a porovnat ekonomické a právní aspekty, výhody a nevýhody při řešení spotřebitelských smluv v řízení před soudy a v rozhodčím řízení. Za účelem splnění tohoto cíle byla provedena analýza těchto čtyřech oblastí:

- nákladů – za účelem ekonomického porovnání rozhodčího a soudního řízení,
- lhůt – za účelem zjištění rychlosti a porovnání obou řízení,
- řízení a rozhodnutí – za účelem zjištění základních rozdílů mezi rozhodčím a soudním řízením

Při porovnání přímých nákladů rozhodčího a soudního řízení nedošlo k jednoznačnému potvrzení, že rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní. Rozhodčí řízení ve sporu o peněžitě plnění ve výši 10 000,- Kč, kdy bude rozhodovat rozhodce ad hoc zapsaný na seznamu rozhodců u Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. je z pohledu přímých nákladů ekonomicky výhodnější než řízení občanskoprávní, kdy by byl podán návrh na vydání elektronického platebního rozkazu. Toto tvrzení však neplatí pokud by ve věci samé rozhodoval rozhodce stálého rozhodčího soudu. Uvedené tvrzení by platilo v případě sporů s peněžitým plněním 250 000,- Kč a více, kdy je ve věci rozhodováno rozhodcem ad hoc.

V případě, že by bylo rozhodováno stálým rozhodčím soudem, jsou náklady rozhodčího řízení stejné jako náklady na podání návrhu na elektronický platební rozkaz, a to jen v případech, kdy nebude podán odpor proti vydanému elektronickému rozkazu. Pokud by došlo k podání odporu, pak je možné potvrdit, rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní.

Dále byla tato otázka řešena z pohledu nepřímých nákladů. To znamená, že kromě porovnání poplatku za rozhodčí řízení či za podání návrhu na elektronický rozkaz nebo platební rozkaz, byla posuzována obě řízení z pohledu nákladů, kdy je strana sporu zastoupena advokátem a následně je věc předána exekutorovi.

Vymáhání pohledávky ze smlouvy o spotřebitelském úvěru ve výši 15 000,- Kč v občanskoprávním řízení, kdy je věřitel zastoupen advokátem, ve věci je soudem vydán elektronický platební rozkaz, proti němuž povinný nepodá odpor a ve stanovené lhůtě neuhradí pohledávku spolu s náklady na řízení, advokát následně věřitele zastupuje v exekučním řízení a povinný uhradí pohledávku na výzvu exekutora bylo zjištěno, že celkové náklady (bez uvedené pohledávky) činí 26.330,- Kč. Od 1.3.2012 platí nová právní úprava, kdy se tyto náklady ve stejném případě snížily na 23.630,- Kč.

Z celého šetření však vyplývá, že v případě vymáhání pohledávky ve výši 15 000,- Kč v rozhodčím řízení vedeném rozhodcem ad hoc ze seznamu rozhodčího centra a následně v exekučním řízení, jsou náklady na vymáhání až o 9 110,- Kč nižší, (tj. o 38,55 %) než vymáhání stejné částky v soudním a exekučním řízení. Tato skutečnost neplatí v případě, že je věc rozhodována u stálého rozhodčího soudu. Pak jsou celkové náklady na vymáhání o 290,- Kč vyšší než náklady na soudní a exekuční řízení.

Ani v tomto případě tedy nelze jednoznačně potvrdit, že rozhodčí řízení je méně nákladné než řízení soudní. Při rozhodování z hlediska nákladů je nutné brát ohled na výši vymáhané pohledávky, od které se odvíjí výše poplatku za rozhodčí, popř. soudní řízení.

Obecně uváděným důvodem rychlejšího postupu rozhodčího řízení je především jeho jednoinstančnost a neformálnost. Za účelem zjištění rychlosti z pohledu lhůt v obou řízeních byly prostudovány jednací řády čtyř arbitrážních center a stálého rozhodčího soudu. Bylo zjištěno, že dvě arbitrážní centra a stálý rozhodčí soud poskytují tzv. urychlení rozhodčí řízení. Urychlení řízení spočívá v tom, že je vydán rozhodčí nález do 21 dnů, resp. do 1 měsíce v případě Společnosti pro rozhodčí řízení a. s. a Rozhodčího soudu při HK AK ČR, od uhrazení rozhodčího poplatku, který je navýšen o příplatek za urychlené řízení.

Statistiky o počtu rozhodčích řízení vedených rozhodčími centry ani o průměrné délce rozhodčího řízení se nevedou. Všeobecně se uvádí, že průměrná délka rozhodčího řízení činí 60 dnů. Průměrná délka občanskoprávního řízení v roce 2010 činila 282 dnů u okresních soudů, 631 dnů u Krajských soudů.

Dále bylo zjištěno, že lhůty pro podání stanoviska účastníka rozhodčího řízení, lhůty pro předvolání k ústnímu jednání se převážně liší a jsou ve většině případů kratší než má stálý rozhodčí soud. Vzhledem k tomu, že soudní řízení neumožňuje zrychlené řízení a žalující strany svá stanoviska a důkazy navrhuje v průběhu nařízeného jednání, lze potvrdit, že v tomto směru je rozhodčí řízení pružnější a tedy i rychlejší.

Zároveň nelze opomenout, že důvodem zkrácení řízení je i nemožnost podání řádného opravného prostředku proti vydanému rozhodnutí, tedy právě jednoinstančnost. Následně byla porovnání obě řízení z pohledu průběhu řízení a rozhodnutí.

Na základě uvedeného byly vydefinovány výhody a nevýhody soudního a rozhodčí řízení. Mezi výhody soudního řízení lze zařadit podrobná a jedná pravidla celého řízení včetně pevně dané soustavy soudů a podmínek jmenování soudce, dále skutečnost, že není potřeba uzavírat rozhodčí smlouvu, je zde možnost podání opravného prostředku.

Za účelem splnění dalšího cíle byla analyzována právní úprava rozhodčího řízení Slovenské republiky, která byla porovnána s českou právní úpravou. Analýzou byly zjištěny zajímavé skutečnosti, např. že slovenská právní úprava dříve než ta česká vyžadovala u výkonu funkce rozhodce jeho bezúhonnost, dále, že je možné zřídit stálý rozhodčí soud, neboť jsou zákonem jasně definovány podmínky pro jeho zřízení a vedení, ale sankce za jejich nedodržení.

Řešení sporů ze spotřebitelských smluv v rozhodčím řízení je dle slovenské právní úpravy zakázané, resp. rozhodčí doložka v takové smlouvě je považována za nepřijatelnou podmínku. To znamená, že i kdyby byl spor ze spotřebitelské smlouvy i přes uvedené skutečnosti projednáván v rozhodčím řízení a byl vydán pravomocný rozhodčí rozsudek, je soud v souladu s právní úpravou povinen před výkonem rozhodnutí či exekuce zkoumat obsah rozhodčího rozsudku (v české právní úpravě jde o rozhodčí nález) i platnost rozhodčí doložky. Uvedená povinnost v případě české právní úpravy není stanovena.

Dalším cílem diplomové práce bylo popsat a analyzovat problémy, které se vyskytují při řešení sporů ze spotřebitelských smluv a navrhnout jejich řešení včetně případných změn právní úpravy. Nejprve tedy byla analyzována problematika právní úpravy rozhodčího řízení do přijetí novely ZRŘ (do 31.3.2012). Tato problematika se týkala platnosti rozhodčí doložky, stanovení způsobu určení rozhodců v rozhodčí doložce, rozhodování rozhodce ad hoc vybraného ze seznamu rozhodců rozhodčího centra a postavení rozhodčích center. K danému tématu byla vydána řada judikátů, tyto byly uvedeny.

S ohledem na judikát Vrchního soudu v Praze usnesení č. j. 12 Cmo 496/2008, který se odchýlil zcela zásadním způsobem od dosavadní praxe Nejvyššího soudu ČR, a který byl nakonec zařazen do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, když říká, že *„Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, anebo konkrétní způsob jeho určení, ale jen stanoví, že rozhodce bude určen jednou smluvní stranou ze seznamu rozhodců vedeného právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných touto právnickou osobou, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná pro obcházení zákona“*, byla provedena studie. Studie se týkala zjištění, zda vybrané nebankovní finanční společnosti používají rozhodčí doložku ve svých smlouvách, zda je v rozhodčí doložce určen konkrétní rozhodce nebo je určen způsob určení rozhodce ze seznamu rozhodčího centra a zda rozhodčí doložku budou využívat i po účinnosti novely ZRŘ.

Šetřením bylo zjištěno, že rozhodčí doložku nevyužívají celkem dvě finanční společnosti z osmi sledovaných. U jedné společnosti, která v médiích prohlašovala, že rozhodčí doložky ve svých

smlouvách se spotřebiteli nevyužívá od 1. 1. 2010, bylo potvrzeno vedoucím práce, že tomu tak ve skutečnosti není a rozhodčí doložku i po uvedeném datu využívá. Další dvě z osmi finančních společností využívají rozhodčí doložky, kdy je spor rozhodován u stálého soudu nebo je osoba rozhodce uvedena konkrétně. Těmto společnostem nehrozí neplatnost takto sjednané rozhodčí doložky.

Zbylé finanční společnosti ve svých rozhodčích doložkách odkazují na rozhodčí centrum, kdy je osoba rozhodce vybrána ze seznamu vedeného rozhodčím centrem. Jak vyplývá z výše popsané judikatury, jedná se o rozhodčí doložky, které jsou neplatné. To znamená, že tyto společnosti by měly spory ze smluv o spotřebitelském úvěru řešit v občanskoprávním řízení.

Dle mého názoru, který jsem pojala po konzultaci výše popsané problematiky s právníkem jedné finanční společnosti poskytující spotřebitelské úvěry, tak finanční společnosti povedenou rozhodčí řízení bez ohledu na judikát Vrchního soud i nález Ústavního soudu, neboť budou spoléhat na to, že ne všichni žalovaní dlužníci napadnou neplatnost rozhodčí doložky či vydaný rozhodčí nález u soudu. A pokud bude počet napadených rozhodčích nálezů v řádech desítek či stovek, oproti několika tisícům řešených případů, finančním společnostem se daný postup stále vyplatí, neboť v krátkém čase získají exekuční titul.

Následně byla analyzována nová právní úprava rozhodčího řízení platná od 1.4.2012, která ponechala možnost řešit spory ze spotřebitelských smluv v rozhodčím řízení, avšak výrazně zpřísnila podmínky tohoto řízení ve vztahu ke spotřebiteli a jeho ochraně. Za účelem odborného posouzení novely byli osloveni vybraní rozhodci zapsaní na seznamu rozhodců ve čtyřech rozhodčích centrech (abecedně Rozhodčí soud při IAL SE, Rozhodčí společnost s. r. o., Sdružení rozhodců a. s., Společnost pro rozhodčí řízení a. s.) i rozhodci stálého rozhodčího soudu. Rozhodci byli dotázáni na svůj právní názor týkající se určování a jmenování rozhodce, vedení seznamu rozhodců rozhodčím centrem (tento dotaz nebyl zaslán rozhodcům stálého rozhodčího soudu, informační povinnosti rozhodce, povinnosti řídit se ve sporech ze spotřebitelských smluv právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele a důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu a pro zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských smluv.

Z 25 oslovených rozhodců se vyjádřilo přímo pět rozhodců, pan JUDr. Luděk Lisse, Ph.D. LL.M., advokát v Praze a rozhodce Rozhodčího soudu při IAL SE, pan JUDr. Lubomír Fiedler, rozhodce Rozhodčí společnosti s. r. o., pan JUDr. Jiří Veselík, ředitel Společnosti pro rozhodčí řízení a. s., který přímo osloven nebyl, ale reagoval tak na dotaz zasláný 5 rozhodcům vedeným u této společnosti, pan JUDr. Vladimír Balaš a pan JUDr. Oldřich Beneš, kteří jsou rozhodci

vedenými na seznamu rozhodců stálého rozhodčího soudu. Jejich odpovědi jsou uvedeny v plném znění a vyplynulo z nich, že otázka určení a jmenování rozhodce byla řešena již v předchozí právní úpravě ZRR a to do doby než ji začali interpretovat soudy. S informační povinností všichni rozhodci až na JUDr. Fiedlera na jednu stranu souhlasí a vítají ji, na druhou stranu se JUDr. Lisse obává toho, že otázku podjatosti rozhodce, která z informační povinnosti vyplývá, bude muset řešit judikatura. S povinností řídit se při rozhodování sporů ze spotřebitelských úvěrů předpisy na ochranu spotřebitele všichni rozhodci jednoznačně souhlasí a dodávají, že je to samozřejmé a někteří uvedli, že se jimi již nyní řídili.

V otázce nových důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu se rozhodci neshodují. Dva rozhodci nové důvody nevítají, neboť se domnívají, že se rozhodčí řízení ve sporech ze spotřebitelských úvěrů stane před-instancí soudního řízení. Zbylí rozhodci jsou toho názoru, že proti novým důvodům zrušení nelze nic namítat, neboť se jedná o zásadní důvody neplatnosti a jsou zcela logické. Avšak ze strany JUDr. Balaše byla vyjádřena obava z vágní formulace jednoho z důvodů pro zrušení rozhodčího nálezu.

Na závěr byly vyjádřeny celkem 4 návrhy změny právní úpravy řešení sporů ze spotřebitelských smluv. První změna by se měla týkat určení rozhodce, kdy se domnívám, že nová právní úprava, která stanoví, že rozhodčí doložka musí obsahovat pravdivé, přesné a úplné informace o rozhodci nebo o tom, že rozhoduje stálý rozhodčí soud, povede k dalším sporům a to hlavně v souvislosti s tím, že novela neřeší jmenování a činnost rozhodců ad hoc ve vztahu k rozhodčímu centru a zároveň neřeší situaci, kdy v rozhodčí doložce bude uvedena konkrétní osoba rozhodce a tento rozhodce se po uzavření rozhodčí doložky stane nezpůsobilý k výkonu funkce, např. zemře. V takovém případě je rozhodčí doložka neplatná a není možné spor řešit v rozhodčím řízení a toto riziko je přeneseno pouze na dodavatele.

Další změnu lze navrhnout v otázce postavení arbitrážních či rozhodčích center a zřizování stálého rozhodčího soudu. Na základě studování slovenské právní úpravy rozhodčího řízení by řešení mohlo spočívat v přijetí jejich modelu, kdy přímo zákon definuje, že rozhodčím soudem se rozumí jediný rozhodce nebo více rozhodců a zároveň ten samý zákon určuje podmínky pro zřízení a provozování stálého rozhodčího soudu.

Právě zpřísnění požadavků na osobu rozhodce, jejich zápis na seznam rozhodců, kontrola ze strany Ministerstva spravedlnosti v kombinaci s přetransformováním nynějších rozhodčích center na stálého rozhodčí soudy, které by rovněž byly pod kontrolou ministerstva, by dle mého

názoru mohla vést k vyřešení mnoho otázek a sporů týkajících se určení osoby rozhodce a platnosti rozhodčí doložky, postavení rozhodčích center a možná mnoha dalších, které byly do současnosti vedeny a různým způsobem rozhodovány či judikovány.

Třetí změna by se dle mého názoru měla týkat pravomoci rozhodce. Jsem toho názoru, že rozhodce by měl mít přístup do centrální evidence obyvatel za účelem zjištění trvalé adresy účastníka rozhodčího řízení a zároveň by rozhodce měl mít možnost komunikovat s účastníky rozhodčího řízení prostřednictvím datové schránky.

Poslední změna by se měla týkat jasné formulace jednoho z nově definovaných důvodů, pro který obecný soud zruší rozhodčí nálezn. Tímto důvodem je definice „*rozhodce nebo stálý rozhodčí soud rozhodoval spor ze spotřebitelské smlouvy v rozporu s právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele nebo ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem*“ a z mého pohledu nepřesná formulace „*ve zjevném rozporu s dobrými mravy*“.

Je otázkou, zda je v rozporu s dobrými mravy nehradit poskytnutý úvěr ze strany spotřebitele nebo požadavek věřitele domoci se plnění vyplývajícího z uzavřené smlouvy o spotřebitelském úvěru a to včetně smluvní pokuty, která ze smlouvy plyne jako důsledek jejího nedodržení ze strany spotřebitele. Zároveň je otázkou, zda je v rozporu s dobrými mravy sankce za nehrzení spotřebitelského úvěru ve výši 10 % z dlužné částky nebo 100 % z poskytnutého úvěrového rámce. Definice dobrých mravů není v právní úpravě přesně stanovena, přestože se jedná o jednu z nejstarších právních zásad. A právě proto se domnívám, že takto definovaný důvod pro zrušení rozhodčího nálezu povede k tomu, že spotřebitelé budou této nejasné definice zneužívat a tím záměrně prodlužovat řešení sporu a rozhodčího řízení se tak skutečně stane nultým stupněm soudního řízení, tak jak vyplynulo z některých názorů rozhodců, a tedy ztratí i své výhody.

Přes vše uvedené jsem toho názoru, že ochrana spotřebitele je potřeba, ale měla by mít své meze a nelze jí bránit lehkomyšlnost a neodpovědnost spotřebitele. Spotřebitel, pokud má plnou způsobilost k právním úkonům, je odpovědný za smlouvu, k jejímuž plnění se zavázal a je povinen ji dodržet. Pokud ji nedodrží, je zcela zřejmé, že druhá straně se bude domáhat svého plnění a to tím nejrychlejší a nejlevnější způsobem.

Summary

The first aim of this work with a title Solution of disputes in the area of customers contract was described, analyzed and compared the economic and legal aspects, advantages and disadvantages by the solution of customer's disputes in lawsuit and in the arbitration.

Arbitration is a form of alternative dispute resolution, when the disputes are solved outside the court, by one or more persons, called arbitrator or arbitration tribunal. In the Czech Republic is arbitration govern by the low nb. 216/1996 Coll., nowadays by the low nb. 19/2012 Coll., which came into effect on the 1st April 2012.

For the meet this aim there are the analysis of costs, terms, governance and decisions in lawsuit and in the arbitration.

Then there is the comparison the arbitration in the czech legislate with the arbitration in Slovakia. It was found out that the solution of customer's dispute in arbitration is banned in Slovakia.

Subsequently there are discribed and analyzed the problems of the arbitration centre position and contract with arbitration clause, is evaluated the new arbitration govern and are expressed my suggetion for the changing in the arbitration and in the side of the customers.

Použitá literatura

Monografie

FOREJT, Alois. *Řešení sporů v rozhodčím řízení*. Praha: Prospektrum, 1995, 175 s. ISBN 80-7175-028-X.

HULVA, Tomáš. *Právo ochrany spotřebitele: pro neprávnický: otázky a odpovědi, vzory smluv, podání a korespondence*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2006, 360 s. ISBN 80-735-7172-2.

JANKŮ, Martin. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 493 s. ISBN 978-80-7400-078-2.

KAMLACH, Milan. *Zákon o rozhodčím řízení s komentářem*. Ostrava: Sagit, 1995, 112 s. ISBN 80-857-8930-2.

MOTHEJZÍKOVÁ, Jitka a Vilém STEINER. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů s přílohami: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 1996, 214 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 34-064-0179-1.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Alternativní způsoby řešení sporů, mezinárodní obchodní arbitráž, některé otázky řízení před soudy*. Vyd. 2., přeprac. Brno: Masarykova univerzita, 1999, 181 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 214. ISBN 80-210-2041-5.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 386 s. ISBN 978-80-7357-324-9

RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 254 s. ISBN 80-868-9843-1.

SEKANINOVÁ, Božena. *Rozhodčí řízení v podnikatelské praxi*. 2010, České Budějovice. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jiří Písečka.

SCHELLE, Karel a Ilona SCHELLEOVÁ. *Rozhodčí řízení: historie, současnost a perspektivy*. Praha: Eurolex Bohemia, 2002, 300 s. ISBN 80-864-3219-X.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Zákon o rozhodčím řízení a předpisy související*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995, 223 s. Komentované kapesní zákony, Sv. 3. ISBN 80-859-6402-3.

STAVINHOVÁ, Jaruška, SCHELLEOVÁ Ilona. *Občanské právo procesní*. 2. přeprac. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 1993, 245 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 79. ISBN 80-857-6520-9.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-807-2018-420.

Periodika

DRAŽKA, Štěpán. *Spotřebitelská novela rozhodčího řízení*. Konkurzní noviny [online]. Brno: Cooper press s. r. o., 2011 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-4023. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek.html?id=2876>

Internetové zdroje

BUBELOVÁ, Kamila. Dobré mravy v judikatuře Ústavního soudu ČR. In: Právní fórum. [online]. 2010. [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://ktp2.upol.cz/uploads/Files/Dobre%20mra%20vy%20v%20judikature%20US%20CR.pdf>.

DOLEČEK, Marek. Základy občanského soudního řízení. In: *BusinessInfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/zaklady-obcanskeho-soudniho-rizeni-opu/1000818/49259/>.

HENDRYCHOVÁ, Ivana. *Soudní rozhodování o nákladech řízení*. In: Dny práva - 2008: 2. ročník mezinárodní konference pořádané Právnickou fakultou Masarykovy univerzity [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 235 s. [cit. 2012-04-22]. Spisy Právnické

fakulty Masarykovy univerzity v Brně, sv. 337. ISBN 978-802-1047-334. Dostupné z: www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obcan/hendrychova.pdf.

JELÍNEK, Tomáš. Novela zákona o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 75638 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-rozhodcim-rizeni-a-vykonu-rozhodcich-nalezu-75638.html>.

KOHOUT, Martin. Jak je to vlastně s otázkou sjednocování judikatury v otázce rozhodčího řízení? *eLAW.cz* [online]. 2011. [cit. 2012-03-27]. ISSN 1804-0551. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/cs/obcanske-pravo/346-jak-je-to-vlastne-s-otazkou-sjednocovani-judikatury-v-otazce-rozhodciho-rizeni.html>.

KOS, Jiří. Pohled na vývoj a změnu judikatury Nejvyššího soudu ČR týkající se rozhodčích doložek a postavení arbitrážních center. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 75637 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/pohled-na-vyvoj-a-zmenu-judikatury-nejvyssiho-soudu-cr-tykajici-se-rozhodcich-dolozek-a-postaveni-arbitraznich-center-75637.html>.

LANGÁŠEK, Tomáš. Nález ÚS k neplatnosti rozhodčích doložek ve prospěch tzv. arbitrážních center ve spotřebitelských smlouvách. *Ústavní soud* [online]. Brno. 2011 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.concourt.cz/clanek/5869>.

LISSE, Luděk. Ještě jednou k postavení stálých rozhodčích soudů v České republice. *eLAW.cz* [online]. 2010. [cit. 2012-03-27]. ISSN 1804-0551. Dostupné z: <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/211-jeste-jednou-k-postaveni-stalych-rozhodcich-soudu-v-ceske-republice.html>.

LISSE, Luděk. Rozhodčí soud vs. arbitrážní centrum. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 69770 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-soud-vs-arbitrazni-centrum-69770.html>.

LISSE, Luděk. Rozhodčí řízení de lege ferenda. *Pravniradce.ihned.cz* [online]. 2011[cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-49591920-rozhodci-rizeni-de-lege-ferenda>.

LISSE, Luděk, HRABEC, Jan. K vybraným problémům návrhu novely zákona o rozhodčím řízení. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 76452 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/k-vybranim-problemum-navrhu-novely-zakona-o-rozhodcim-rizeni-76452.html>.

LISSE, Luděk. KOHOUT, Martin. Obligaturní náležitosti rozhodčí smlouvy jako součástí spotřebitelských smluv de lege ferenda. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 73060 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obligatorni-nalezitosti-rozhodci-smlouvy-jako-soucasti-spotrebitelskych-smluv-de-lege-ferenda-73060.html>.

LISSE, Luděk. KOHOUT, Martin. Judikatorní kolotoč v rozhodčím řízení aneb tady pomůže jen legislativní změna. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 76838 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/judikatorni-kolotoc-v-rozhodcim-rizeni-aneb-tady-pomuze-jen-legislativni-zmena-76838.html>.

MALOŠOVÁ, Gabriela. Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovském kananí. In: *S-epi.sk* [online]. 2002. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=/Main/TArticles.ascx&phContent=/Main/ArticleShow.ascx&ArtID=5782&LngID=0&CatID=66>.

MANDÁT, Jan. Rozhodčí řízení čekají změny. Budou účelné? *IHNED.cz* [online]. 2011. [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213 – 7693. Dostupné z: <http://mandat.blog.ihned.cz/c1-52442680-rozhodci-rizeni-cekaji-zmeny-budou-ucelne>.

MATOUŠEK, Ludvík. Ústavní soud rozhodl o náhradách nákladů řízení v tzv. bagatelních věcech. *Ústavní soud* [online]. Brno. 2012 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.concourt.cz/clanek/6525>.

NOVÁK, Ondřej. Rozhodčí doložky ve světle současné judikatury. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 78511 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rozhodci-dolozky-ve-svetle-soucasne-judikatury-78511.html?mail>.

PÍSEČKA, Jiří. *Neušetřený stav právní úpravy nákladů soudního vymáhání peněžitých pohledávek aneb jak dál?* In: Inproforum 2011: sborník abstraktů z mezinárodní vědecké konference "Globální ekonomická krize - regionální dopady": 10.-11. listopadu 2011, České Budějovice [online]. Vyd. 1. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, Ekonomická fakulta, 2011, 70 s.[cit. 2012-04-22]. ISBN 978-80-7394-316-5. Dostupné z: <http://www.ef.jcu.cz/research-cs/konference/archiv/konference-inproforum-2011/sbornik-z-konference-inproforum-2011/view>.

RICHAR W., Fetter. Novinka: ve sporu o malou částku zaplatíte „jen“ dvojnásobek dluhu. In: Měšec.cz (www.mesec.cz), server o osobních financích. [online]. 2012 [cit. 2012-04-24]. ISSN 1213-4414. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/ve-sporu-o-malou-castku-zaplatite-jen-dvojnásobek-dluhu/>

SOKOL, Tomáš. K aktuálním problémům rozhodčího řízení. *Pravniradce.ihned.cz* [online]. 2011[cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-53042270-k-aktualnim-problemum-rozhodciho-rizeni>.

SKOPAL, Roman. Nové procesní instituty provedené novelou OSŘ - koncentrace řízení. In: *www.Jurištic.cz* [online]. 2009 [cit. 2012-04-22]. ISSN 1802-789X. Dostupné z: <http://obcanske.juristic.cz/665063/clanek/obcan5.html>.

VRCHA, Pavel. K problematice určení (jmenování) rozhodce a stanovení procesních pravidel rozhodčího řízení. *Pravniradce.ihned.cz* [online]. 2011 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-41717740-k-problematice-urceni-jmenovani-rozhodce-a-stanoveni-procesnich-pravidel-rozhodciho-rizeni>.

Občanské soudní řízení. In: *Sagit* [online]. 2011, Ostrava. © 1996-2012 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=151&typ=r&levelid=oc_207.htm

Rozhodčí doložka. *Epravo.cz* [online]. 2011, č. 75732 [cit. 2012-03-27]. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/rozhodci-dolozka-75732.html>.

Rozhodcovská doložka ako neprijateľná zmluvná podmienka. In: *Napravo.sk* [online]. 5.5.2011, 2011 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/judikatura/obcianske-pravo/spotrebiteľske-zmluvy/rozhodcovska-dolozka-ako-neprijatelna-zmluvna-podmienka-3097.html>

Novela zákona o rozhodcovskom konaní. In: *PRO BONO 07/2009* [online]. 2009 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2009/07/2196-novela-zakona-o-rozhodcovskom-konani>.

Právní předpisy a judikatura

Texty zákonů: Občanský soudní řád, exekuční řád, jednací řád, advokacie - úplné znění právních předpisů s názvy paragrafů a věcným rejstříkem. 2011. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-251-9.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 19 ze dne 20. prosince 2011, kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. částka 5/2012, Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-20-prosince-2011-kterym-se-meni-zakon-c-2161994-sb-o-rozhodcim-rizeni-a-o-vykonu-rozhodcich-nalezu-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-dalsi-souvisejici-zakony-18745.html>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 216 ze dne 1. listopadu 1994, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1994. částka 67, s 2106 – 2110. Dostupný také z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-20-prosince-2011-kterym-se-meni-zakon-c-2161994-sb-o-rozhodcim-rizeni-a-o-vykonu-rozhodcich-nalezu-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-dalsi-souvisejici-zakony-18745.html>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 218 ze dne 21. června 2011, kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 78, s 2234 – 2248. Dostupný také z:

<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-ze-dne-21-cervna-2011-kterym-se-meni-zakon-c-5491991-sb-o-soudnich-poplatcich-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-dalsi-souvisejici-zakony-18421.html>.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 300 ze dne 17. července 2008, o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008. částka 98, s 4491 – 4500. Dostupný také z: www.mvcr.cz/soubor/sb098-08-pdf.aspx.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 244/2002 Z.z. z 3. apríla 2002 o rozhodcovskom konaní. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2009. čiastka 105, s. 2390-2400. Dostupný také z: http://wwwold.justice.sk/wfn.aspx?pg=136&htm=15/roz244_02.htm.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 71/2009 Z. z. z 11. februára 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2009. čiastka 31, s. 841. Dostupný také z: http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon 150/2004 Z.z., z 2. marca 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2004. čiastka 70, s. 1682. Dostupný také z: http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/1964 Z.z., Občiansky zákonník, In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 1994. čiastka 19, s. 201. Dostupný také z: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/obciansky-zakonnik/>.

Vyhláška Ministerstva spravodlnosti č. 63 Sb. ze dne 24. února 2012, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravodlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka předpisů České republiky*. 2012. částka 24, s 707-708. Dostupné z <http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/12-063.htm>.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 64 ze dne 24. února 2012, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka předpisů České republiky*. 2012. částka 24. s 709-710. Dostupné z: <http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/12-064.htm>.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177 ze dne 4. června 1996, o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění vyhlášky č. 235/1997 Sb., vyhlášky č. 484/2000 Sb., vyhlášky č. 68/2003 Sb., vyhlášky č. 618/2004 Sb., vyhlášky č. 276/2006 Sb. a vyhlášky č. 399/2010 Sb. In: *Sbírka předpisů České republiky*. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=43>.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330 ze dne 5. září 2001, o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: *Sbírka předpisů České republiky*. 2001. částka 128, s 7470 – 7473. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/vyhlaska-ministerstva-spravedlnosti-ze-dne-5-zari-2001-o-odmene-a-nahradach-soudniho-exekutora-o-odmene-a-nahrade-hotovych-vydaju-spravce-podniku-a-o-podminkach-pojisteni-odpovednosti-za-skody-zpusobene-exekutorem-2761.html>.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 399 Sb. ze dne 15. prosince 2010, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010. částka 143. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb10399>.

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484 ze dne 18. prosince 2000, kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování

právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve znění vyhlášky č. 49/2001 Sb., vyhlášky č. 110/2004 Sb., vyhlášky č. 617/2004 Sb. a vyhlášky č. 277/2006 Sb. In: *Sbírka předpisů České republiky*. Dostupné z www.cak.cz/files/46/484_2000_Sb_nove_zneni_2006_zari.doc.

Další zdroje

Cetelem [online]. © 2012 Cetelem [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.cetelem.cz/>.

Cofidis [online]. © Cofidis 2012, developed by Lundegaard [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.icofidis.cz/>.

Credium [online]. © 2010-2012 Credium, a.s. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.credium.cz/>.

eCredit [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.ecredit.cz/cz/73-o-ecreditu/>

Essox [online]. Copyright ESSOX (c) 2005 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.essox.cz/>

Home Credit [online]. © 2008 Home Credit a.s [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.homecredit.cz/>

Jednací řád, poplatkový řád. In: *Rozhodčí společnost s. r. o.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.rozhodcispolecnost.cz/rady.htm>.

Jednací řád Rozhodčího soudu při IAL SE. In: *Rozhodčí soud při IAL SE* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.rozhodcisoud.net/cz/sekce/download-143/>.

Jednací řád pro rozhodčí řízení. In: *Společnost pro rozhodčí řízení a. s.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.rozhodci-rizeni.cz/index.php?stranka=jednaci_rad_2009.

Profi Credit [online]. © 2008 PROFI CREDIT Czech, a.s. [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.proficredit.cz/>.

Provident [online]. (c) 2011 Provident Financial s.r.o [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.provident.cz/>.

Seznam rozhodců. In: *Rozhodčí společnost s. r. o.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.rozhodcispolecnost.cz/seznam-rozhodcu.htm>.

Seznam rozhodců. In: *Sdružení rozhodců, a. s.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.sdruzenirozhodcu.cz/kontakty.html>.

Seznam rozhodců. In: *Společnost pro rozhodčí řízení a. s.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.rozhodci-rizeni.cz/index.php?stranka=seznam_rozhodcu.

Seznam rozhodců Rozhodčího soudu při IAL SE. In: *Rozhodčí soud při IAL SE* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.rozhodcisoud.net/cz/sekce/seznam-rozhodcu-rozhodciho-soudu-pri-ial-se-67/>.

Seznamy rozhodců. In: *Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/seznamy-rozhodcu>.

Statistická ročenka 2011. Soudnictví, kriminalita, nehody. 27-2. Pravomocná rozhodnutí soudu a průměrné délky soudního řízení. In: © *Český statistický úřad, 2012* [online]. 2011 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.ostrava.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/0001-11-2010-2700>.

Statistika sporů a doménových sporů Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR. In: *Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR*. [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://www.soud.cz/downloads/Statistika_sporu_web_20111231.pdf.

Rozhodčí řád vydaný společností Sdružení rozhodců, a.s. In: *Sdružení rozhodců, a. s.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.sdruzenirozhodcu.cz/rozhrad.html>.

Řády rozhodčího soudu. In: *Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/rady>.

Základy občanského soudního řízení. In: *Business.Info.cz. Oficiální portál pro podnikání a export.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/zaklady-obcanskeho-soudniho-rizeni-opu/1000818/49259/#b5>.

Zoznam stálych rozhodcovských súdov SROV. In: *Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.* [online]. 2012 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://wwwold.justice.sk/wfn.aspx?pg=136&uc=adr/rozs>.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled poplatků za rozhodčí a soudní řízení	43
Tabulka 2 - Přehled poplatků za rozhodčí a soudní řízení (odvolání, dovolání, návrh na zrušení rozhodčího nálezu).....	44
Tabulka 3 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění (do 1.3.2012)	51
Tabulka 4 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění (od 1.3.2012)	51
Tabulka 5 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčí společnosti s. r. o.....	52
Tabulka 6 Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Společnosti pro rozhodčí řízení a. s.	53
Tabulka 7 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Sdružení rozhodců, a. s.	53
Tabulka 8 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčí soudu při IAL SE	54
Tabulka 9 - Náklady na vymáhání peněžitého plnění v rozhodčím řízení vedeném u Rozhodčího soudu při HK AK ČR.....	54
Tabulka 10 - Rozhodčí řízení a lhůty	56
Tabulka 11 - Průměrná délka občanskoprávního řízení ode dne nápadu do dne právní moci (ve dnech).....	57
Tabulka 12 - Použití rozhodčí doložky vybranými finančními společnostmi.....	73

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotaz zaslaný prostřednictvím emailu vybraným rozhodcům

Přílohy

Dotaz zasláný prostřednictvím emailu vybraným rozhodcům

Vážená paní doktorko, vážený pane doktore,
dovoluji si vás touto cestou požádat s ohledem na váš výkon funkce rozhodce o váš právní názor na novelu zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, s účinností od 1.4.2012.

Důvodem mého dotazu je skutečnost, že píši diplomovou práci týkající se problematiky rozhodčího řízení v souvislosti s řešením sporů ze spotřebitelských smluv a vzhledem k tomu, že nová právní úprava bude v době odevzdání mé práce v platnosti pouze měsíc a nejsem studentkou práv, ale studuji na Ekonomické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, přišla mi myšlenka získání odborného názoru k uvedené problematice velmi zajímavá.

Chtěla bych se Vás zeptat na následující:

1, Domníváte, že novela vyřešila problémové oblasti týkající se určování a jmenování rozhodce, vedení seznamu rozhodců rozhodčím centrem?

2, Jak se díváte na informační povinnost rozhodce?

3, Jaký je váš názor na uložení povinnosti řídit se ve sporech ze spotřebitelských smluv právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele?

4, Jak se díváte na nové důvody pro zrušení rozhodčího nálezu a pro zastavení výkonu rozhodnutí ve vztahu ke sporům ze spotřebitelských smluv?

Děkuji za vaše odpovědi a za váš čas.

S přáním příjemného dne,

Bc. Božena Sekaninová